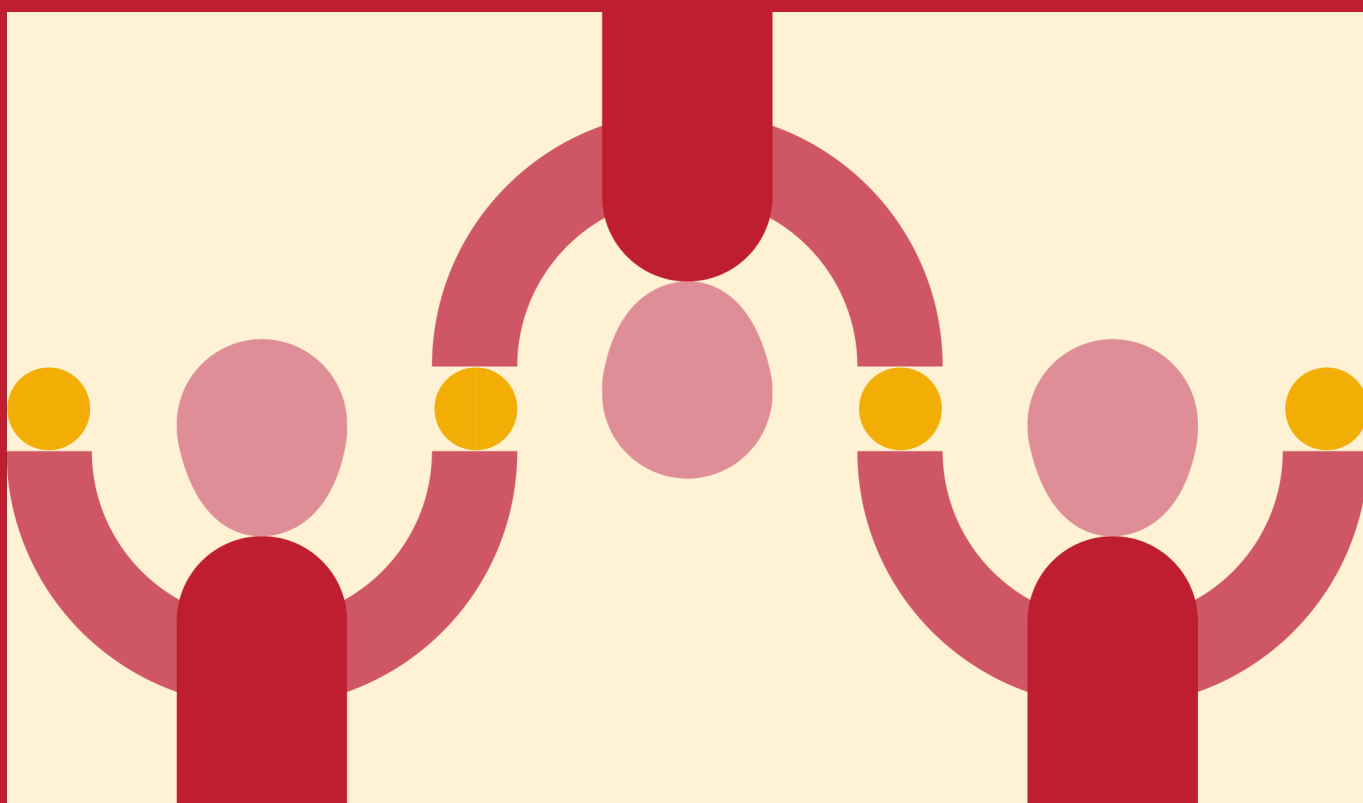

Frivillighedsundersøgelsen 2024

En repræsentativ befolkningsundersøgelse af udviklingen i danskernes frivillige arbejde

Frivillighedsundersøgelsen 2024

– En repræsentativ befolkningsundersøgelse af udviklingen i danskernes frivillige arbejde

© VIVE og forfatterne, 2025

Version 1.1 – I tabel 2.1 er andelen i 2024 i 'Frivilligt arbejde, som har været tidsafgrænset...' rettet fra de fejlagtige 7 % til 21 %.

e-ISBN: 978-87-7582-417-5

Projekt: 302738

Finansiering: Social- og Boligministeriet

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

Det frivillige arbejde udgør en central del af den nordiske velfærdsmodel. Danskerne har med grundloven ret til at dyrke og varetage interesser, hvad enten der er tale om idræt, kultur, social- og sundhedsområdet, religion eller politik. Igen- nem de seneste mange år har der været en stor interesse for både at forstå og følge udviklingen i danskernes frivillige en- gagement.

I denne rapport har vi gennemført en repræsentativ befolk- ningsundersøgelse af danskernes frivillige arbejde i 2024. Danmarks Statistik har stået for dataindsamlingen, og rap- porten følger op på tidligere undersøgelser fra 2004, 2012 og 2020. Ligesom ved de forrige undersøgelser har VIVE udar- bejdet spørgeskemaet i dialog med en faglig følgegruppe. Derudover har en gruppe forskere fra danske universiteter bi- draget i de indledende faser. Vi takker for det store og vig- tige bidrag til undersøgelsen. Vi ønsker også at takke de to anonyme reviewere for konstruktive kommentarer samt de mange respondenter, der har brugt deres tid på at besvare vores spørgeskema.

Rapporten er udarbejdet af seniorforsker emeritus Torben Fridberg, seniorforsker Stefan Bastholm Andrade og chefan- lytiker Helle Hygum Espersen, der har været undersøgelsens projektleder. Undersøgelsen er finansieret af Social- og Bolig- ministeriet.

Ulrik Hvidman

Forsknings- og analysechef for VIVE Styling og Ledelse

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	6
Afrapportering	13
1 Indledning	14
1.1 Interesse for det frivillige arbejde	14
1.2 Frivilligt arbejde på mange områder	16
1.3 Det frivillige engagement	17
1.4 Frivillighedsundersøgelsen 2024	18
2 Frivilligt arbejde fra 2004-2024	21
2.1 Omfang af frivilligt arbejde	21
2.2 Tidsforbrug for det frivillige arbejde	30
2.3 Kontekst og regi for frivillige arbejde	31
3 De frivillige	35
3.1 Hvem er de frivillige?	35
3.2 Sociodemografi	38
3.3 Velvære og trivsel	50
3.4 Tillid	53
3.5 Anledninger og begrundelser for det frivillige arbejde	55
4 Donationer	58
4.1 Hvor mange har givet donationer?	58
4.2 Hvem giver donationer?	59
4.3 Hvad giver danskerne donationer til?	61
4.4 Hvor meget har danskerne givet i donationer?	62
5 Uformel hjælp og omsorg	64
5.1 Omfang af uformel hjælp og omsorg	64
5.2 Hvem giver uformel hjælp og omsorg	65
5.3 Tidsforbrug på uformel hjælp og omsorg	67
5.4 Hvem modtager uformel hjælp og omsorg?	69

6	Frivilligt arbejde blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister	70
6.1	Omfang og udvikling af det frivillige arbejde	70
6.2	Tidsforbrug på det frivillige arbejde	71
6.3	Områder for det frivillige arbejde	72
6.4	Arbejdsopgaver i det frivillige arbejde	74
6.5	Anledninger og begrundelser for det frivillige arbejde	76
7	Frivilligt arbejde blandt unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet	80
7.1	Omfang af det frivillige arbejde	80
7.2	Tidsforbrug på det frivillige arbejde	82
7.3	Områder for det frivillige arbejde	83
7.4	Arbejdsopgaver i det frivillige arbejde	85
7.5	Anledninger og begrundelser for det frivillige arbejde	87
7.6	Hvad afholder dem fra at være frivillige?	88
8	Potentialer for frivillighed	90
8.1	Dem, der aldrig har udført frivilligt arbejde	90
8.2	Hvem har aldrig lavet frivilligt arbejde	92
8.3	Hvad der afholder de ikke-frivillige fra at være frivillige	95
8.4	Potentialer for frivillighed	97
	Dokumentation	102
9	Data & Metode	103
9.1	Dataindsamling	103
9.2	Repræsentativitet	104
9.3	Definitioner	106
9.4	Områder af frivilligt arbejde	110
9.5	Fejl i spørgeskemaet	113
	Litteratur	114
	Bilag 1 Følge- og ekspertgruppe	117

Hovedresultater

Frivilligt arbejde spiller en central rolle i velfærdssamfundet og anses som afgørende for et levende civilsamfund og et velfungerende demokrati. I de senere år har politiske ønsker om at engagere flere borgere i frivillige aktiviteter vokset sig stærkere, og frivillige organisationer forventes i stigende grad at bidrage til løsningen af komplekse samfundsudfordringer.

Social- og Boligministeriet har bedt VIVE og Danmarks Statistik om at gennemføre en repræsentativ befolkningsundersøgelse af danskernes deltagelse i frivilligt arbejde i 2024. Hovedformålet med undersøgelsen er todelt. For det første skal undersøgelsen måle udviklingen i den danske befolknings generelle frivillige arbejde i perioden fra 2004 til 2024. For det andet skal undersøgelsen have et særligt fokus på kontant-hjælpsmodtagere og førtidspensionister samt unge mellem 16-24 år uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.

Stigning i andelen af frivillige danskere fra 2004 til 2024

Samlet set er der sket en stigning i andelen af den danske befolkning, der er frivillige, fra 36 % i 2020 til 40 % i 2024. Hvis vi medregner den tidsafgrænsede frivillighed, stiger andelen fra 40 % til 45 % af befolkningen, der er frivilligt aktive. Stigningen er især markant inden for idræt og kultur samt det sociale område. Vores analyser viser, at

stigningen især skyldes en højere andel af ældre borgere, der i dag deltager i frivilligt arbejde. Der er i Danmark et stadig voksende antal ældre danskere med et godt helbred og et højt aktivitetsniveau.

Befolkningsundersøgelser siden 2004

For at gøre målingen sammenlignelig med de tidligere målinger fra hhv. 2004, 2012 og 2020 har vi valgt at klassificere frivilligt arbejde inden for de områder, som er angivet i International Classification of Nonprofit Organizations (ICNPO-klassifikationen). Denne klassifikation gør det muligt, at vi ikke blot kan afdække udviklingen i det frivillige arbejde over tid i Danmark, men andre vil også kunne sammenligne de danske resultater med målinger fra andre lande.

Der er også sket en stigning i frivillighed på nettet fra at være en aktivitet, som 2 % af befolkningen i 2020 havde deltaget i til 8 % af befolkningen i 2024. Samtidig er der lidt flere danskere, der har udført tidsafgrænset frivilligt arbejde. Mens der i 2020 var 17 % af befolkningen, der havde udført tidsafgrænset frivilligt arbejde, er andelen i 2024 på 21 % af befolkningen.

Tidsafgrænset frivilligt arbejde er fx indsamlingsaktiviteter, frivillighed på festivaler og til kulturbegivenheder samt andre events.

Vores analyser af dataindsamlingen for 2024 viser videre, at covid-19-pandemien i 2020 ikke har ændret frivilligheden i Danmark i noget væsentligt omfang. I forhold til de tidligere undersøgelser finder vi en høj grad af stabilitet i tallene, der indikerer, at covid-19 ikke har sat sig varige spor på det frivillige område.

I forhold til typen af frivilligt arbejde er der stort set stabilitet fra 2004 til 2024. Det er fortsat bestyrelses-, udvalgs- og rådsarbejde, der er de mest udbredte former for frivilligt arbejde. Hver af disse områder har en deltagelsesgrad på omkring 16 % af befolkningen. En anden hyppig type af frivilligt arbejde er praktiske opgaver, som 15 % af de frivillige har udført i 2024. Mere detaljerede analyser viser, at der er markante forskelle på, hvilke arbejdsopgaver der er mest udbredte på de forskellige områder af frivilligt arbejde.

Det gennemsnitlige antal timer anvendt på frivilligt arbejde er steget en smule fra 15 timer inden for den seneste måned i 2020 til 18 timer inden for den seneste måned i 2024. Det fald i gennemsnitlige antal timer, som vi observerede i perioden fra 2004 til 2020, er nu blevet afløst af en mindre stigning. Stigningen er dog ikke statistisk signifikant, da der er en stor spredning på danskernes gennemsnitlige timeforbrug på frivilligt arbejde. Ikke desto mindre kan vi konkludere, at den nedadgående tendens, vi har set siden 2004, ikke er fortsat i 2024.

Det frivillige arbejde er fortsat især knyttet til frivillige foreninger og organisationer, hvor 66 % af de frivillige angiver, at de er frivillige. Frivilligheden i offentlige institutioner er faldet jævnt fra 2004 til 2024 og tæller i 2024 10 % af befolkningen, der er frivilligt aktive. I 2020 var tallet 13 % og i 2012 18 %. Det er bemærkelsesværdigt set i lyset af det offentliges voksende interesse for frivillighed. I forhold til den uformelle frivillighed kan vi observere, at den er steget fra 15 til 17 %. Stigningen er ikke statistisk signifikant.

Størstedelen af de frivillige er medlemmer af den forening, som de arbejder for. Andelen, som udelukkende er medlem af den eller de foreninger, som de arbejder for, har siden 2012 ligget stabilt på 20-21 % af befolkningen. Men der er samtidig sket en stigning i frivilligheden blandt ikke-medlemmer fra 8 % i 2004 til 16 % i 2024. Denne ikke-medlemsbaserede frivillighed betyder dog ikke, at der samtidig også er færre medlemsfrivillige. Der er flest medlemsfrivillige på bolig- og lokalsamfundsområdet (88 %) og færrest på social- og sundhedsområdet samt området for internationale aktiviteter, der begge ligger på 56 %.

Mænd og ressourcestærke er stadig overrepræsenterede blandt de frivillige

Der er fortsat flere mænd end kvinder, der er frivillige, men forskellen er aftagende i perioden 2004-2024. Vores analyser viser videre, at det også fortsat især er den højtuddannede del af befolkningen, der er frivillige. Imidlertid finder vi også her, at forskellene i forhold til danskernes uddannelsesniveau er aftagende. Personer med en lang videregående uddannelse har fortsat den højeste sandsynlighed for at være frivillige, men forskellene til de andre uddannelsesgrupper er blevet mindre. Personer med en lang videregående uddannelse har nu næsten samme andel af personer i frivilligt arbejde som personer med en mellemlang videregående uddannelse. Andelen af frivillige blandt personer med en kort videregående uddannelse er steget fra 32 % i 2020 til 39 % i 2024.

Der er ikke statistisk signifikante forskelle på forskellige aldersgruppers deltagelse i tidsafgrænset frivilligt arbejde, og der er således ikke særlige aldersgrupper, der arbejder frivilligt tidsafgrænset. Andelen af frivillige blandt de ældste aldersgrupper er over tid fra 2004-2024 blevet væsentligt større, og det skyldes ikke alene flere ældre i befolkningen, men også flere ældre, der er raske og funktionsdygtige længere. Derudover er andelen af yngre frivillige i 2024 meget tæt på andelen af unge frivillige i 2004.

Mange områder har en høj gennemsnitsalder på de frivillige. Bolig- og lokalsamfundsområdet, kulturområdet, kirkeområdet og socialområdet ligger højest, mens uddannelsesområdet har den laveste gennemsnitsalder. Fordelt på tre urbaniseringsgrader – hhv. tyndt-, mellem- og tætbefolkede områder – er der færrest frivillige i de tætbefolkede områder, dvs. i de store byer som København, Aarhus, Aalborg og Odense (38 %) og flere i tyndtbefolkede områder som Fanø og Læsø (42 %).

Tendens til overensstemmelse mellem frivilligt arbejde og lønnet arbejde

Vi har spurgt ind til typen af lønnet arbejde for at kunne kortlægge, om der er en sammenhæng mellem danskernes lønnede arbejdsopgaver og frivillige arbejdsopgaver. Respondenter, der som lønnet arbejde arbejder med ledelse, har en tendens til at have lignende opgaver i forbindelse med deres frivillige arbejde. Ligeledes finder vi relativ høj overensstemmelse vedr. danskere, der arbejder inden for undervisning og kommunikation. Den laveste grad af overensstemmelse finder vi hos respondenter ansat inden for beredskabet.

Tendens til større trivsel og tillid blandt frivillige

Vi har også undersøgt sammenhænge mellem trivsel og frivillighed. Her finder vi bl.a., at de respondenter, der har angivet et "meget godt helbred", har en højere andel af

frivilligt aktive end respondenter, der har angivet et dårligt helbred. I forhold til tillid finder vi, at danskere, der har været frivillige inden for det seneste år, generelt har en større tillid i sociale relationer end ikke-frivillige. Frivillige har også en højere grad af tillid til Folketinget, forskere, politikere og retsvæsen.

Anledninger til at blive frivillig er uændrede

Danskernes anledninger til frivilligt arbejde er i forhold til de tidligere undersøgelser uændrede. Der er to hyppige anledninger til at blive frivillig, som har domineret i samtlige undersøgelser fra 2004 og frem til 2024, hhv. at blive opfordret eller valgt og egeninteresse. Når vi sammenligner danskernes besvarelser for, hvorfor de i 2024 er frivillige, er der ikke sket de store forskydninger siden 2020.

Danskerne donerer færre og færre penge til frivillige organisationer

Danskerne donerer stadig færre penge til frivillige organisationer og foreninger i perioden 2004-2024. I 2020 havde 54 % af befolkningen doneret penge til frivillige foreninger og organisationer, i 2024 var tallet faldet til 51 %. Danskerne har også doneret lavere beløb end i 2020. Mænd har en mindre sandsynlighed end kvinder for at donere penge til foreninger og organisationer. Lang uddannelse er relateret til højere sandsynlighed for at donere penge. Fordelingen af donationer til områder viser, at nogle områder har fået flere donationer i 2024 end i 2020, selvom der samlet set er sket et fald. Der er flere, der har doneret til kulturområdet, mens der er et fald eller stabilitet på mange af de andre områder.

Fortsat udbredt uformel hjælp og omsorg

Uformel hjælp og omsorg er i undersøgelsen defineret ved, at man hjælper andre, man ikke bor sammen med, med forskellige gøremål. I 2024 har 63 % af befolkningen givet uformel hjælp og omsorg, hvilket er på niveau med 2020. Danskerne fastholder dermed den stigning, vi identificerede i efteråret 2020 i kølvandet på covid-19-pandemien. Mænd giver mindre uformel hjælp og omsorg end kvinder, og aldersgruppen 30-49 år er mindst aktive med uformel hjælp og omsorg. Anderledes end med frivilligheden er der større sandsynlighed for at yde uformel hjælp og omsorg for personer med korte uddannelser end for personer med lange videregående uddannelser, og der er større sandsynlighed for at give uformel hjælp og omsorg i områder karakteriseret som mellemniveauet af befolkningstæthed, end der er for personer i tætbefolkede byområder. Kvinder bruger lidt flere timer (11 timer) end mænd (9,5 timer) i gennemsnit den seneste måned, og det er aldersgruppen over 65 år, der bruger flest timer

gennemsnitligt. I forhold til hvem, der modtager uformel hjælp og omsorg, er der ikke sket store forskydninger fra 2020.

Stigning i frivillighed blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister

I 2024 er der lidt flere frivillige blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister end i 2020. Der er sket en stigning fra 30 % aktive til 35 % aktive, og dermed følger kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister samme tendens som den øvrige befolkning. Tidsforbruget er steget gennemsnitligt fra 15,9 timer om måneden til 19,8 gennemsnitlige timer. Det vil sige, at frivillige blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister er aktive i flere timer end den øvrige befolkning. I forhold til områder er der ikke store forskelle fra den øvrige befolkning, bortset fra at kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister er mindre aktive på idrætsområdet end den øvrige befolkning. Der er ikke sket store forskydninger i relation til, hvilke arbejdsopgaver kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister påtager sig, men de engagerer sig signifikant anderledes end den øvrige befolkning. Kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister laver sjældnere praktisk arbejde, bestyrelses-, råds- og udvalgsarbejde samt frivillige opgaver inden for uddannelse. Til gengæld har de frivillige førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i forhold til frivillige i den øvrige befolkning højere andele, som har givet rådgivning eller retshjælp samt foretaget oplysnings- eller informationsvirksomhed.

Der er markante forskelle mellem anledninger til at blive frivillig blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister og den øvrige befolkning. Kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister er i mindre omfang blevet valgt eller opfordret (men dog oftere i 2024 end i 2020), og de er i mindre omfang frivillige pga. medlemskab og pga. børns aktiviteter. Til gengæld angiver de oftere end den øvrige befolkning, at de fik tid til overs og blev frivillige ved et tilfælde (14 % mod 9 % i den øvrige befolkning). I øvrigt adskiller mønsteret af svar sig ikke væsentligt fra svarene blandt den øvrige befolkning. De frivillige blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister er lidt oftere frivillige i uformelle sammenhænge (20 % mod 16 % i den øvrige befolkning) og lidt sjældnere frivillige i en forening og organisation end den øvrige befolkning (60 % mod 67 %).

Ved spørgsmål om, hvad der afholder de ikke-frivillige kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister fra at være frivillige, angiver de væsentligt sjældnere end den øvrige befolkning, at de ikke har tid (21 % mod 56 %), og oftere, at der er regler for modtagelse af offentlige ydelser, der forhindrer dem i at bidrage (16 % mod 3 %). Derudover angiver de, at de ikke oplever, at der bliver taget hensyn til fysiske og psykiske udfordringer (18 % mod 3 %).

Forskel på frivillige unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet og jævnaldrende øvrige unge

I 2024 har vi som noget nyt fokus på unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Det frivillige arbejde blandt unge på 16-24 år uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet adskiller sig en smule fra det frivillige arbejde blandt den øvrige befolkning. 33 % af denne gruppe af unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet angiver, at de er frivilligt aktive mod 36 % blandt øvrige unge i samme aldersgruppe. Men det er blot 27 % af de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, der er frivillige som 19-årige, mens tilsvarende andel for de øvrige unge er på 37 %.

Når de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet er frivillige, har de et signifikant højere tidsforbrug på frivilligt arbejde end deres jævnaldrende øvrige unge (25 mod 15 timer gennemsnitligt om måneden). Der er ingen signifikante forskelle på, hvilke områder de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet er frivillige inden for sammenlignet med øvrige unge. Den mest hyppige frivillige opgave blandt unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet er praktiske opgaver, som 13 % af de unge fra denne gruppe har udført. Derudover er der ingen signifikante forskelle i forhold til gruppen af øvrige unge. Der er heller ingen signifikante forskelle på gruppen af unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet og øvrige unge, hvad angår anledninger og begrundelser for det frivillige arbejde. Dette med undtagelse af, at hele 12 % af de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet har været aktive i regi af kirke og religion, mens dette gælder for blot 5 % af de øvrige unge i samme aldersgruppe.

Der er enkelte forskelle mellem de to grupper af unge, når det gælder, hvad der afholder dem fra at være frivillige. Mens 13 % af de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet svarer, at de ikke oplever, at de har de sociale, faglige eller sproglige kompetencer eller færdigheder, er den tilsvarende andel hos de øvrige unge på blot 7 %. Endvidere svarer 10 % af de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, at de ikke oplever, at der vil blive taget hensyn til deres psykiske eller fysiske udfordringer og behov. Til sammenligning giver kun 3 % af de øvrige unge, der ikke har været frivillige, denne grund.

Hver tredje voksne har aldrig lavet frivilligt arbejde

Dette års frivillighedsundersøgelse viser, at 32,8 % af den voksne befolkning aldrig har lavet frivilligt arbejde. Størrelsen på denne gruppe af befolkningen, som aldrig har været frivillige, har den samme størrelse i alle målinger fra hhv. 2004, 2012 og 2020. De største andele finder vi blandt de yngste og de ældste i befolkningen, men andelen af

befolkningen i de ældste aldersgrupper, der aldrig har været frivillige, er blevet mindre over årene. Som i de øvrige undersøgelser viser vores analyser videre, at der i befolkningen er en meget udbredt villighed til at være frivillig, hvis man oplever et behov. 48 % af befolkningen, der ikke har udført frivilligt arbejde, ville være villige til at være frivillige, hvis nogen havde bedt dem om det.

Den del af befolkningen, der aldrig har arbejdet frivilligt, har en varieret socioøkonomisk baggrund. Kvinder og lavtuddannede er oftere ikke-frivillige end mænd og højtuddannede. Ligesom de øvrige år har vi spurgt de ikke-frivillige, hvad der afholder dem fra at være frivillige. Det hyppigste svar er fortsat, at de hellere ville bruge tiden på noget andet (52 % af de ikke-frivillige). Den næstmest hyppige årsag er, at de aldrig er blevet spurgt (19 %), herefter manglende interesse (17 %) og en følelse af manglende personlige ressourcer (15 %). Andelen af de ikke-frivillige, der angiver, at de gerne ville være frivillige, hvis de blev spurgt, er vokset fra 44 % i 2020 til 48 % i 2024. Dette gælder især kvinderne. Der er således fortsat en bred opbakning til at være frivillig i befolkningen. Det er kun 22 % af befolkningen, der aldrig har været frivillig, og som heller ikke kan forestille sig at blive frivillig.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen er en gentagelse af tidligere målinger af danskernes deltagelse i frivilligt arbejde. Den første måling blev foretaget i 2004.

Ligesom de tidligere målinger er denne undersøgelse baseret på en spørgeskemaundersøgelse. Spørgeskemaundersøgelsen er i denne undersøgelse foretaget i perioden fra den 19. februar til den 14. juni 2024. I alt deltog 8.754 personer, hvilket dermed er den største måling af frivillighed i Danmark.

I forhold til tidligere målinger har denne måling særligt fokus på unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet samt personer på førtidspension og kontanthjælp.

VIVE har designet spørgeskemaet, og Danmarks Statistik har gennemført dataindsamlingen. Alle analyser er foretaget af VIVE.

> **Afrapportering**

1 Indledning

1.1 Interesse for det frivillige arbejde

Social- og Boligministeriet har bedt VIVE og Danmarks Statistik (DST) om at gennemføre en repræsentativ befolkningsundersøgelse af danskernes deltagelse i frivilligt arbejde i 2024. Hovedformålet med undersøgelsen er at belyse udviklingen i den danske befolknings frivillige arbejde i perioden 2004 til 2024 og at have et særligt fokus på førtidspensionister, kontanthjælpsmodtagere og unge mellem 16 og 24 år uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.

VIVE har designet spørgeskemaet i dialog med en gruppe af nøgleforskere fra universiteterne på området vedr. civilsamfund og frivillighed, og en følgegruppe har kvalificeret spørgeskemaet og de indledende analyser (se Bilag 1 for deltagere). Derudover har VIVE samarbejdet med DST, der har gennemført dataindsamlingen i perioden fra den 19. februar til den 14. juni 2024. Denne rapport er VIVEs analyse af data. VIVE (og tidligere SFI) har gennemført repræsentative befolkningsundersøgelser af det frivillige arbejde i 2004, 2012 og 2020.

Frivilligt arbejde påkalder sig fortsat interesse i alle sektorer og fra alle lag af samfundet, både politikere, forskere og praktikere. I de nordiske lande er der bred enighed om, at befolkningens engagement i foreninger, organisationer og andre organiseringsformer er en forudsætning for både et levende civilsamfund og et velfungerende demokrati (Boje et al., 2023; Enjolras & Strømsnes, 2017; Henriksen et al., 2019). Eksempelvis betoner Thomas Boje civilsamfundets demokratiske rolle som medierende mellem borgere og staten og peger på, at civilsamfundets tolerance over for forskellighed er afgørende for både social sammenhængskraft, tillid og demokratisk medborgerskab (Boje, 2017).

I de senere år har der på nationalt plan været udtrykt politiske ønsker og målsætninger om, at større dele af befolkningen skulle engageres i frivilligt arbejde, og samtlige regeringer har siden begyndelsen af 00'erne betonet værdien af frivilligt arbejde i regeringsgrundlag og gennem forskellige politiske initiativer (fx Regeringens Ældrereform i 2024). En lang række af projekter og puljer på statsligt niveau har fokus på at inkludere flere borgere i frivillige aktiviteter. Men på både statsligt og kommunalt niveau øges i de senere år de politiske forventninger til de frivillige organisationer og de frivilliges rolle i store dele af samfundslivet, så deltagelsen som værdi ikke er nok i sig selv. Man har fx ambitioner om, at frivilligt arbejde kan føre til stærkere arbejdsmarkedstilknytning, bedre sundhed eller større trivsel, at frivillighed og frivillige organisationers indsatser kan bidrage til at inkludere sårbare

borgergrupper i både fællesskaber og på arbejdsmarkedet, og at frivillighed og frivillige organisationer kan spille en større rolle i forhold til at løse de komplekse sociale, sundhedsmæssige eller miljømæssige udfordringer, som det ikke er lykkedes det offentlige at løse alene. Der er fx ambitioner om, at frivilligt arbejde og frivillig peer-støtte kan styrke *recovery* for sårbare borgere og styrke *empowerment* og inklusion for socialt sårbare borgergrupper med komplekse problemer. Senest diskuteres man også, om frivillige kan være med til at løse rekrutteringsudfordringer af medarbejdere i kommunerne. Samtidig betones væsentligheden af det frivillige arbejde og de frivillige organisationers traditionelle autonomi og demokratiske rolle som arena for organisering og udfoldelse af borgernes interesser, værdier og fællesskaber og dermed en mangfoldighed af partikulære interesser. Det kan være vanskeligt for de frivillige organisationer at kunne begge dele på en gang (Espersen, 2024). Frivilligheden er et gode både for den enkelte og for samfundet, og ambitionerne, for hvad det kan gøre af forskel, er voksende og omfatter en lang række af ressortområder og problemstillinger.

Vi ved fra forskning, at frivillighed ikke altid indfrier de høje forventninger og ofte ikke er et effektivt instrument for politiske ambitioner (Boje et al., 2023). Eksempelvis er den frivillige sektor kendetegnet ved samme strukturelle uligheder og statusbestemte adgange som det øvrige samfund og samme kønsforskelle som i samfundet i øvrigt. Etniske minoriteter er fx stadig underrepræsenterede i fællesskaberne, og det er vanskeligt at bruge det frivillige arbejde som løftestang for ordinær beskæftigelse (Boje et al., 2023; Petrovski et al., 2017; Qvist & Munk, 2018). Vi kan heller ikke identificere, at mennesker bliver mere sunde af at være frivillige: Der er ofte robuste statistiske sammenhænge mellem frivilligt arbejde og oplevet livskvalitet og positivt selv vurderet helbred. Men sammenhængen skyldes snarere, at det er personer med godt helbred og høj livskvalitet, der er frivillige, frem for at man bliver sundere og mere livstilfreds af at være frivillig (Espersen, Fridberg et al., 2021; Boje et al., 2023). Dertil kommer, at civilsamfundsforskere er enige om, at det høje engagement ikke skyldes udfordringer i velfærdsstaten, men tværtimod en veluddannet og ressourcestærk befolkning, der har overskud og ressourcer til at engagere sig i de arenaer og "sager", som de finder væsentlige. Eksempelvis finder flere studier, at etniske minoriteter er underrepræsenterede i det frivillige arbejde, men der er store forskelle på indvandrergrupperne (Jørgensen & Qvist, 2024). Disse forskelle skyldes bl.a., at ikke-vestlige indvandrere har færre socioøkonomiske ressourcer (Qvist & Munk, 2018). Der er ikke umiddelbart tegn på, at en masse frivillige står parat til at løse velfærdsstatens mange udfordringer.

Vender vi blikket mod kommunerne, kan vi se, at flere kommuner fortsat udvikler politikker og strategier, der kredser om nye samarbejdsrelationer og nye serviceforståelser med involvering af borgere, civilsamfund og andre interessenter i både udvikling og produktion af velfærdsløsninger (Ibsen & Espersen, 2016; Ibsen 2020; Espersen, Andersen et al., 2021; Frederiksen et al., 2021). Samarbejdet rummer

mange motorer, herunder samtidige ambitioner om at styrke demokrati og skabe innovative helhedsløsninger på komplekse udfordringer samt at imødekomme demografiske og økonomiske udfordringer og mangel på medarbejdere i kommunerne (Espersen, 2024; Boje et al., 2023). Det er – som med ambitionerne for de frivillige organisationer – vanskeligt at balancere i praksis (Espersen, 2024).

De nordiske empiriske studier af samskabelse, samproduktion og partnerskaber mellem kommuner og den frivillige verden viser dog ofte et gab imellem retorik og praksis (se fx Loga, 2018; Grubb & Henriksen, 2019; Ibsen, 2020; Espersen, Andersen et al., 2021; Espersen, 2024). På den ene side beskrives en demokratisk ambition om at udvikle velfærdssamfundet i ligeværdige og demokratiske samarbejder, og på den anden side identificeres en top down-ansvarliggørelse af civilsamfund og frivillige i implementeringen af offentligt definerede indsatser (Frederiksen et al., 2021; Espersen, Andersen et al., 2021; Tortzen, 2016, Ibsen, 2020; Espersen, 2024).

Samtidig med den øgede offentlige interesse har vi også set, at en del virksomheder engagerer sig i samfundsspørgsmål, hvor deres ansatte fx bidrager til frivillige lektiecafeer, mentorordninger, gældsrådgivninger mv. og arbejder med såkaldt "corporate volunteering" (Fridberg & Henriksen, 2014; Espersen, Fridberg et al., 2021). Også socialøkonomiske virksomheder vinder frem som hybride organisationer, der både rummer træk fra den private, offentlige og civile sektor, og en del af disse engagerer også frivilligt aktive (Espersen, 2024).

1.2 Frivilligt arbejde på mange områder

Frivilligt arbejde udføres på alle samfundets delområder, fx inden for idræt, kultur, miljø, politik, fagbevægelse, uddannelse samt boligområdet, socialområdet og sundhedsområdet. Frivilligt arbejde skaber kollektive goder, som kommer samfundet til gode. Det er bl.a. i kraft af frivilligt arbejde, at idrætsforeninger, beboerhuse, jagtforeninger, vandværker, grundejerforeninger, væresteder osv. kan fungere (Fridberg & Henriksen, 2014; Espersen, Fridberg et al., 2021). For det andet er det gennem det frivillige arbejde i foreninger og organisationer, at vi som demokratiske borgere i samfundet kan organisere os, varetage kollektive interesser og arbejde for en sag eller interesse, som vi tror på eller interesserer os for. Det kan være alt fra hobbyaktiviteter, idræt og kultur til en mærkesag inden for politik, social, miljø eller sundhedsområdet m.m., og det kan være en interesse for det nære lokalområde eller børnenes liv i fritid eller skole.

Frivilligt arbejde og den aktive deltagelse i samfundet gennem den frivillige sektor er en central del af de skandinaviske landes historie og politiske kultur. Vi har i Norden en meget høj andel af borgere, der er frivilligt aktive (Fridberg & Henriksen, 2014;

Espersen, Fridberg et al., 2021; Henriksen et al., 2019). Det betyder, at et stærkt frivilligt engagement og en høj procentvis andel af aktive borgere ikke er i modsætning til en stor og udbygget offentlig sektor. I 1980'erne og 1990'erne var det almindeligt at henvise til ideer om, at den frivillige sektor eller civilsamfundet var en komponent i et nulsumsspil, der også involverer staten og markedet (Henriksen et al., 2019). Man forestillede sig, at når staten voksede, ville civilsamfundet mindske og omvendt. Men frem for at være hinandens modsætning er staten og civilsamfundet snarere hinandens forudsætning (Henriksen et al., 2019; Espersen, 2024).

Udviklingen af de universelle velfærdsstatsmodeller i Norden har ikke ført til en faldende frivillig sektor eller faldende andele af befolkningen, der udfører frivilligt arbejde eller giver en hånd til en trængende nabo via uformel hjælp og omsorg (Espersen, Fridberg et al., 2021; Henriksen et al., 2019; Fridberg & Henriksen, 2014; Boje et al., 2023). Selv når det kommer til velgørenhed (pengegaver), er de skandinaviske befolkninger blandt de hyppigste givere (Henriksen et al., 2019).

Det er også karakteristisk for det nordiske civilsamfund, at der er en tæt relation til det offentlige og politik, og at civilsamfundet fungerer som borgernes kanal til at rejse eller forhandle problemforståelse og løsninger (Enjolras & Strømsnes, 2017; Henriksen et al., 2019; Boje, 2017). I den forstand kan frivilligt arbejde både fungere som "neutral" hobby eller fritidsaktivitet og som politisk aktivisme, fordi der er en høj grad af åbenhed i det politiske system i relation til input fra civilsamfundsaktører på både kommunalt, regionalt og statsligt niveau.

1.3 Det frivillige engagement

Nogle forskere har i de senere år undersøgt det frivillige engagement og fundet, at det i stigende omfang er partikulært og biografisk motiveret frem for motiveret af en konkret kollektiv sag (Grubb, 2016; Hustinx & Lammertyn, 2003; Ibsen, 2020). Det betyder, at villigheden til at være frivillig i højere grad baserer sig på personlige interesser og behov end på en følelse af forpligtelse for – eller et tilhørsforhold til – et lokalsamfund eller en organisations sag (Hustinx & Lammertyn 2003). Samtidig kan vi se, at de samme frivillige også ofte vægter kollektive motiver højt, og det individuelle mixes med det kollektive på nye måder (Henriksen et al., 2022; Højgaard, 2024). Det frivillige engagement er også blevet mere flygtigt og nytteorienteret, mindre loyalt over for de frivillige organisationer, og det finder i stigende grad sted uden for foreningsregi og i form af græsrodsinitiativer som fx lokale grupper for eller imod vindmøller (Fridberg & Henriksen, 2014; Espersen, Fridberg et al., 2021, Højgaard, 2024; Rambøll, 2017).

Frivillige stiller også i højere grad krav om frihed, selvrealisering, valgmuligheder og konkrete synlige resultater (Hustinx & Lammertyn, 2003). Disse forandringer omfatter bl.a. de unge, der både er mere midlertidigt engagerede og ofte er frivillige uden at være medlemmer af foreninger. Ane Grubb har undersøgt unges deltagelse i ikke-medlemsbaseret digitalt koordineret frivilligt arbejde og argumenterer for, at de unge er mere aktivitetsorienterede i deres engagement frem for rettet mod foreninger og organisationers formål og værdier og et mere helhedsorienteret engagement (Grubb, 2016). Grubb kalder de unges engagement "aktivitetsbaseret deltagelse" frem for "civil handlen", idet de unge er frivillige "on demand" og kan flekse ind og ud af aktiviteten, som det passer ind i deres øvrige liv (Grubb, 2016). Aktivitetsbaseret deltagelse kan både være tidsafgrænset og kontinuerligt over længere tid. Det afgørende er, at det ikke længere er tilknytningen til foreningen, der er afgørende for den frivillige, men den frivillige aktivitet i sig selv.

Det er også en udviklingstendens, at antallet af timer, som de frivillige bruger på frivilligt arbejde, har været faldende i perioden 2004-2020 (Fridberg & Henriksen, 2014; Rambøll, 2017; Espersen, Fridberg et al., 2021). Også civilsamfundets organisationer og foreninger forandrer sig. Eksempelvis ser vi både en professionalisering af nogle foreninger og organisationer samt en tendens til, at nye uformelle organiseringsformer vokser frem som bottom up-initiativer med stor borgerindflydelse. Det gælder fx organiseringer som Venligboerne, Sager der samler i Aarhus og Næstehjælperne (Højgaard, 2024).

Sådanne ændringer i det frivillige engagement og organiseringen af det kan få demokratiske konsekvenser, fordi medlemskabet af en forening traditionelt har fungeret som det hængsel, der knytter den enkelte til den frivillige forening med indflydelsesmuligheder og rettigheder – i både foreningen og samfundet som helhed (Fridberg & Henriksen, 2014). Det er derfor interessant at afdække, hvordan det frivillige engagement udvikler sig over tid.

1.4 Frivillighedsundersøgelsen 2024

Med den store betydning, det frivillige arbejde tillægges af både politikere og praktikere, er det væsentligt, at vi fortsat forsker i det frivillige arbejdes konkrete udfoldelse, betydning og karakter. For at kunne identificere udviklingen over tid har vi i spørgeskemaet opretholdt langt de fleste af spørgsmålene fra 2004, 2012 og 2020.

Svarprocenten for 2024 er på 19,4 %, hvilket er lavere end i 2020-målingen, hvor vi opnåede en svarprocent på 47,7 %. Den lave svarprocent er desværre udtryk for en generel tendens, hvor stadig færre danskere ønsker at deltage i spørgeskemaundersøgelser (Enoksen et al., 2019). Den lave svarprocent skal dog ses i relation til, at

denne målings nettostikprøve er væsentligt større end 2020-målingen (hhv. 15.052 personer i 2020 mod 45.082 personer i 2024). For at håndtere mulig misrepræsentation i data har vi anvendt vægte, som sikrer, at analyserne er repræsentative i forhold til køn, alder, uddannelse og geografi. DST har konstrueret disse vægte på baggrund af befolkningsopgørelser. Endvidere har vi ved flere af analyserne medtaget konfidensbånd, som viser graden af statistiske usikkerheder for diverse andele og estimer.

For at gøre opgørelsen sammenlignelig med opgørelsen i 2004, 2012 og 2020 klassificerer vi frivilligt arbejde inden for de områder, som er indeholdt i den såkaldte ICNPO-klassifikation: International Classification of Nonprofit Organizations fra Johns Hopkins University Comparative Nonprofit Sector Project. Derved kan vi afdekke udviklingen i det frivillige arbejde over tid.

Som i de øvrige undersøgelser definerer vi frivillighed som en aktivitet, der:

1. er ulønnet (dog med mulighed for kompensation for udgifter)
2. er frivillig (fx ikke aktivering)
3. udføres i en organisatorisk sammenhæng, som både kan være offentlig eller privat, formel eller uformel
4. er til gavn for andre end én selv og den nærmeste familie
5. er aktiv (dvs. medlemskab af en organisation er ikke nok).

I spørgeskemaet har vi konkret spurgt således:

Her kommer nogle spørgsmål om frivilligt ulønnet arbejde. Frivilligt ulønnet arbejde kan udføres på mange områder. Ofte er det for frivillige foreninger og organisationer, men det kan også finde sted for en offentlig eller privat virksomhed. Ulønnet frivilligt arbejde kan bestå i mange forskellige ting: Man kan træne et fodboldhold, man kan også være museums-vagt, samle penge ind, sidde i bestyrelsen i grundejerforeningen, i skolebestyrelsen, være frivillig på et værested og meget andet.

Frivilligt arbejde må ikke forveksles med den hjælp, du giver til familie og nære venner.

Har du inden for det seneste år arbejdet frivilligt inden for et eller flere af følgende områder?

Herefter nævnes 14 områder, som det frivillige arbejde kan være udført indenfor. Områderne følger ICNPO-klassifikationen (Salamon et al., 2003).

I denne forståelse af frivilligt arbejde lægges der ikke vægt på, at der skal være en hensigt om at hjælpe andre, men at det skal være til gavn for andre en selv og den nærmeste familie og netværk. Helt uformelle hjælpeaktiviteter og omsorg (som at hjælpe en ældre dame over gaden og købe ind for naboen) medregnes ikke, idet der kræves en vis organisatorisk struktur som baggrund for indsatsen, og aktiviteterne skal komme andre end den nærmeste familie og venner til gode og ikke alene udgøre hjemlige og familiære aktiviteter. Kapitel 5 omhandler uformel hjælp og omsorg. Se også anden del af rapporten om dokumentation for vores metoder, definitioner og dataindsamling samt analyser af data.

For at få plads til enkelte nye temaer har vi i 2024 ændret ganske lidt på spørgeskemaet fra 2020. Vi har udeladt spørgsmål vedr. motiver samt kurser og uddannelse i relation til frivilligt arbejde, da disse områder ikke har vist mærkbare bevægelser siden 2004. I stedet har vi fået plads til spørgsmål vedr. ordinært arbejde, trivsel og tillid, og hvordan disse relaterer sig til frivilligt arbejde. Vi har også ændret spørgsmål vedr. holdninger og værdier og har sat fokus på tillid til bl.a. sociale relationer og de sociale kerneinstitutioner frem for holdninger til relationerne mellem det offentlige og civilsamfundet. Disse har heller ikke ændret sig væsentligt. Sidst men ikke mindst har vi også medtaget mål for danskernes selvvalgte helbred, så vi kan sammenholde det med frivillighed.

1.4.1 Rapportens opbygning

Kapitel 2 omhandler det frivillige arbejdes omfang, tidsforbrug og kontekst, og det tredje kapitel omhandler, hvem de frivillige er (køn, alder, uddannelse m.m.). Med hensyn til køn har vi pga. databegrænsninger ikke mulighed for at medtage mere end to køn i tabelanalyserne. Ved regressionsanalyserne har vi større mulighed for at sikre anonymitet og derfor medtaget en tredjekategori for kønsidentitet, som dækker andet end den binære opdeling i "kvinde" og "mand". Kapitel 4 omhandler donationer og det femte uformel hjælp og omsorg. Herefter følger to kapitler om hhv. borgere i sårbare positioner og unge uden for uddannelse og job. Analysen afsluttes med et kapitel om potentialer for det frivillige arbejde.

I anden del af rapporten (Dokumentation) følger data og metode for gennemførelsen af undersøgelsen. Undersøgelsen er en repræsentativ befolkningsundersøgelse. DST dokumenterer, hvordan de har gennemført dataindsamlingen, og vi beskriver, hvordan VIVE har gennemført analyserne af data.

Undersøgelsens følge- og ekspertgruppe fremgår af Bilag 1.

2 Frivilligt arbejde fra 2004-2024

I dette kapitel præsenterer vi en analyse af udviklingen i danskernes frivillige arbejde fra den første frivillighedsundersøgelse fra 2004 til den seneste fra 2024. Datagrundlaget er baseret på fire spørgeskemaundersøgelser fra hhv. 2004, 2012, 2020 og 2024. Vores analyserne viser, at der siden forrige måling fra 2020 er sket en stigning i andelen af danskere, som er frivillige – fra 36 % til 40 %. Hvis man medregner den tidsafgrænsede frivillighed, er der tale om en stigning fra 40 % til 45 % af befolkningen, der er aktive frivillige.

Stigningen i danskernes frivillige arbejde er især markant inden for idræt, kultur og det sociale område. Måden, hvorpå danskerne er frivillige, har i forhold til de tidligere målinger ændret sig en smule. Markant færre af de frivillige arbejder frivilligt i tidsafgrænsede perioder ved fx at hjælpe til med at afvikle et sportsarrangement eller en festival. Som det vil fremgå af kapitlets analyser er der mange mulige årsager til stigningen i antallet af danskere, som foretager frivilligt arbejde. En af årsagerne kan findes i ændrede demografiske mønstre, hvor vores analyser viser, at en højere andel af ældre borgere end tidligere i dag deltager i frivilligt arbejde.

2.1 Omfang af frivilligt arbejde

I dette afsnit trækker vi på de tidligere spørgeskemaundersøgelser fra hhv. 2004, 2012 og 2020 for at tegne et billede af omfanget af frivilligt arbejde i Danmark i 2024. Vi starter med at se på udviklingen i danskere, som har udført frivilligt arbejde inden for det seneste år. Derefter ser vi på, om der er sket forskydninger på nogle af de områder, som danskere har været frivilligt aktive i. Vi afslutter afsnittet med at se på typen af frivilligt arbejde, som danskerne har udført inden for områderne.

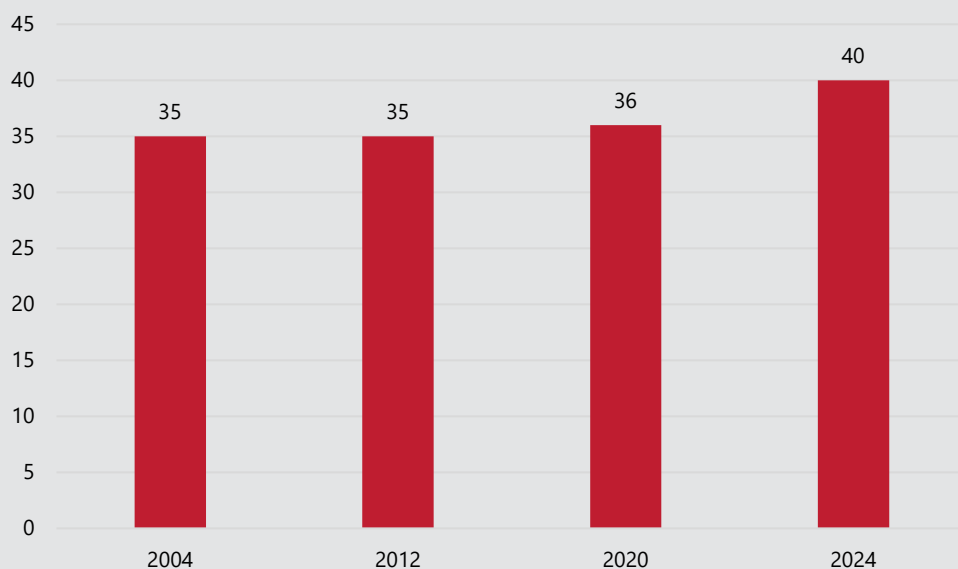
2.1.1 Udviklingen for det frivillige arbejde

Der er sket en stigning i danskernes deltagelse i frivilligt arbejde. Figur 2.1 illustrerer stigningen i perioden fra 2004 til 2024. Frivillighed er her målt på baggrund af respondenternes spørgeskemabesvarelser inden for 14 forskellige områder (kultur, idræt, fritid, uddannelse og forskning, sundhed, det sociale område, miljø, bolig- og lokalsamfund, fagligt arbejde, rådgivning og juridisk bistand, politik, internationale aktiviteter, religion og andre områder). Mens 36 % af befolkningen på 18 år eller derover i 2020 var frivillige på mindst ét af disse områder, er andelen i befolkningen på 40 % i 2024. Andelen af frivillige danskere har i de tre foregående målinger fra hhv. 2004, 2012 og 2020 ligget relativt stabilt på 35-36 %. Danskernes engagement i

frivilligt arbejde var således stabilt trods covid-19-pandemien i 2020, hvor mange foreninger og offentlige institutioner i perioder var lukket eller sat på pause. Stigningen i 2024 er statistisk signifikant.

Figur 2.1 Andel af den danske befolkning, som har udført frivilligt arbejde inden for det seneste år inden for mindst 1 af 14 områder. 2004-2024. Procent.

Akkumuleret antal.

Anm.: 2020 og 2024 er baseret på vægtede tal.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Foruden at blive adspurgt om deltagelse i frivillige aktiviteter inden for de 14 områder er respondenterne (ligesom i 2012 og 2020) også blevet spurgt, om de inden for det seneste år har udført frivilligt arbejde, som havde været tidsafgrænset, som fx hjulpet med at afvikle et sportsarrangement eller en festival, samlet penge ind en dag til en bestemt organisation, hjulpet med at samle affald ind eller lignende. Tabel 2.1 viser, at lidt flere respondenter i 2024 har været frivillige i forbindelse med et tidsafgrænset arrangement som fx et sportsarrangement, en festival eller indsamlet penge til en bestemt organisation. Mens 17 % af de frivillige i 2020 havde haft tidsafgrænset arbejdet, ligger andelen blandt de frivillige i 2024 på 21 %.

I forhold til de tidligere målinger finder vi også en stigning i frivilligt arbejde på nettet. Vi kan observere en tendens til, at stadig flere danskere er frivillige på nettet. Andelen blev tredoblet fra 2 % af befolkningen i 2012 til 6 % i 2020. I 2024 er andelen steget til nu at inkludere 8 % af befolkningen. Det skal hertil bemærkes, at frivilligt arbejde på nettet ikke inkluderer mere tekniske aspekter som fx programmering af hjemmesider, men derimod aktiviteter, der alene foregår på nettet som fx at skrive indlæg, moderere en dialog eller rådgive via en chatfunktion.

Tabel 2.1 Andelen af den danske befolkning på 16 år og derover, som har udført frivilligt arbejde inden for det seneste år. 2012, 2020 og 2024. Procent.

	2012	2020	2024
Frivilligt arbejde på mindst ét af de 14 områder	35	36	40 *
Frivilligt arbejde, som har været tidsafgrænset (fx hjulpet med at afvikle et sportsarrangement eller en festival, samlet penge ind en dag til en bestemt organisation, hjulpet med at samle affald ind eller lignende)	20	17 *	21 *
Har ikke oplyst noget af dette frivillige arbejde i de tidligere spørgsmål om frivilligt arbejde på forskellige områder	16	7 *	7
I alt frivilligt arbejde inklusive tidsafgrænset arbejde	43	39 *	43 *
Frivilligt arbejde på nettet	2	6 *	8 *
Har ikke oplyst noget af dette frivillige arbejde i de tidligere spørgsmål om frivilligt arbejde på forskellige områder	1		
I alt frivilligt arbejde inklusive tidsafgrænset arbejde eller frivilligt arbejde på nettet	43	40 *	45 *
Antal	2.809	7.191	8.754

Anm.: 2020 og 2024 er baseret på vægtede tal.

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige undersøgelse.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2012, 2020 og 2024.

Hvis danskernes deltagelse i frivilligt arbejde foruden de 14 områder også inkluderer tidsafgrænset arbejde samt frivilligt arbejde på nettet, er andelen i befolkningen på 45 %. Dermed er der stadig tale om en stigning i forhold til de forrige målinger, hvor hhv. 43 % af danskerne i 2012 og 40 % i 2020 deltog i disse former for frivilligt arbejde.

2.1.2 Områder for det frivillige arbejde

I 2020 er det som nævnt 40 % af den voksne befolkning, der inden for det seneste år har udført frivilligt arbejde inden for mindst 1 af de 14 områder. De 14 områder, der er blevet spurgt om i undersøgelsen, fremgår af Tabel 2.2 med angivelse af

andelene af den voksne befolkning, der har udført frivilligt arbejde inden for disse områder i 2004, 2012 og 2020. Her er også nævnt eksempler på, i hvilke sammenhænge det frivillige arbejde kan forekomme.

Tabel 2.2 Andelen af den danske befolkning, som har udført frivilligt arbejde inden for det sidste år på de forskellige områder. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

	2004	2012	2020	2024
Kulturområdet (Fx museer, lokalhistoriske arkiver, sangkor) ***	3	5 *	4	5 *
Idrætsområdet (Fx sportsklubber, danseforeninger, svømmehaller)	11	11	12	14 *
Fritidsområdet i øvrigt (Fx hobbyforeninger, slægtsforskning og spejder) ***	5	3 *	5 *	5
Uddannelse, undervisning og forskning (Skolebestyrelse, voksen- og fritidsundervisning og husholdningsforening) *	3	4	4	4
Sundheds- og sygdomsområdet (Fx bloddonor, patientforening og krisehjælp) **	3	4 *	3	4 *
Det sociale område (Fx pensionistforeninger, væresteder, flygtningevenner og daginstitutionsbestyrelser)	3	3	5 *	6 *
Miljøområdet (Fx naturfredning, dyreværn og selvejende haver)	1	1	1	2 *
Bolig- og lokalsamfundsområdet (Fx beboerforeninger, antenneforeninger og grundejerforeninger) *	6	5	6	6
Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer (Fx fagforbund, handelsstandsforening og turistforening) ***	3	2 *	2	1
Området omhandlende rådgivning og juridisk bistand (Fx forbrugerorganisationer, menneskerettigheder og retshjælp)	0	1	0 *	1 *
Politik og partiforeninger (Fx vælgerforeninger og græsrodsorganisationer)	1	1	1	2 *
Internationale aktiviteter (Fx humanitære-, freds- og solidaritetsorganisationer)	2	2	2	2
Religion og kirke (Fx menighedsarbejde og søndagsskole)	2	2	3	3
Andre områder	3	4 *	4	6 *
Frivilligt arbejde i alt	35	35	36	40 *
Antal	3.134	2.809	7.191	8.754

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige undersøgelse.

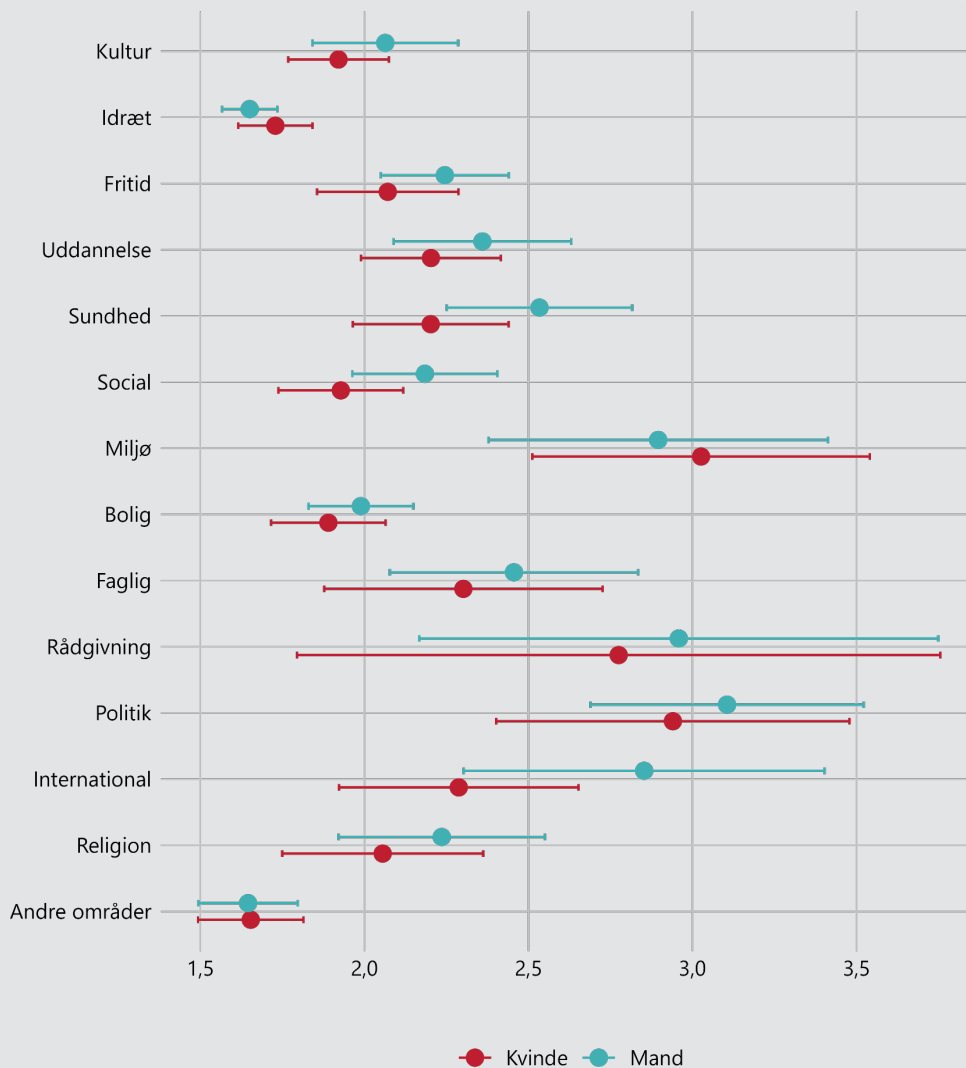
Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

I forhold til de tidligere målinger er der ikke de store ændringer i, hvilke områder som har den største tilslutning af frivillige. Som det fremgår af Tabel 2.2 er det ligesom ved de forrige målinger især idrætsområder, som har den højeste andel af frivillige. Idrætsområde dækker over en bred kam af aktiviteter inden for sportsklubber, danseforeninger og svømmehaller. Andelen af frivillige inden for idræt er steget fra, at godt 12 % af danskerne var aktive på dette område til en andel på 14 % af danskerne i 2024. Dermed er der sket en stigning på området på 2 procentpoint. Herefter følger det sociale område, som fx inkluderer pensionistforeninger, foreninger med sociale formål, væresteder og daginstitutioner. Det sociale område er steget fra 5 til 6 procent. Bolig- og lokalsamfundsområdet, som dækker over beboerforeninger, er blandt de næstmest populære områder. Her er også 6 procent af befolkningen frivilligt aktive, men der er ikke sket en stigning fra 2020 til 2024. Her er antallet af frivilligt aktive det samme. Lige efter finder vi kulturområdet, som bl.a. dækker over frivillige i sangkor, på museer og på lokalhistoriske arkiver samt fritidsområdet i øvrigt, der fx dækker over hobbyforeninger og spejderforeninger. Bemærk, at eftersom de enkelte respondenter kan have udført frivilligt arbejde på flere områder, kan andelen i Tabel 2.2 overstige de fx 40 %, der i 2024 i alt inden for det seneste år har udført frivilligt arbejde inden for 1 af de 14 områder.

I Figur 2.2 har vi beregnet konfidensbånd for det gennemsnitlige antal områder i forhold til, om respondenterne er frivillige på de 14 områder. På grund af få observationer har vi alene medtaget personer, der identificerer sig som kvinder og mænd. Konfidensbåndene er beregnet særskilt for kvinder og mænd. Af figuren fremgår det, at der ikke er signifikante forskelle mellem kvinder og mænd. Den største kønsforskel finder vi på det internationale område, hvor de frivillige kvinder i gennemsnit er aktive på 2,3 områder, mens de frivillige mænd her i gennemsnit er aktive på 2,9 områder. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant. De områder som har flest frivillige, der også er aktive på andre områder (som fx miljø, rådgivning og politik), er også nogle af de områder, som har den største spredning.

Figur 2.2 Gennemsnit af antal frivillige områder, som frivillige er aktive i, over det sidste år fordelt over 14 frivillighedsområder samt køn

95-%'s konfidensbånd.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

2.1.3 Typen af frivilligt arbejde

Deltagerne i spørgeskemaundersøgelserne er også blevet adspurgt til typen af frivilligt arbejde, de udfører/er engageret i. Tabel 2.3 viser andelen af befolkningen, som over de fire undersøgelser fra 2004 til 2024 har udført 12 forskellige typer af frivilligt arbejde inden for det seneste år. Selvom spørgeskemaet medtager en række eksempler på de forskellige typer, er det op til respondenterne selv at kategorisere deres

frivillige arbejde. Således kan fx aktivisme være klassificeret som både politisk arbejde og under kategorien "andre typer".

Overordnet set viser Tabel 2.3, at andelen af befolkningen, der har udført de forskellige typer af frivillige aktiviteter, er på niveau med de forrige målinger. Det er således de samme typer af aktiviteter, som fortsat er de mest populære blandt danskerne. Bestyrelsesarbejde og udvalgs- eller rådsarbejde (som fx skolebestyrelse) er ligesom ved de forrige undersøgelser de mest hyppigt nævnte typer af frivilligt arbejde. Ligesom ved undersøgelsen fra 2020 har 16 % af den voksne befolkning udført denne type frivilligt arbejde i 2024. Den næstmest hyppige aktivitetstype, som udgør 15 %, er praktisk arbejde, der inkluderer en bred vifte af aktiviteter som fx rengøring, indkøb, køkken- eller cafearbejde, vedligeholdelse og kørsel. Andelen her er også på niveau med den forrige måling fra 2020. Den tredje mest hyppigt nævnte aktivitetstype er andre typer end de allerede nævnte aktiviteter. Her finder vi en signifikant stigning, hvor andelen i 2020-målingen lå på 10 %, men i 2024 er steget til at udgøre en andel på 12 %. Det gennemsnitlige antal af aktivitetstyper er dog ikke steget, men ligger ligesom ved forrige måling på to typer. Det skal dog hertil bemærkes, at vi i de første målinger i 2004 og 2012 her fandt, at de voksne danskere i gennemsnit havde tre forskellige aktivitetstyper inden for frivilligt arbejde. Vi ved ikke, hvad der ligger i kategorien "andre typer". Men det er bemærkelsesværdigt, at denne er vokset. Der er derfor typer af aktiviteter, som vi ikke indfanger i kategorierne.

Tabel 2.3 Andele af befolkningen, som inden for det seneste år har udført forskellige frivillige arbejdsopgaver. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

Arbejdsopgave	2004	2012	2020	2024
Praktisk arbejde (fx rengøring, indkøb, køkken- eller caféarbejde, vedligeholdelse, kørsel og lignende)	17	15	14	15
At skaffe midler (fx pengeindsamlinger, salg i genbrugsbutikker, salg i foreningsregi, ansøgninger og lignende)	8	9	6 *	7 *
Bestyrelsesarbejde, udvalgs- eller rådsarbejde (fx skolebestyrelse, foreningers HR-udvalg og lignende)	18	18	16 *	16
At være kontaktperson (fx yde personlig omsorg, samvær, deltagelse i besøgstjeneste, være mentor eller lignende)	12	12	6 *	6
Sekretariatsarbejde eller administrativt arbejde (fx telefonpasning, vedligeholdelse af hjemmeside, referatskrivning, bogføring, registrering af nye medlemmer eller frivillige og lignende)	13	12	5 *	5
Arbejde over internettet (fx teknisk udvikling af blogs eller hjemmesider, administrere Facebookgruppe (bredere end gruppe for venner og familie), programmering af open source, administrere hotline/debatforum)			3	3
Politisk arbejde eller kampagneaktivitet (fx aktiviteter i politiske ungdomsorganisationer, uddeling af informationsmateriale og lignende)	4	4	2 *	2
Uddannelse, undervisning, holdlederskab eller instruktion (fx lektiehjælper, afholdelse af førstehjælpskurser, træner af et idrætshold, videreformidling af egne kompetencer og lignende)	10	12 *	8 *	9 *
Rådgivning eller retshjælp (fx bisidder, økonomisk eller juridisk rådgivning eller lignende)	4	4	1 *	2 *
Vagttjeneste (fx brandslukning, redningsarbejde, nødhjælpsarbejde, frivilligt arbejde i hjemmeværnet og lignende)	2	2	1 *	1
Oplysnings- eller informationsvirksomhed	11	11	2 *	3 *
Andre typer end de allerede nævnte	5	7 *	10 *	12 *
Gennemsnitligt antal opgavetyper	3	3	2	2
Antal	3,134	2,809	7,191	8,754

Anm.: 2020 og 2024 er baseret på vægtede tal.

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige undersøgelse.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

I Tabel 2.4 ser vi på sammenhængen mellem aktivitetstypen og de 14 områder for frivilligt arbejde. Som det fremgår af tabellen, fylder det frivillige arbejde i bestyrelser og udvalgs- eller rådsarbejde relativt meget på de fleste af de 14 områder. Den største andel af frivillige med bestyrelsesarbejde findes på bolig- og lokalsamfundsområdet, hvor 74 % af de frivillige udfører denne type arbejde. Frivillighed inden for uddannelsesområdet har den næsthøjeste andel af bestyrelser og udvalgs- eller rådsarbejde med 54 %.

Tabel 2.4 Andelen af frivillige på de enkelte områder, som udfører forskellige arbejdsopgaver. 2024. Procent.

	Praktisk arbejde	Skaffe midler	Udvalg, bestyrelse	Kontaktperson/ besøgsven	Sekretariat, administration	Arbejde over internettet	Politisk arbejde	Uddannelse, instruktør	Antal
Kultur	50	18	42	17	20	16	5	21	471
Idræt	41	18	39	13	13	9	4	36	1,154
Fritid	46	28	54	21	24	19	9	36	468
Sundhed	34	31	40	34	17	15	8	29	262
Socialt	43	26	42	39	17	11	8	19	471
Politisk (fagligt, politisk og internationalt)	37	36	57	24	21	17	30	28	387
Uddannelse	37	24	54	23	14	19	7	44	361
Bolig- og lokalsamfund	46	18	74	12	23	11	7	14	503
Andre områder (miljø, religion, rådgivning og andre)	44	25	39	24	15	12	9	21	908
Frivilligt arbejde i alt	37	18	40	16	13	9	5	22	3.378

Anm.: Baseret på vægtede tal. En person kan godt være frivillig på flere forskellige områder, hvorfor ovenstående antal ikke summer til 3.378, der er det samlede antal personer, der er frivillige på mindst ét område.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

2.2 Tidsforbrug for det frivillige arbejde

De frivillige har i gennemsnit anvendt 18 timer inden for den seneste måned på et eller flere af de 14 områder for frivilligt arbejde. Der er imidlertid stor spredning på, hvor meget tid, de frivillige anvender på deres frivillige arbejde. Som det fremgår af Tabel 2.5, har over halvdelen af de frivillige inden for den seneste måned brugt mindre end 10 timer på frivilligt arbejde. Lidt over hver fjerde har brugt mere end 20 timer (27 %), og nogle lægger rigtig mange timer i frivilligt arbejde – svarende til et fuldtidsarbejde eller mere.

Tabel 2.5 Tid brugt på frivilligt arbejde blandt dem, som har udført frivilligt arbejde den seneste måned, særskilt for område. 2024. Procent.

	1-4 timer	5-9 timer	10-19 timer	20 timer	I alt	Gns. antal timer	Antal
Kultur	24	24	25	28	101	15	356
Idræt	33	27	24	17	101	11	801
Fritid	30	27	26	17	100	12	354
Sundhed	58	17	11	15	101	13	164
Socialt	27	27	27	20	101	15	367
Politisk (fagligt, politisk og internationalt)	28	21	24	26	99	21	263
Uddannelse	46	18	22	14	100	10	256
Bolig- og lokalsamfund	45	26	20	10	101	8	399
Andre områder (miljø, religion, rådgivning, andre)	30	26	21	23	100	16	641
Frivilligt arbejde i alt	26	24	24	27	101	18	2.584

Anm.: Baseret på vægtede tal. En person kan godt være frivillig på flere forskellige områder, hvorfor ovenstående antal ikke summer til 2.584, der er det samlede antal personer, der er frivillige på mindst ét område.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Ligesom ved de forrige målinger finder vi markante forskelle i danskernes tidsforbrug på tværs af områderne. Som det fremgår af Tabel 2.6 brugte de frivillige inden for fritidsområder (her også medregnet kultur- og idrætsområdet) i gennemsnit 13 timer den seneste måned, mens frivillige inden for politik (fagligt, politisk og internationalt) i gennemsnit anvendte 21 timer den seneste måned.

Tabel 2.6 Tid brugt på frivilligt arbejde blandt dem, som har udført frivilligt arbejde den seneste måned. 2004, 2012, 2020 og 2024. Antal timer seneste måned i gns.

	Gns. antal timer seneste måned			
	2004	2012	2020	2024
Fritid (Kultur, Idræt, Fritid)	17	16	12 **	13
Socialt (Sundhed, Sociale område, Rådgivning)	15	12	11	15
Politisk (Fagligt Politisk, Internationalt)	15	13	13	21
Uddannelse	8	8	11	11
Bolig- og lokalsamfund	7	9	8	8
Andre områder (miljø, religion, andre)	18	13	17	16
Frivilligt arbejde i alt	17	16	15	18
Antal	797	704	1,890	2,584

Note: Med * er markeret statistisk signifikante forskelle i forhold til den tidligere undersøgelse. * p<0,05 **p<=0,01 ***p<0,001 ved en t-test.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004 2012 2020 og 2024.

Selvom vi på baggrund af Tabel 2.6 kan se, at gennemsnittet for antal timer anvendt den seneste måned på tværs af samtlige områder er steget fra et gennemsnit på 15 timer i 2020 til 18 timer i gennemsnit i 2024, er stigningen ikke statistisk signifikant. Det skyldes, at der er en stor spredning inden for tidsforbruget, hvilket betyder, at en del af de frivillige benytter væsentlig færre eller flere timer på deres frivillige arbejde. Den nedadgående tendens, vi har set siden 2004, er dog ikke fortsat i 2024.

2.3 Kontekst og regi for frivillige arbejde

Traditionelt har en stor del af det frivillige arbejde været knyttet til foreningslivet, hvor den enkelte har været medlem af en organisation eller forening, og gennem dette er blevet engageret i frivilligt arbejde. Tabel 2.7 viser, at denne tendens fortsætter i 2024. Godt to tredjedele af de frivillige udfører deres frivillige arbejde inden for en frivillig forening eller organisation. Mens andelen i 2020 lå en smule højere på 68 %, er ændringen ikke statistisk signifikant, hvilket betyder, at forskellen mellem de to målinger kan skyldes usikkerhed i datagrundlaget. Som det fremgår af tabellen, finder vi i forbindelse med konteksten for det frivillige arbejde ingen signifikante ændringer fra 2020-målingen. Men det er bemærkelsesværdigt, at

frivilligheden inden for offentlige institutioner er faldet jævnt fra 2004 til 2024 på trods af kommunernes udtalte interesse for frivillighed.

Tabel 2.7 Andelen af de frivillige, der har arbejdet for foreninger eller for andre. 2004, 2012, 2017, 2020 og 2024. Procent.

	2004	2012	2020	2024
En frivillig forening/organisation	68	65	68	66
En selvejende institution	18	18	16	17
En offentlig institution	17	18	13	10
Folkekirken eller andre religiøse samfund	2	4	9	8
En erhvervsvirksomhed	5	3	3	3
I uformel sammenhæng			15	17
Andet	4	7		
Ved ikke			11	15

Anm.: En person kan godt være frivillig på flere områder.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Størstedelen af de frivillige er medlem af den forening, som de arbejder for. Andelen, som udelukkende er medlem af den eller de foreninger, som de arbejder for, har siden 2012 ligget stabilt på 20-21 % af befolkningen. Som det fremgår af Tabel 2.8 kan vi dog se, at der er sket en stigning blandt voksne danskere, som udelukkende foretager frivilligt arbejde for foreninger som ikke-medlem. Mens blot 8 % af danskerne var aktive ikke-medlemmer i 2004, steg andelen til 11 % i 2012, 14 % i 2020 og 16 % i 2024. Der er dermed tale om en stigende tendens til at være frivillig uden samtidig at være medlem. Som det også videre fremgår af tabellen er der imidlertid ikke tegn på, at denne tendens påvirker andelen af danskere, som både er aktive som frivillige og medlem af de frivillige foreninger. Andelen af danskere, der både er frivillige i foreninger, som de er medlem af, og er frivillige i foreninger, som de ikke er medlem af, ligger over perioden relativt stabilt på mellem 2-4 % af danskerne. Grundet den statistiske usikkerhed i datamaterialet er forskelle i disse andele ikke statistisk signifikante.

Tabel 2.8 Befolkningen på 16 år og derover fordelt efter, om de inden for det seneste år har arbejdet frivilligt udelukkende som medlem, udelukkende som ikke-medlem, både-og eller ikke har arbejdet frivilligt. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

	Udelukkende som medlem	Både-og	Udelukkende som ikke-medlem	Har ikke arbejdet frivilligt	I alt	Antal
2004	24	3	8	65	100	3,134
2012	20	4	11	65	100	2,809
2020	20	2	14	64	100	7,191
2024	21	3	16	60	100	8,754

Anm.: En person kan godt være frivillig på flere områder.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

I Tabel 2.9 ser vi på sammenhængen mellem område for danskernes frivillige arbejde, og hvorvidt de er medlem af den frivillige organisation, som de arbejder for. Tabellen viser, at besvarelsene fra 2024 ikke afviger for det mønster, som vi har fundet i de tidligere målinger tilbage fra 2004. Den højeste andel af frivillige, der også er medlem af den organisation, de arbejder for, finder vi inden for bolig- og lokalsamfundsområdet. Her er 88 % medlem af deres organisation, hvilket er nogenlunde på samme niveau som de forrige målinger. Herefter følger områderne for politik (84 %), fagligt arbejde (82 %) og fritid (80 %), som også alle er på niveau med de forrige målinger. Lidt over tre fjerdedele af de frivillige inden for kulturområdet er også medlem af deres organisation. Samme andel gælder for idrætsområdet. Ligesom ved de forrige målinger er de områder, som har den laveste andel af frivillige, der er medlem, inden for sundhed og det sociale område, hvor lidt over halvdelen af de frivillige er medlem. Frivillighed inden for internationale aktiviteter har i 2024 en relativ lav andel aktive, som er medlem (en andel på 56 %), hvilket er et fald i forhold til 2020-målingen, hvor andelen lå på 60 %. Vi finder også et fald inden for området religion og kirke, hvor antallet af aktive medlemmer faldt fra en andel på 82 % i 2020 til en andel på 74 % i 2024, hvilket er et fald på godt 10 %. Inden for området politik finder vi også et fald fra hhv. en andel på 91 % af frivillige, som også var medlem i 2020, til 84 % i 2024. Faldet her skal dog ses i lyset af, at vi samtidig har observeret en stigning i andelen af danskere, som er aktive inden for dette område (se Tabel 2.2). Den største stigning finder vi for området rådgivning, hvor andelen af aktive medlemmer er steget med 57 % fra en andel på 40 % i 2020 til en andel i 2024 på 63 % af de voksne danskere.

Tabel 2.9 Andele af de frivillige, der er medlem af den organisation, som de arbejder frivilligt for, særskilt for område. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

	Andel af de frivillige			
	2004	2012	2020	2024
Kulturområdet	76	68	79	76
Idrætsområdet	83	71	76	76
Fritidsområdet	78	72	79	80
Uddannelse	40	32	56	59
Sundhed	48	34	57	56
Det sociale område	48	51	58	56
Miljøområdet	73	59	75	70
Bolig- og lokalsamfund	91	90	90	88
Fagligt arbejde	94	89	88	82
Rådgivning	80	72	40	63
Politik	94	96	91	84
Internationale aktiviteter	63	53	60	56
Religion og kirke	82	86	82	74
Andre områder	57	56	64	62
Frivilligt arbejde i alt	79	70	78	77

Anm.: En person kan godt være frivillig på flere områder.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

3 De frivillige

Formålet med dette kapitel er at give indblik i de frivilliges sociodemografiske karakteristika i forhold til alder, køn, geografi og uddannelse. Foruden sociodemografiske forhold vil vi også se på, hvilken anledning de frivillige giver for deres frivillige arbejde. Vores fokus på anledning skyldes, at tidligere undersøgelser viser, at op i mod halvdelen af danskerne, der er frivillige, ofte forklarer deres engagement med, at de blev opfordret til det (Espersen, Fridberg et al., 2021).

Vores analyser viser, at med undtagelse af de 16-25-årige er der flere mænd end kvinder, som arbejder frivilligt. Analyserne viser forskelle over køn og aldersgrupper. Danske mænd er mest frivillige i aldersgruppen som 46-55-årige, hvor 48 % er frivillige, mens kvinderne i højere grad er frivillige som 66-75-årige, hvor 43 % af dem er frivillige.

3.1 Hvem er de frivillige?

Ved hjælp af lineære sandsynlighedsmodeller kan vi give en opsummering af de sociodemografiske analyser af to grupper: (1) de frivillige og (2) personer, der alene har foretaget tidsafgrænset frivilligt arbejde. Fordelen ved disse regressionsmodeller er, at de muliggør, at vi kan inkludere flere variable samtidigt og dermed afdække evt. multivariate sammenhænge mellem flere forskellige sociodemografiske forhold i analysen af danskernes deltagelse i frivilligt arbejde. I modellerne har vi medtaget følgende seks sociodemografiske variable: køn, alder, uddannelse, beskæftigelsessituation, hjemmeboende børn og bopæl. Modellerne anvender survey-vægte.

Resultatet af de to regressionsmodeller fremgår af Tabel 3.1 og viser, at mænd i forhold til kvinder har en statistisk signifikant større sandsynlighed for at deltage i frivilligt arbejde. Ifølge Model 1 har mænd 6 procentpoint større sandsynlighed end kvinder for at have foretaget frivilligt arbejde inden for det sidste år. I de vægtede lineære sandsynlighedsmodeller indgår også en variabel for aldersgrupper. Modelkoefficienterne for Model 1 viser dog ingen signifikante sammenhænge for aldersgrupperne, når vi samtidig kontrollerer for andre sociodemografiske forhold. I forhold til uddannelse viser Model 1, at personer uden en kompetencegivende uddannelse har en lavere sandsynlighed for at være frivillige end personer med en kompetencegivende uddannelse. I forhold til beskæftigelsessituation viser modellen, at personer, som af forskellige årsager er uden for arbejdsmarkedet (fx arbejdsløse, kontanthjælpsmodtagere eller hjemmegående), har lavere tendens til at være frivillige end personer, der enten er selvstændige eller medhjælpende ægtefæller. Det samme gælder for personer på barsels- eller forældreorlov samt personer, der er

langvarigt syge. Personer i faglært eller ufaglært arbejde har også lavere tendens til frivilligt arbejde end selvstændige eller medhjælpende ægtefæller. Hjemmeboende børn indgår ikke i en signifikant sammenhæng til at have deltaget i frivilligt arbejde. Endelig viser Model 1, at danskere bosat i tyndtbefolkede områder i forhold til referencegruppen af borgere bosat i tætbefolkede områder har en større sandsynlighed for at have foretaget frivilligt arbejde det seneste år.

Model 2, der modellerer sandsynligheden for at have foretaget tidsafgrænset frivilligt arbejde, er også medtaget i Tabel 3.1 og viser, at mændene ligesom ved Model 1 for frivilligt arbejde det seneste år også her har en smule større sandsynlighed for at have foretaget tidsafgrænset arbejde (2 procentpoint mere end kvinderne, som er sat som referencegruppe). Ligesom ved Model 1 finder vi heller ikke for Model 2 nogle signifikante sammenhænge for aldersgrupperne, når vi samtidigt kontrollerer for andre sociodemografiske forhold. Forskellene i uddannelsesniveau og sandsynligheden for at have foretaget tidsafgrænset frivilligt arbejde er mindre end for at have været frivillig det seneste år. Modellen viser bl.a., at personer med kort videregående uddannelse har en smule højere sandsynlighed for tidsafgrænset frivilligt arbejde end personer uden kompetencegivende uddannelse (3 procentpoint). Personer med mellemlang videregående uddannelse har også en smule større sandsynlighed end referencegruppen for tidsafgrænset frivilligt arbejde (2 procentpoint mere), mens personer med lang videregående uddannelse har større sandsynlighed (4 procentpoint). For beskæftigelsessituation finder vi lignende sammenhænge som for Model 1, dog med den forskel at modelkoefficienterne for Model 2 er lavere. For hjemmeboende børn finder vi for Model 2 en signifikant sammenhæng til at have deltaget i tidsafgrænset frivilligt arbejde. Både personer fra mellem- og tyndtbefolkede områder har større sandsynlighed for tidsafgrænset frivilligt arbejde end personer i områder med tæt befolkningstæthed. Samlet set kan vi ved hjælp af koefficientstørrelserne for de vægtede lineære sandsynlighedsmodeller konkludere, at sociodemografiske parametre som køn, uddannelsesniveau og beskæftigelsessituation er centrale for at forklare danskernes engagement i frivilligt arbejde.

Tabel 3.1 To vægtede lineære sandsynlighedsmodeller for de frivillige og de tidsafgrænsede. 2024. Betakoefficienter angiver procentvis ændring.

	Model 1: De frivillige	Model 2: De tidsafgrænsede
Køn		
Kvinde	Ref.	Ref.
Mand	0,06***	0,02*
Andet	-0,04	0,02
Aldersgrupper		
16-29 år	Ref.	Ref.
30-49 år	-0,00	-0,02
50-65 år	-0,02	0,00
66+ år	0,03	0,00
Uddannelse		
Ingen kompetencegivende uddannelse	Ref.	Ref.
Faglig uddannelse eller lignende	0,06***	0,01
Kort videregående uddannelse	0,10***	0,03*
Mellemlang videregående uddannelse	0,12***	0,02*
Lang videregående uddannelse	0,13***	0,04**
Beskæftigelsessituation		
Selvstændig eller medhjælpende ægtefælle	Ref.	Ref.
Funktionær/tjenestemand	-0,07*	-0,05*
Faglært arbejder	-0,11**	-0,07**
Ufaglært arbejder	-0,18***	-0,06*
Ansæt i flexjob/skånejob	-0,12**	-0,06*
På barsels- eller forældreorlov	-0,22**	-0,10**
Langvarigt syg	-0,20***	-0,06*
Arbejdsløs på dagpenge	-0,16*	-0,08**
Kontanthjælpsmodtager	-0,26***	-0,11***
Efterlønsmodtager	-0,12	-0,05
Alderspensionist	-0,08*	-0,06**
Hjemmegående	-0,36***	-0,11***
Under uddannelse (inkl. lærlinge og elever)	-0,02	-0,02
Andet	-0,13***	-0,04
Hjemmeboende børn		
Ja	Ref.	Ref.
Nej	-0,03	-0,03*

	Model 1: De frivillige	Model 2: De tidsafgrænsede
Befolkningstæthed		
Tæt	Ref.	Ref.
Mellem	0,02	0,03***
Tyndt	0,05***	0,03***
Konstantled	0,38	0,10
Antal observationer	8.754	8.754

Note: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

3.2 Sociodemografi

I dette afsnit vil vi give et detaljeret indblik i de sociodemografiske baggrundsforhold for de danskere, som er aktive i frivilligt arbejde, og de danskere, som af forskellige årsager ikke har foretaget frivilligt arbejde.

3.2.1 Køn

Ligesom ved de foregående målinger af danskernes frivillighed finder vi også for 2024-målingen, at mænd i højere grad end kvinder er frivillige. Mens 42 % af danske mænd på 16 år eller derover er frivillige, er andelen blandt kvinderne på 37 %. Som det fremgår af Tabel 3.2, er der også forskelle i frivilligt arbejde over aldersgrupper. For de to yngste aldersgrupper, der inkluderer de 16-25-årige samt de 26-35-årige, har 36 % arbejdet frivilligt inden for det seneste år. For de to næste aldersgrupper, som inkluderer de 36-45-årige og de 46-55-årige, har 42 % været frivillige det seneste år. Herefter falder frivilligheden til 36 % for de 56-65-årige for igen at stige for de 66-75-årige til 44 % og falde lidt for personer på 76 år eller derover til 42 %. Det vil sige, at det er de 66-75-årige, der hyppigst er frivillige.

Tabel 3.2 Andelen af frivillige inden for det seneste år, særskilt for køn og aldersgrupper. 2024. Procent.

	16-25 år	26-35 år	36-45 år	46-55 år	56-65 år	66-75 år	76 år og derover	Alle
Mænd	34	42	43	48	39	44	47	42
Kvinder	38	31	41	37	32	43	36	37
	***	***	***	***	***	***	***	***
Alle	36	36	42	42	36	44	42	40
Antal	2.198	697	893	1.197	1.642	1.409	713	8.754

Anm.: Vægtede tal.

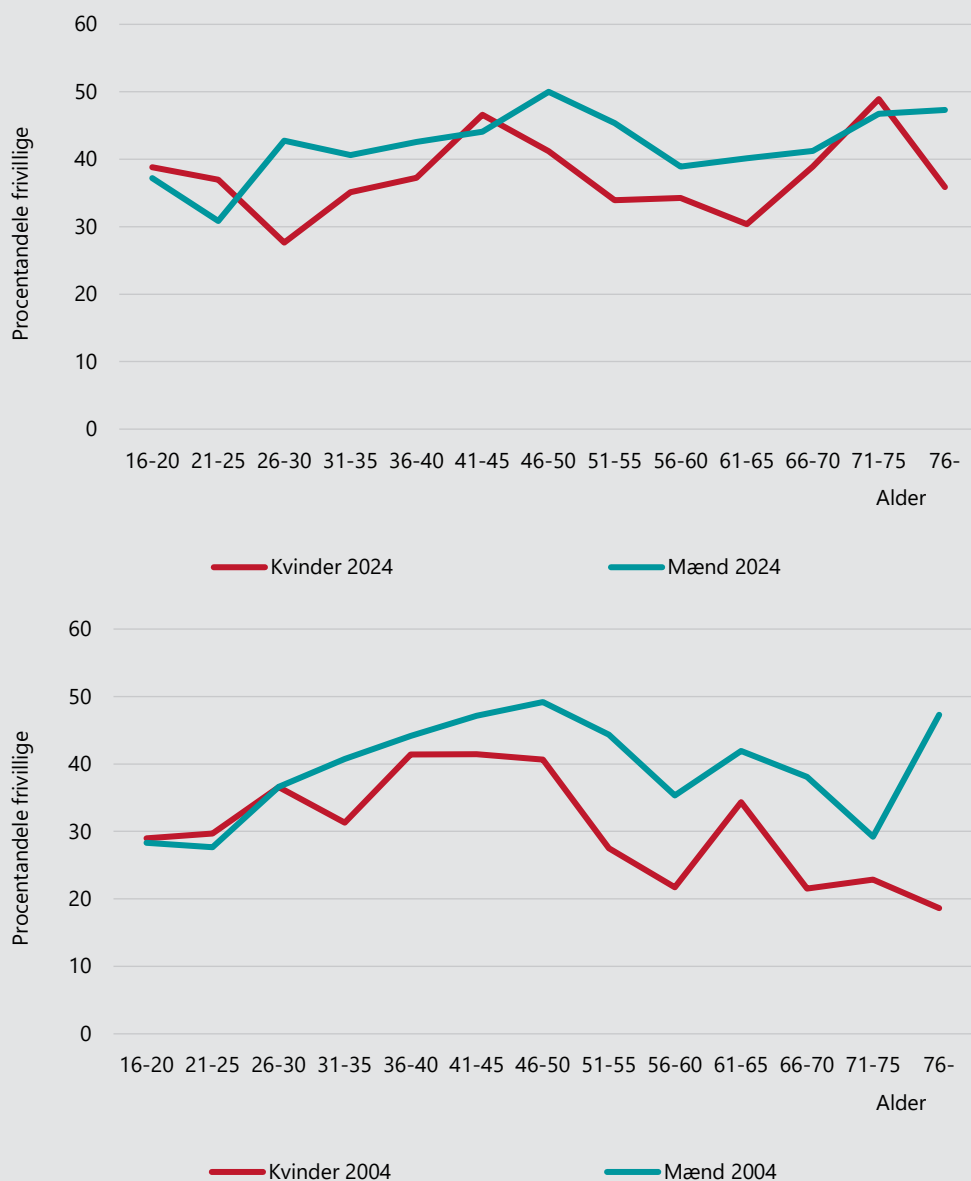
Note: * indikerer et signifikansniveau på mindre end 10 %, ** på mindre end 5 % og *** på mindre end 1 % ved en χ^2 -uafhængighedstest.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Tabel 3.2 viser endvidere, at der også er kønsforskelle. Især i aldersgruppen 46-55 år finder vi markante forskelle mellem mænd og kvinders frivillige arbejde. Mens 48 % af mændene i denne aldersgruppe har været frivillige de seneste år, gælder det blot for 37 % af kvinderne. Forskellen mellem mænd og kvinder er dog mindre udtalt for den efterfølgende aldersgruppe, hvor andelen af frivillige er på hhv. 39 % af mændene og 32 % af kvinderne.

Vores analyser viser, at der over de seneste 20 år er sket en vis udjævning af forskellen i mændene og kvindernes deltagelse i frivilligt arbejde. I Figur 3.1 ser vi afbilledet udviklingen i denne udjævning af kønsforskellen over 13 aldersgrupper. Figuren viser, at der var markant større kønsforskelle i 2004-målingen, hvor mænd fx i aldersgruppen 41-45 år havde højere andel frivillige i 2004 på hhv. 47 % mod 41 % hos kvinderne. I 2024-målingen er forskellen i denne aldersgruppe faldet til 44 % frivillige blandt mændene mod 47 % blandt kvinderne. Dermed er forskellen ikke blot faldet, men kvinderne har også indhentet mændene. Vi finder dog tegn på, at mændene har distanceret sig yderligere fra kvinderne i aldersgruppen 26-30 år, hvor 43 % af mændene i 2024 er frivillige mod blot 28 % af kvinderne. I 2004 havde begge køn en andel af aktive på 37 %

Figur 3.1 Andel af kvinder og mænds deltagelse i frivilligt arbejde over aldersgrupper. 2004 og 2024. Procent.

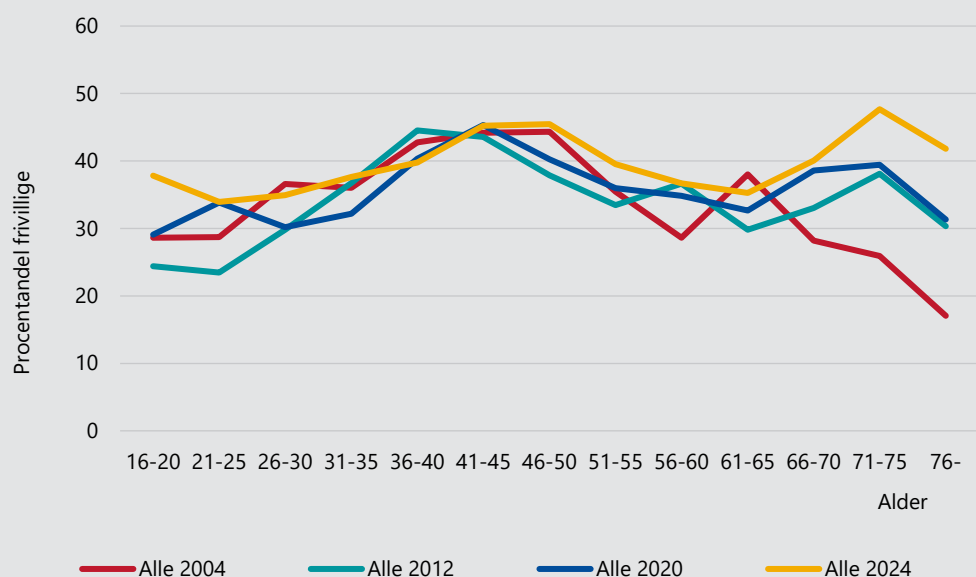
Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004 og 2024.

3.2.2 Alder

I Figur 3.2 har vi afbilledet andelen af personer, som inden for det seneste år har arbejdet som frivillige særskilt for 5-års-aldersgrupper over de fire målinger fra hhv.

2004, 2012, 2020 og 2024. Figuren viser, at andelen af frivillige for hver måling er blevet større i de ældste aldersgrupper, især for de 66-75-årige og for personer på 76 år eller derover.

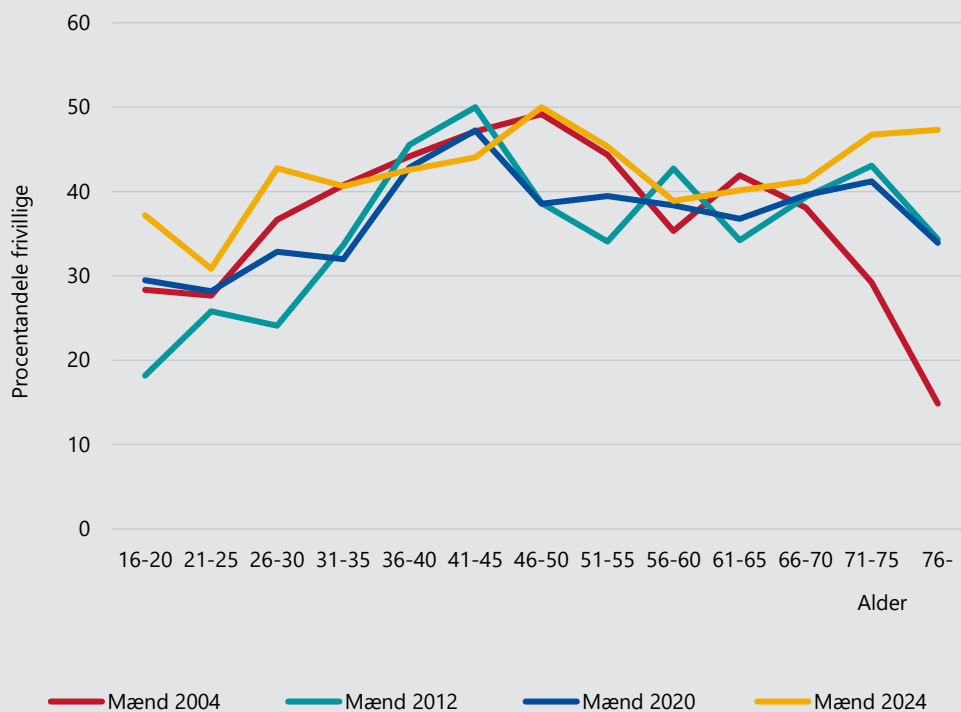
Figur 3.2 Andelen af befolkningen på 16 år og derover, som har udført frivilligt arbejde inden for det seneste år, særsomt for aldersgrupper. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Forklaringen på den øgede andel af frivillige blandt de ældre aldersgrupper skal ikke blot findes i, at der blevet flere ældre, men også at ældre i dag generelt holder sig sundere og funktionsdygtige længere. Disse resultater stemmer helt overens med tidligere forskningsresultater fra VIVEs ældredatabase, som finder statistisk signifikante stigninger i andelen af frivillige i aldersgrupper efter pensionsalderen (Amilon et al., 2019). Som vist i Figur 3.3 og 3.4 har denne ændring i alderssammensætningen af de frivillige fundet sted både for mænds og kvinders vedkommende. De to figurer viser andelen af frivillige blandt hhv. mænd og kvinder i 2004, 2012, 2020 og 2024. Som ved Figur 3.2, der ikke er opdelt i forhold til køn, er frivilligt arbejde inden for det seneste år særsomt for 5-års-aldersgrupper fra 16 år og opefter.

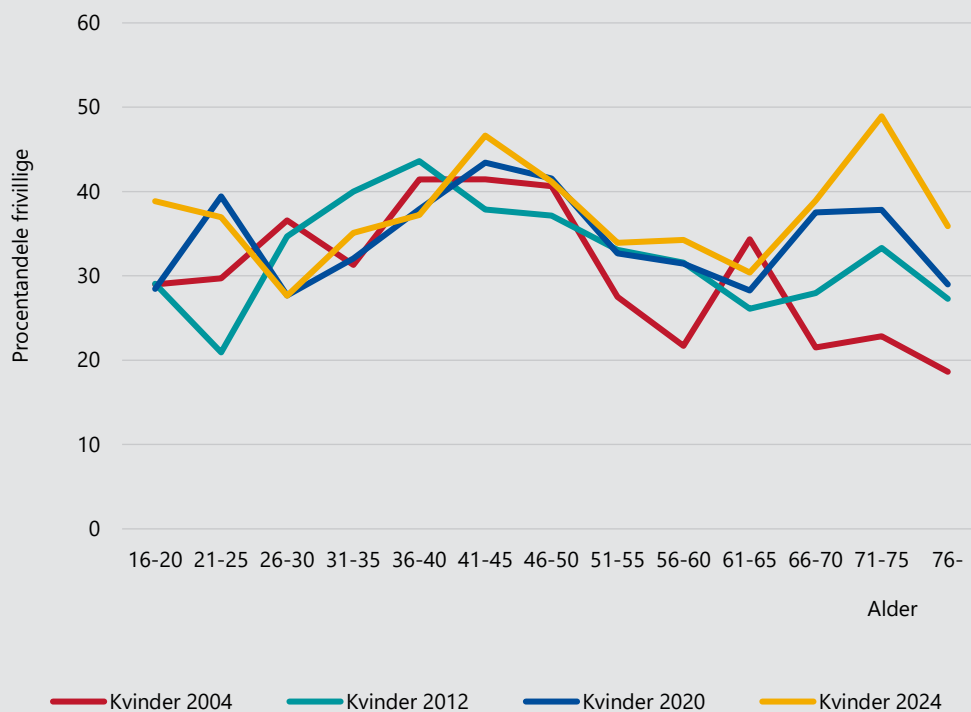
Figur 3.3 Andelen af mænd på 16 år og derover, som har udført frivilligt arbejde inden for det seneste år, særsilt for aldersgrupper. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Figurer 3.3 og 3.4 viser endvidere, at for både for yngre mænd og yngre kvinder gælder det, at nedgangen i andelen af frivillige fra 2004 til 2012 er opvejet af en øgning i de unges frivillighed fra 2020 til 2024. For begge køn følger andelen af frivillige for aldersgrupperne fra 16 til 65 år meget tæt andelen af frivillige fra 2004-målingen. I de ældre aldersgrupper er andelen af frivillige blevet større i aldersgrupperne over 65 år. For kvindernes vedkommende gælder det for aldersgrupperne over 60 år, hvor der er tale om en klar vækst i andelen af frivillige igen fra 2012 og frem. I forhold til de ældre mænd over 75 år er de jævnaldrende ældre kvinder således en smule mindre frivillige. Nedgangen i andelen af frivillige blandt de ældre kvinder ændrer dog ikke på det overordnede mønster, hvor de ældre aldersgrupper har et markant højere andel af personer i frivilligt arbejde end andelen ved de tidligere målinger.

Figur 3.4 Andelen af kvinder på 16 år og derover, som har udført frivilligt arbejde inden for det seneste år, særskilt for aldersgrupper. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

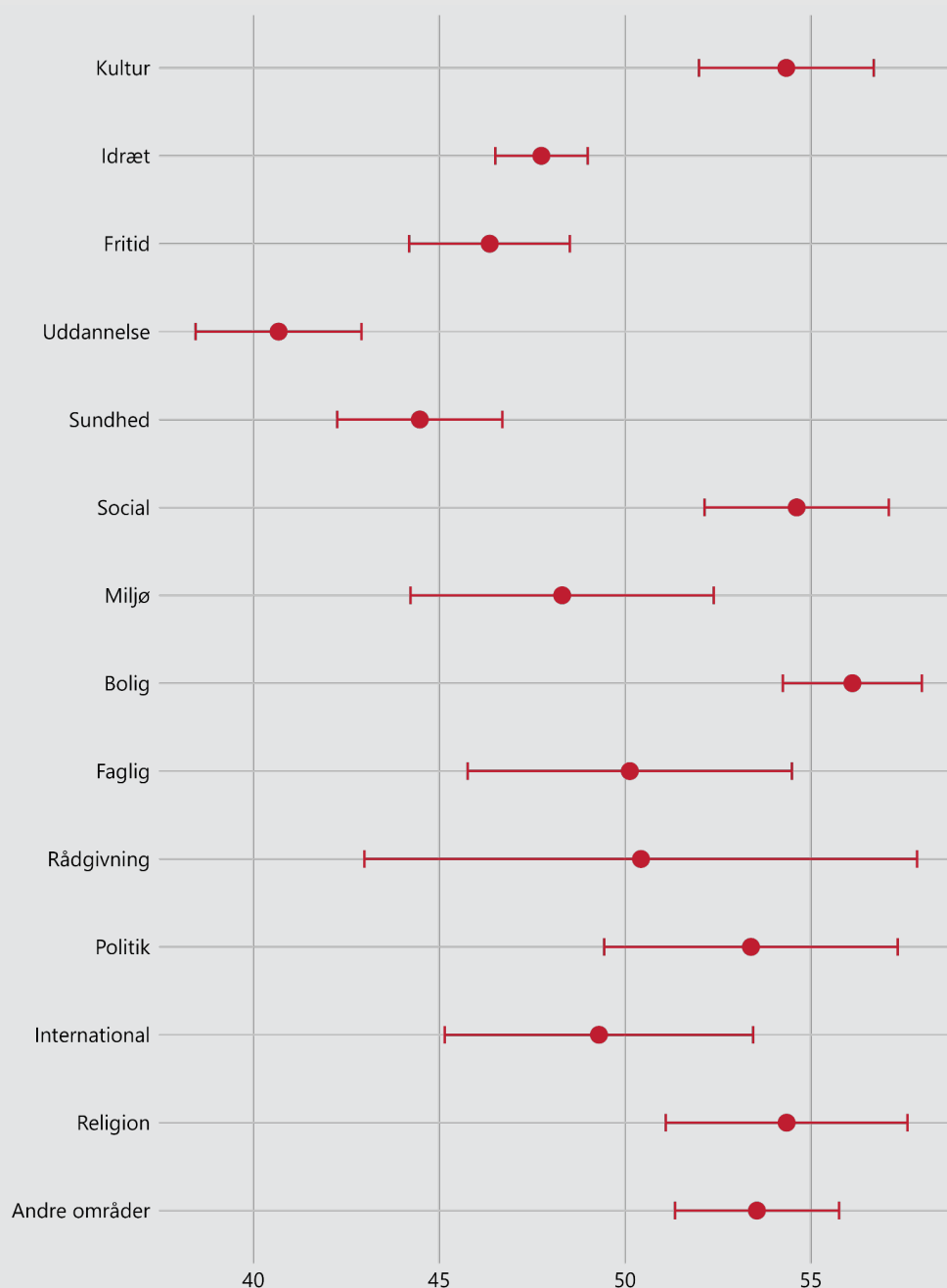

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Sammenhængen mellem alder og frivilligt arbejde skal også ses i relation til, at der er aldersforskelle inden for forskellige områder af frivilligt arbejde. Figur 3.5 viser aldersspredning for de 14 områder af frivilligt arbejde. Foruden gennemsnittet medtager figuren også et 95-%'s konfidensinterval, der markerer den statistiske usikkerhed. Konfidensintervallet muliggør, at vi kan vise aldersspredningen, som et gennemsnit kan skjule. Hvis mange frivillige i et område fx har den samme alder, vil det betyde, at konfidensintervallet ligger tættere omkring gennemsnittet end et område, hvor de frivillige har større aldersspredning.

Figur 3.5 Aldersgennemsnit på frivillige det seneste år på de forskellige områder. 2024. Gennemsnit antal år.

Vægtet gennemsnit med 95-%'s konfidensinterval.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Figur 3.5 viser, at de ældste frivillige er inden for områderne bolig, social, kultur, religion og politik, hvor de frivillige i gennemsnit er over 56 år gamle. Størstedelen af de frivillige er omkring de 45 år, men det område, som i gennemsnit har de yngste frivillige, er området for uddannelse. Her er gennemsnitsalderen på 41 år. Konfidensintervallet for aldersspredning blandt frivillige inden for sundhedsområdet viser endvidere en markant aldersspredning i området for rådgivning og juridisk bistand, som dækker et aldersspænd fra 43 år til 58 år. I forhold til de tidligere målinger har aldersmønstret over de 14 områder for frivilligt arbejde ikke ændret sig det store. Som det fremgår af Tabel 3.3, er der blot sket en række mindre forskydninger i aldersmønstret for gennemsnitsalderen på et par år for de forskellige områder af frivilligt arbejde.

Tabel 3.3 **Aldersgennemsnit på frivillige det seneste år på de forskellige områder. 2004, 2012, 2020 og 2024. Gennemsnit antal år.**

Område	2004	2012	2020	2024
Kulturområdet (Fx museer, lokalhistoriske arkiver og sangkor)	48	56	59	54
Idrætsområdet (Fx sportsklubber, danseforeninger og svømmehaller)	41	45	51	48
Fritidsområdet i øvrigt (Fx hobbyforeninger, slægtsforskning og spejder)	45	47	50	46
Uddannelse, undervisning og forskning (Fx Skolebestyrelse, voksen- og fritidsundervisning og husholdningsforening)	39	43	43	41
Sundheds- og sygdomsområdet (Fx bloddonor, patientforening og krisehjælp)	45	46	46	44
Det sociale område (Fx pensionistforeninger, væresteder, flygtningevenner og daginstitutionsbestyrelser)	50	55	58	55
Miljøområdet (Fx naturfredning, dyreværn og selvejende haver)	47	56	53	48
Bolig- og lokalsamfundsområdet (Fx beboerforeninger, antenneforeninger og grundejerforeninger) *	49	50	57	56
Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer (Fx fagforbund, handelsstandsforening og turistforening)	47	50	50	50
Området omhandlende rådgivning og juridisk bistand (Fx forbrugerorganisationer, menneskerettigheder og retshjælp)	43	46	51	50
Politik og partiforeninger (Fx vælgerforeninger og græsrodsorganisationer)	45	49	51	54
Internationale aktiviteter (Fx humanitære samt freds- og solidaritetsorganisationer)	42	45	50	49

Område	2004	2012	2020	2024
Religion og kirke (Fx menighedsarbejde og søndagsskole)	48	57	58	54
Andre områder	46	48	57	54
Frivilligt arbejde på mindst ét område	44	48	52	50
Antal	3.134	2.809	7.191	8.754

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

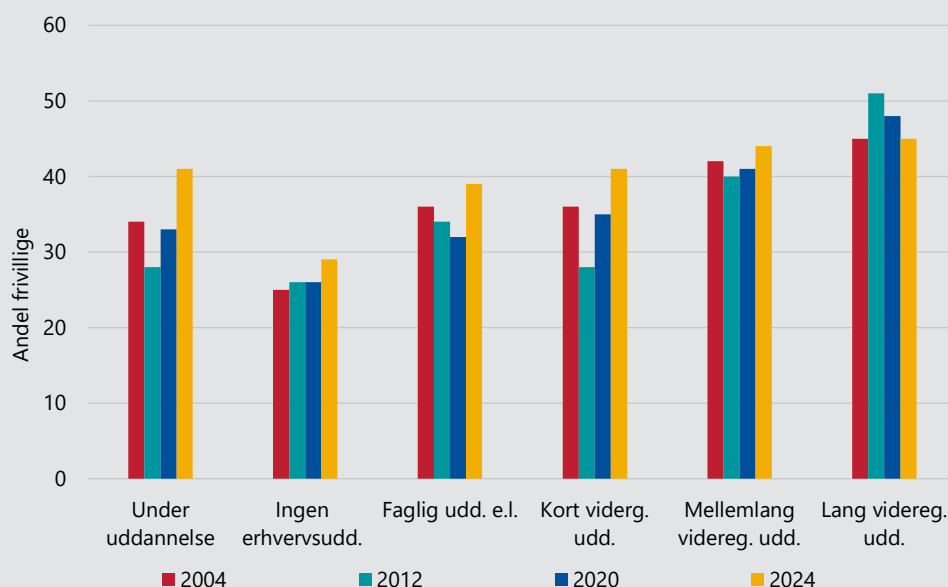
Tabel 3.3 viser ydermere, at aldersgennemsnittet for kulturområdet fx er blevet 5 år lavere, da gennemsnittet er faldet fra 59 år i 2020 til 54 år i 2024. Kulturområdet er det område, hvor der er sket det største fald i aldersgennemsnittet. Den største stigning er inden for politik og partiforeninger, hvor aldersgennemsnittet er blevet 3 år ældre.

3.2.3 Uddannelse

Uddannelses er en af de sociodemografiske karakteristika, som ved samtlige målinger har vist sig at have betydning for frivilligt arbejde. Som det fremgår af Figur 3.6, har vi ved de foregående målinger for perioden 2004-2020 fundet en høj grad af stabilitet i sammenhængen mellem uddannelse og frivilligt arbejde. Personer uden erhvervsfaglig uddannelse har den laveste andel af personer i frivilligt arbejde, mens personer med lang videregående uddannelse har den højeste andel af frivilligt arbejde.

Figur 3.6 viser imidlertid, at der for 2024-målingen er sket en ændring i dette mønster. Forskellene mellem uddannelsesgrupperne er blevet mindre. Personer med en lang videregående uddannelse har nu samme andel af personer i frivilligt arbejde som personer med en mellemlang videregående uddannelse. De to uddannelsesgrupper har nået samme niveau: dels pga. et fald i andelen af frivillige blandt personer med en lang videregående uddannelse fra 48 % i 2020 til 45 % i 2024, og dels fordi andelen af personer med en mellemlang uddannelse er steget en smule fra 41 % i 2020 til 44 % i 2024. Andelen af frivillige blandt personer med en kort videregående uddannelse er også steget. Her er stigningen større end for personer med en mellemlang videregående uddannelse, da andelen af frivillige i 2020 lå på 35 %, mens den i 2024 er på 41 %. Andelen af frivillige blandt fagligt uddannede er også steget fra 32 % til 39 %.

Figur 3.6 Andel af befolkningen på 16 år og derover, der har arbejdet frivilligt inden for det seneste år, særligt for højeste fuldførte uddannelse. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

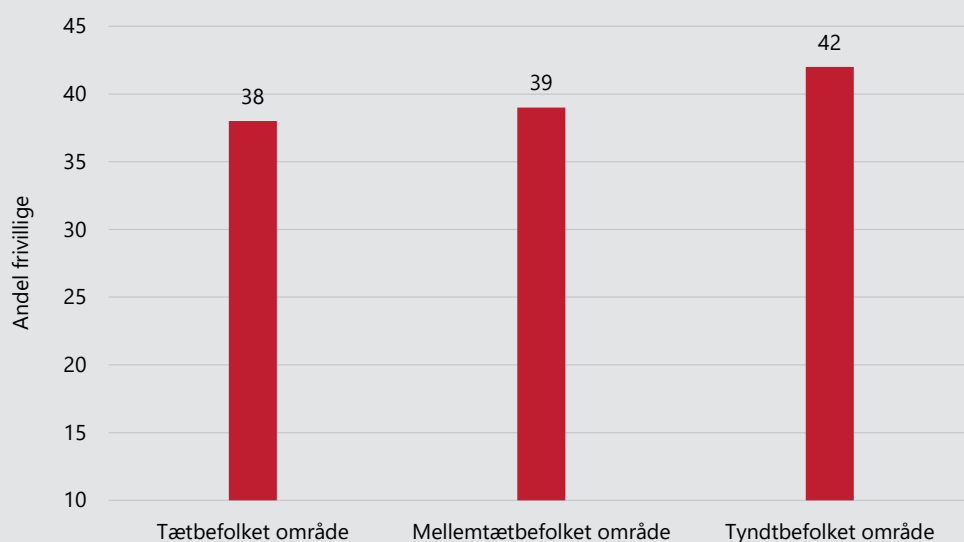
3.2.4 Urbanitet

Forskning viser, at der er sammenhæng mellem bopælsområde og engagement i frivilligt arbejde. I Frivillighedsundersøgelsen fra 2004 fremgik det fx, at der var en vis sammenhæng mellem urbanisering og deltagelse i frivilligt arbejde. Andelen af frivillige var størst i landdistrikter samt bymæssige bebyggelser og mindst i hovedstaden. I 2012 var sammenhængen anderledes. Her fandt vi den største andel af frivillige i hovedstadsområdet og de mindste andele i de mindre provinsbyer og i bymæssige bebyggelser. Som nævnt i afrapporteringen af 2020-målingen skyldes forskellen i sammenhængen mellem urbanitet og frivillighed formodentlig, at kodningen for urbaniseringsgrad ikke har været helt sammenlignelig (Espersen, Fridberg et al., 2021, s. 8).

Figur 3.7 viser andelen af frivillige fordelt i forhold til tre typer af urbanitetsgrader: tætbefolkede område, mellemtætbefolkede område og tyndtbefolkede område. Figuren viser, at der ikke er de store forskelle. Andelen er lavest i de tætbefolkede områder, som inkluderer de store byer som København, Aarhus og Aalborg, hvor 38 % er

frivillige, mens andelen er højest i de tyndtbefolkede områder som fx Fanø og Læsø. Her er andelen af frivillige på 42 %

Figur 3.7 Andel af befolkningen på 16 år og derover, der har arbejdet frivilligt inden for det seneste år, særskilt for urbaniseringsgrad. 2024. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

3.2.5 Sammenhæng mellem frivilligt og lønnet arbejde

Som noget nyt har vi i 2024-målingen også spurgt ind til typen af lønnet arbejdet. Dermed har vi mulighed for at kortlægge sammenhængen mellem typen af frivilligt arbejde i forhold til respondenternes lønarbejde. Vi har derfor spurgt respondenter om at beskrive deres arbejdstype for evt. lønarbejde med 10 kategorier, som korre-sponderer med de svarkategorier, som vi i denne og tidligere målinger har anvendt til at måle type af frivilligt arbejde. Overensstemmelse i forhold til praktisk arbejde er målt ved de samme arbejdsopgaver, mens salg og handel er målt ved, at respon-denten har arbejdet som frivillig ved at skaffe midler. Omsorg er målt ved, at re-spondenten har været kontaktperson. Undervisning er målt ved frivilligt arbejde i forbindelse med undervisning. Beredskab er målt ved arbejde som vagt. En overens-stemmelse i forhold til lønarbejde inden for kommunikation er målt ved tre typer af frivilligt arbejde i forbindelse med hhv. arbejde over internettet, politisk arbejde eller kampagnearbejde samt oplysningsarbejde. Administrativt arbejde er i forhold til

sekretærarbejde eller administrativt arbejde i en frivillig forening eller organisation. Rådgivning er målt ved, at respondenterne også har arbejdet med rådgivning i deres frivillige arbejde. Ledelse medtager bestyrelsesarbejde, mens kategorien 'andet' indfanger andre typer af arbejdsopgaver. Respondenternes svarfordelinger fremgår af Tabel 3.4.

Tabel 3.4 Sammenhæng mellem lønnet arbejde og type af frivilligt arbejde. 2024.

Type af lønnet arbejde	Samme arbejdstype ved frivilligt arbejde	Ikke samme arbejdstype som frivilligt arbejde	Ikke frivillig	Total
Praktisk arbejde fx håndværk, rengøring, køkken- eller caféarbejde, kørsel o.l.	13,9	21,7	64,4	100
Salg og handel fx arbejde i butik og detailvirksomhed, o.l.	6,4	31,9	61,6	100
Omsorg fx pædagog, pleje og sundhed (herunder SOSU, sygeplejerske og læge)	7,8	29,8	63,2	100
Undervisning fx skolelærer, holdunderviser eller instruktør.	16,3	38,0	45,7	100
Beredskab fx brandslukning, vagt- og redningsarbejde, politi- og militærtjeneste o.l.	6,7	38,7	54,6	100
Kommunikation fx informationsarbejde, herunder arbejde med kampagner, hjemmesider og nyhedsbreve	17,1	29,5	53,4	100
Administration fx sekretariatsarbejde og administrativt arbejde, herunder bogføring o.l.	10,1	29,9	60,0	100
Rådgivning fx økonomisk eller juridisk rådgivning	8,6	44,8	46,6	100
Ledelse fx i en virksomhed eller i en offentlig organisation (herunder udvalgs- og bestyrelsesarbejde o.l.)	27,0	24,3	48,8	100
Andet	9,5	24,8	65,6	100

Anm.: Rækkeprocenter.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Besvarelserne i Tabel 3.4 viser, at især respondenter, som arbejder inden for ledelse, har tendens til at have en lignende arbejdsopgave i forbindelse med deres frivillige arbejde. 27 % af de frivillige, der har lønnet arbejde med ledelse, arbejder således

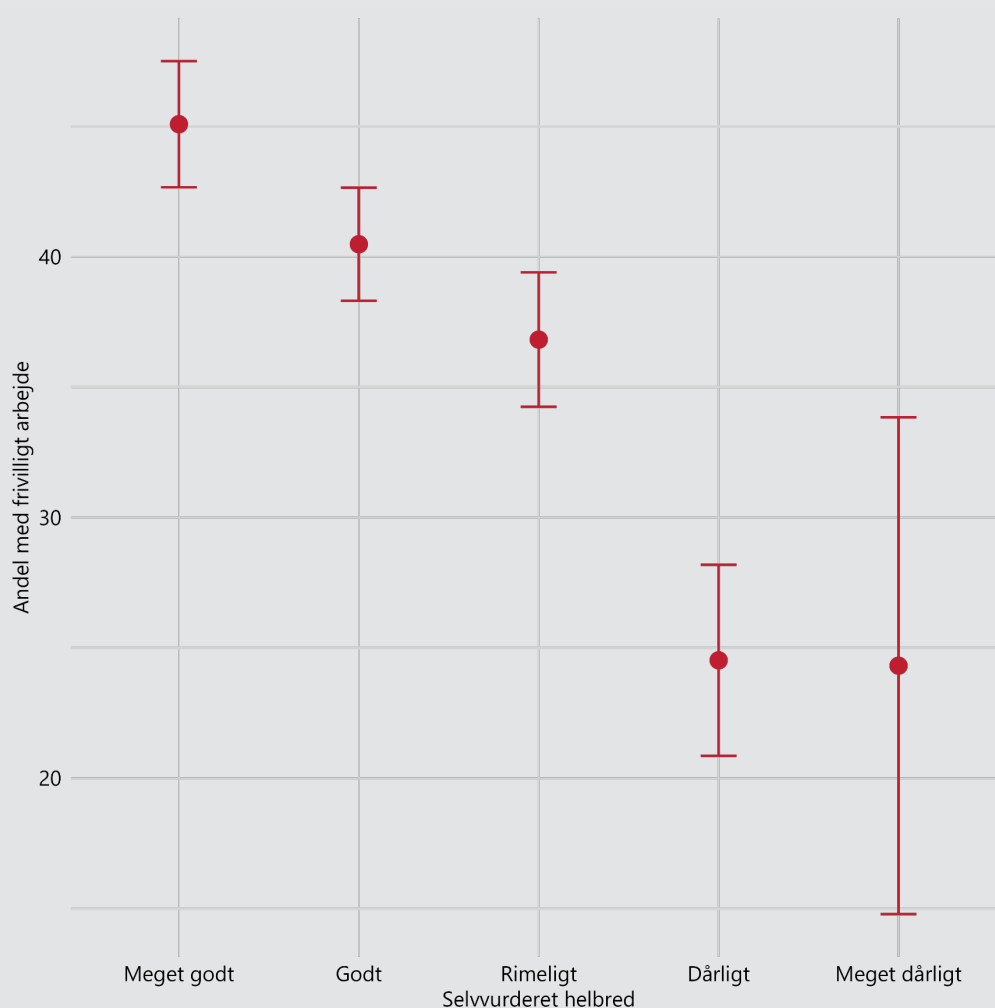
også med ledelse som frivillige. Ligeledes finder vi relativt høje overensstemmelser i forhold til respondenter med lønarbejde inden for kommunikation (17 %), undervisning (16 %) og praktisk arbejde (14 %). Den laveste grad af overensstemmelse i arbejdsopgaver finder vi hos respondenter ansat inden for salg or handel, som dækker over arbejde i butik og anden form for detailvirksomhed.

3.3 Velvære og trivsel

En anden ny tematik i 2024-målingen er et større fokus på at måle sammenhængen mellem danskernes frivillige arbejde i forhold til deres velvære og trivsel. Hertil skal det bemærkes, at vi grundet undersøgelsens design, som er baseret på tværsnitsmålinger, alene er interesserede i at måle sammenhængen og ikke afdække evt. kausale relationer med frivilligt arbejde og velvære og trivsel.

Det første mål, vi ser på, er helbred, som er målt ved, at respondenterne bliver bedt om at vurdere deres helbred på en skala med fem rangordnede kategorier fra 'meget godt' til 'meget dårligt'. Skalaen indeholder også en midterkategori i form af svarkategorien 'rimeligt'. Figur 3.8 er en grafisk illustration af sammenhængen ved hjælp af vægtede gennemsnit og konfidensbånd.

Figur 3.8 Sammenhæng mellem selv vurderet helbred og frivilligt arbejde

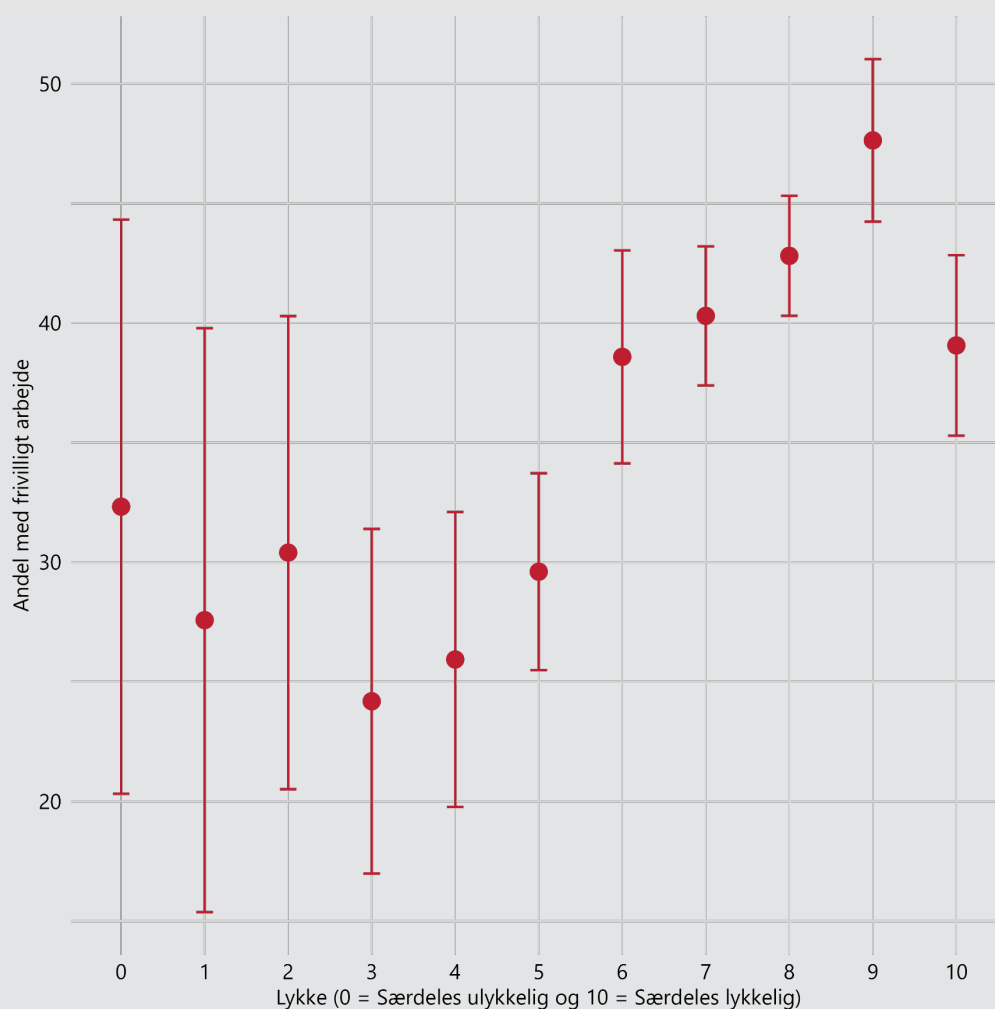
Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Som det fremgår af Figur 3.8, har respondenter, som har angivet et helbred, der er 'meget godt', en højere andel, som har været frivillig det seneste år i forhold til respondenter, der har karakteriseret deres helbred som 'meget dårligt'. Sammenhængen er statistisk signifikant. Vi skal understrege, at figuren ikke siger noget om kausaliteten mellem selv vurderet helbred og frivillighed. Med andre ord kan vi ikke på baggrund af det metodiske design af denne måling konkludere, at frivillighed leder til et bedre helbred, men alene konstatere, at der er en sammenhæng. Konfidensbåndene i figuren viser endvidere, at vi pga. den statistiske usikkerhed ikke kan konkludere, at respondenter, der vurderer deres helbred som 'meget dårligt', har en signifikant lavere grad af deltagelse i frivilligt arbejde end respondenter, der vurderer deres helbred som 'dårligt'. Det skyldes, at der er relativt få respondenter, som

har vurderet deres helbred som 'meget dårligt'. For de resterende svarkategorier er mønsteret mere klart.

Danmark bliver ofte fremhævet i komparative spørgeskemaundersøgelser af lykke for at være blandt de lande med den højeste score. I Figur 3.9 har vi illustreret sammenhængen mellem frivilligt arbejde og danskernes lykkefølelse. Figuren viser, at der er stor variation i graden af deltagelse i frivilligt arbejde i forhold til lykkefølelse. Eksempelvis betyder variationen blandt respondenter, som har angivet, at de er 'særdeles ulykkelige', at deres andel af frivillige ikke er signifikant forskellig fra personer, som har angivet en lykkefølelse i midten af skalaen (værdien 5 ud fra skalaen, som går fra 0 til 10).

Figur 3.9 Sammenhæng mellem lykkefølelse og frivilligt arbejde

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

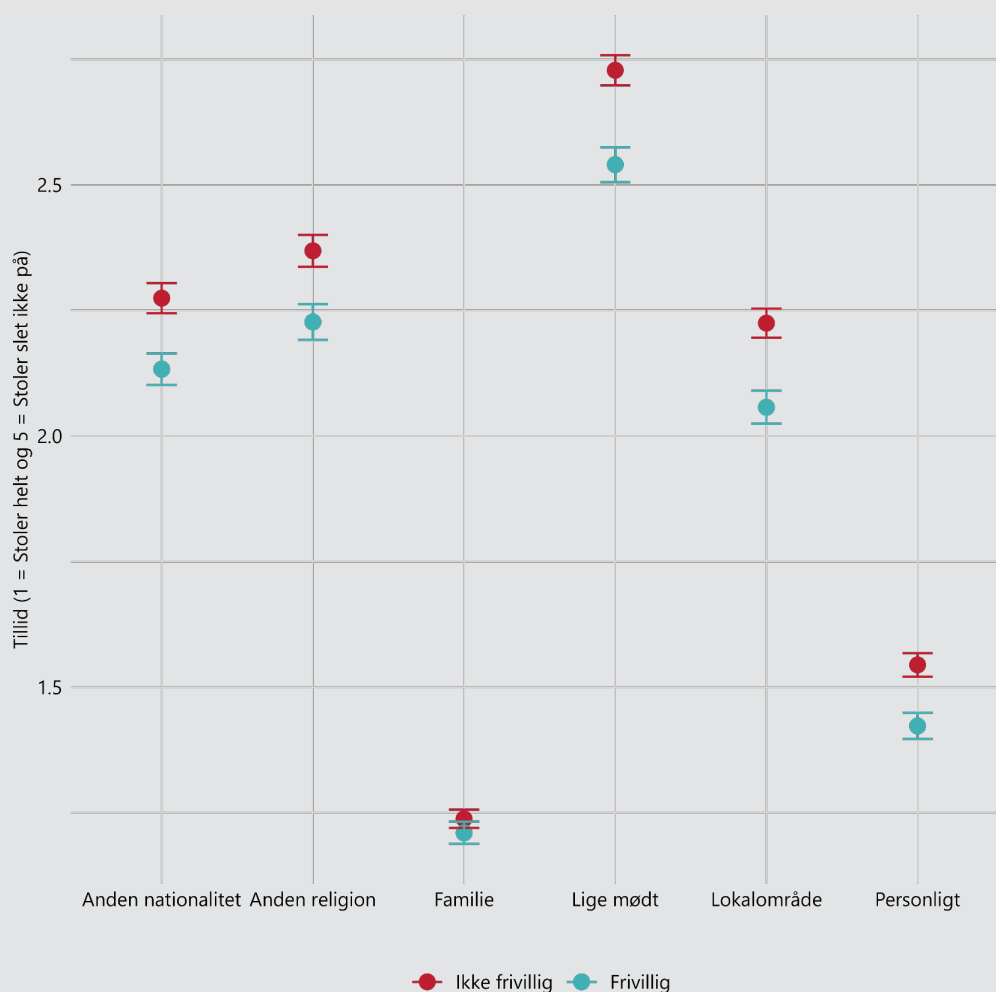
Fordi relativt få respondenter har angivet deres lykke tæt på 0 ('særdeles ulykkelig'), er konfidensbåndene meget lange for værdier under værdien 3, hvilket indikerer en relativt høj statistisk usikkerhed. Overordnet viser Figur 3.9, at der er en positiv sammenhæng således, at jo mere lykkelig, desto større andel af respondenterne har inden for det seneste år været frivillige.

3.4 Tillid

Danskere, som inden for det seneste år har været frivillige, har generelt en større tillid i sociale relationer end danskere, der ikke har arbejdet som frivillige det seneste år. Som vi har illustreret i Figur 3.10 har frivillige danskere signifikant højere tillid til personer med en anden nationalitet, anden religion, personer, de lige mødt, og til personer i lokalområdet. Bemærk, at skalaen vender således, at lave værdier betyder mere tillid (1 angiver mest tillid i form af svaret 'stoler helt', mens værdien 5 angiver svaret 'stoler slet ikke').

Figur 3.10 Tillid i sociale relationer

Skala fra 1 ('stoler helt') til 5 ('stoler slet ikke').

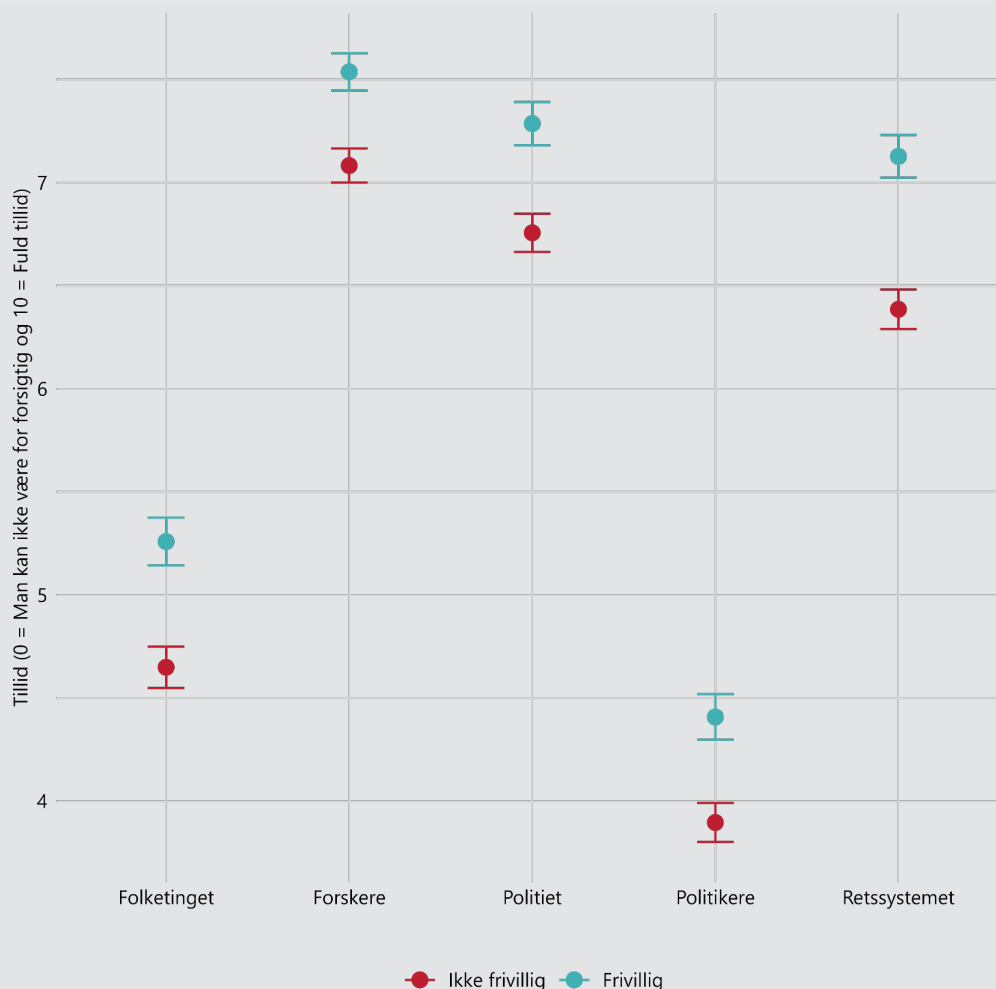

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Til at måle sammenhængen mellem frivilliges tillid til sociale institutioner har vi valgt en anden skala med svarkategorier fra 0 ('man kan ikke være for forsigtig') til 10 ('fuld tillid'). Sammenhængene er afbilledet i Figur 3.11 og viser, at frivillige i forhold til ikke-frivillige har højere tillid til Folketinget, forskere, politiet, politikere og retssystemet. Dog skal det bemærkes, at danskerne (frivillige eller ej) generelt har en høj tillid.

Figur 3.11 Tillid til sociale institutioner

Skala fra 0 ('man kan ikke være for forsigtig') til 10 ('fuld tillid').

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

3.5 Anledninger og begrundelser for det frivillige arbejde

De tidligere målinger af frivilligt arbejde i Danmark viser, at en af de mest hyppigt angivne anledninger er egen interesse. Over halvdelen (59 %) af alle frivillige angiver dette som aktuel anledning i 2024-målingen. En anden hyppigt fremhævet grund for frivilligt arbejde i målingerne er, at den frivillige er blevet opfordret eller valgt til det. Godt halvdelen af de frivillige vælger dette som årsag. I 2004-målingen

angav 58 % af alle frivillige denne anledning, i 2012 var det 52 %, og i 2020 51 %. I 2024-målingen finder vi, at 54 % af de frivillige giver dette som grundlag for deres aktivitet. Selvom der siden 2004 har været et mindre fald i hyppigheden af denne anledning, er det med andre ord fortsat sådan, at mange frivillige danskere kommer i gang med frivilligt arbejde i kraft af, at de får opfordringer. Tabel 3.5 giver et overblik over de frivilliges anledning til at komme i gang med det frivillige arbejde. Foruden besvarelsene fra 2024 har vi også medtaget de frivilliges besvarelser i 2020- og 2012-målingen. Tabellen viser, at der ikke er sket de store forskydninger i forhold til 2020-målingen.

Tabel 3.5 De frivilliges anledning til at komme i gang med det frivillige arbejde 2012, 2020 og 2024, samt særskilt for frivilligområder 2024. Procent.

	Kultur	Idræt	Fritid	Sundhed	Socialt	Fagligt/ politisk	Uddan- nelse	Bolig	Andet	2024 Alle	2020 Alle	2012 Alle
Opfordret/valgt	62	57	69	53	55	66	65	77	54	54	58	52
Annonceret efter ulønnet arbejdskraft	9	6	7	14	11	9	11	7	8	6	6	3
Inspireret af et opslag	12	6	7	24	16	17	11	8	14	9	3	2
Det var nødvendigt	22	28	35	27	30	38	32	45	26	25	25	13
Børns aktiviteter	12	39	31	27	16	20	38	20	15	21	21	20
Egen interesse	71	64	73	63	58	72	72	58	63	59	61	46
Pårørendes situation	6	5	8	13	12	12	9	6	9	6	5	4
Eget job eller uddannelse	21	11	20	22	21	33	35	15	17	14	15	8
Medlemskab	21	26	33	14	19	32	23	28	18	20	20	14
Tid tilovers	16	7	15	17	22	16	13	11	14	11	10	6
Et tilfælde	10	10	13	12	11	12	9	11	13	10	9	2
Andet	13	11	12	15	15	13	14	9	15	10	8	5
Antal	471	1.154	468	262	471	387	361	503	908	3.378	2.849	971

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2012, 2020 og 2024.

4 Donationer

De fleste frivillige organisationer og foreninger i Danmark er afhængige af både offentlige og private donationer. De private donationer inkluderer også pengegaver samt midler, der indtjenes ved forskellige former for salg. Studier viser, at de fleste private donorer betragter donationen som en støtte til en bestemt sag eller organisation og i mindre grad som en gerning, der støtter og fastholder, at vi i Danmark har en stærk frivillig sektor (Espersen, Fridberg et al., 2021).

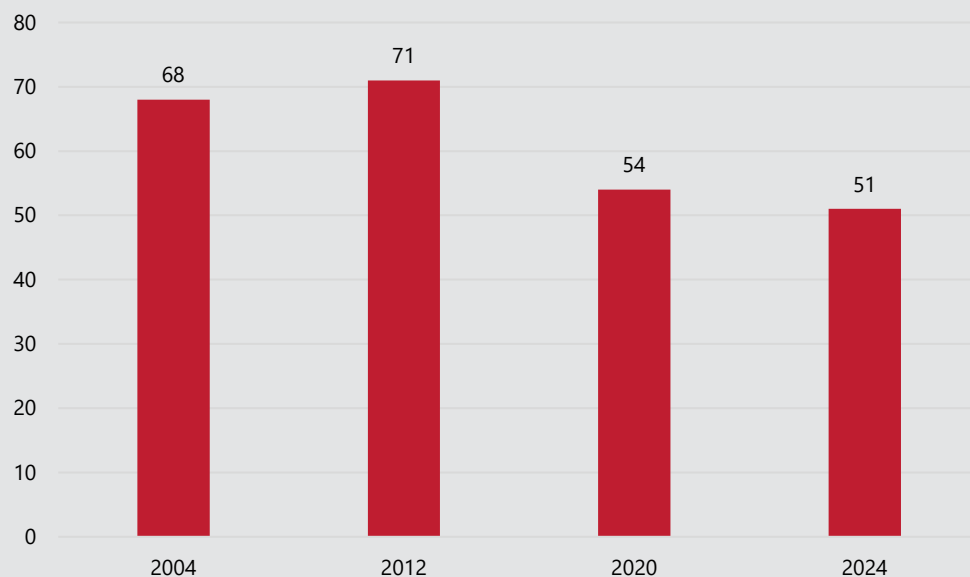
I dette kapitel undersøger vi, hvem der donerer, hvilke områder der doneres til, samt hvor mange penge befolkningen donerer. Vi sammenligner tallene i 2024 med tallene i frivillighedsundersøgelserne fra 2004, 2012 og 2020, hvor respondenterne også blev spurgt om deres donationsmønstre til frivillige organisationer og foreninger. Respondenterne er i alle undersøgelser blevet gjort opmærksomme på, at vi ved pengegaver forstår et beløb, der gives for at støtte en organisation, forening eller fond eller større aktiviteter, der er drevet af disse. Pengegaverne dækker alle beløb uanset størrelsesorden og kan både indbetales fast og ved husstandsindsamlinger. Medlemskontingenter skal ikke tælles med. Endelig skal køb af varer og tjenester, fx køb af tøj i en frivilligt drevet genbrugsbutik og penge til personer, som tigger om penge, heller ikke tælles med.

Kapitlets analyser viser, at der i forhold til de tidligere målinger af danskernes frivillighed er færre danskere, som inden for det sidste år har givet donationer til frivillige organisationer, foreninger, fonde eller større aktiviteter. Mens der fx i 2020 blev målt, at 54 % af befolkningen havde givet en donation (Espersen, Fridberg et al., 2021), finder vi i 2024-målingen, at andelen er faldet til 51 %. Den faldende andel af danskere, som har doneret penge, skal ses i relation til, at vi også finder, at danskere har givet et lavere beløb til de frivillige organisationer, foreninger og fonde.

4.1 Hvor mange har givet donationer?

Sammenlignet med 2020-målingen har signifikant færre personer i 2024 doneret penge til organisationer, foreninger, fonde eller større aktiviteter. Dermed følger 2024-undersøgelsen en tendens, hvor stadig færre danskere siden 2012 har doneret penge. I 2012 blev andelen af danskere, som havde doneret penge, på 71 % af befolkningen. I 2020 faldt andelen til omkring halvdelen af befolkningen (54 %). Faldet blev i afrapporteringen fra 2020 forklaret med henvisning til covid-19-pandemien, da den betød, at mange landsindsamlinger blev aflyst (Espersen, Fridberg et al., 2021 s. 82). I 2024 er andelen imidlertid faldet til 51 %, hvilket er et fald på 6 %.

Figur 4.1 Andelen af befolkningen, der donerer penge, særsklit for undersøgelsesår. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

4.2 Hvem giver donationer?

Vi har anvendt en lineær sandsynlighedsmodel til at undersøge, hvilke befolkningsgrupper som i særlig høj grad donerer penge til frivillige organisationer, foreninger, fonde eller større aktiviteter. Fordelen ved denne type analyse frem for tabelanalyser er, at vi kan inkludere flere variable i samme analyse. Resultatet af estimationen fremgår af Tabel 4.1, som viser betakoefficienter for følgende fem sociodemografiske træk: køn, aldersgrupper, uddannelse, beskæftigelsessituation og befolkningstæthed.

Modellen vist i Tabel 4.1 viser, at i forhold til kvinder, som er sat som modellens referencegruppe for køn, har mænd en mindre sandsynlighed for at have givet en donation (3 procentpoint højere). På baggrund af for få observationer er kønskategorien 'Andet' ikke medtaget i denne analyse. I forhold til alder, og hvorvidt man har givet en donation, kan sammenhængen beskrives som ordinal, hvilket betyder, at sandsynligheden for at have givet en donation stiger med alderen. De 30-49-årige har i forhold til referencegruppen af unge mellem 16-29 år en lidt højere sandsynlighed for at have doneret penge inden for det seneste år (7 procentpoint mindre), mens modellen finder en endnu stærkere signifikant sammenhæng for den næste

aldersgruppe af de 50-65-årige (stigning på 24 procentpoint i forhold til referencegruppen). For de ældste på 66 år eller derover finder vi en lidt højere betakoefficient (30 procentpoint højere sandsynlighed for donation i forhold til referencegruppen).

Tabel 4.1 viser ydermere en positiv sammenhæng til uddannelse, hvor længere uddannelse er relateret til en højere sandsynlighed for at have doneret penge. Endelig viser modellen, at der hverken er nogen statistisk signifikante sammenhænge mellem hjemmeboende børn og donationer eller mellem befolkningstæthed og donationer, når de andre socioøkonomiske forhold også tages i betragtning.

Tabel 4.1 Donationsgiveres sociodemografiske karakteristika

Betakoefficienter	
Køn	
Kvinde	Ref.
Mand	-0,09*
Aldersgrupper	
16-29 år	Ref.
30-49 år	0,07*
50-65 år	0,24***
66+ år	0,30***
Uddannelse	
Ingen kompetencegivende uddannelse	Ref.
Faglig uddannelse eller lignende	0,08***
Kort videregående uddannelse	0,11***
Mellemlang videregående uddannelse	0,14***
Lang videregående uddannelse	0,16***
Beskæftigelsessituation	
Selvstændig eller medhjælpende ægtefælle	Ref.
Funktionær/tjenestemand	-0,06
Faglært arbejder	-0,07
Ufaglært arbejder	-0,10*
Ansæt i flexjob/skånejob	-0,13**
På barsels- eller forældreorlov	-0,00

	Betakoefficienter
Langvarigt syg	-0,11*
Arbejdsløs på dagpenge	-0,28***
Kontanthjælpsmodtager	-0,21*
Efterlønsmodtager	-0,14*
Alderspensionist	-0,09*
Hjemmegående husmor/husfar	-0,17
Under uddannelse (inkl. lærlinge og elever)	-0,08
Andet	-0,09*
Hjemmeboende børn	
Ja	Ref.
Nej	-0,02
Befolkningstæthed	
Tæt	Ref.
Mellem	0,03
Tyndt	0,03
Konstantled	0,42
Antal observationer	8.754

Anm.: Betakoefficienter fra lineær sandsynlighedsmodel.

Note: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

4.3 Hvad giver danskerne donationer til?

Tabel 4.2 giver et overblik over andelen af befolkningen, der donerer penge på forskellige områder. Tabellen viser, at selvom signifikant færre personer har doneret inden for det seneste år i 2024 sammenlignet med både 2020 og 2012, er der flere områder, hvor andelen, som har doneret penge, er steget. Eksempelvis er andelen, som har støttet kulturområdet, steget fra 6 % i 2020 til 7 % i 2024. Stigningen er statistisk signifikant.

Tabel 4.2 Andelen af befolkningen, der donerer penge, særskilt for område, der doneres til, og undersøgelsesår. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

	2004	2012		2020		2024	
Alle områderne	68	71	**	54	***	48	***
Kultur	4	4		6	***	7	***
Idræt	11	13	*	10	***	9	**
Fritid i øvrigt	6	6		5	*	5	
Uddannelsesområdet	4	5	*	9	***	8	**
Sundhedsområdet	47	47		36	***	29	***
Det sociale område	11	13	*	19	***	18	*
Miljøområdet	7	7		10	***	10	
Bolig- og lokalområdet	3	4		4		4	
Fagligt arbejde	1	1		1		2	***
Rådgivning og jura	3	3		4		4	
Politik	2	2		2		2	
Internationale aktiviteter	38	39		28	***	26	***
Religion og kirke	5	5		4		4	
Andre	1	3	***	3		4	***
Antal	3.134	2.809		7.191		8.754	

Note: 2020 er baseret på vægtede tal. Med * er markeret statistisk signifikante forskelle mellem 2004 og 2012, mellem 2012 og 2020 og mellem 2020 og 2024. * p < 0,05 ** p < 0,01 *** p < 0,001.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

De største fald i finder vi på sundhedsområdet, hvor andelen af danskere, som har doneret penge, er faldet fra 36 % i 2020 til 29 % i 2024. Donationer til internationale aktiviteter er også faldet fra 28 % til 26 %. Til gengæld er andelen, som har doneret til områder som miljø, bolig- og lokalområde, rådgivning og jura samt religion og kirke, på samme niveau som i 2020-målingen.

4.4 Hvor meget har danskerne givet i donationer?

I Tabel 4.3 har vi opgjort de gennemsnitlige årlige beløb til pengegaver til frivillige organisationer på de forskellige områder i 2004, 2012, 2020 og 2024. Alle beløb er reguleret til 2024-beløb.

Tabel 4.3 Årlige beløb til pengegaver til frivillige organisationer på de forskellige områder. 2004, 2012, 2020 og 2024. Gns. kr.

	Årlige beløb til pengegaver (gns. kr.)			
	2004	2012	2020	2024
Kultur	1.428	2.266	1.233	1.523
Idræt	1.619	2.231	1.945	1.512
Fritid i øvrigt	637	820	966	577
Uddannelsesområdet	788	1.486	1.734	1.570
Sundhedsområdet	471	921	1.021	983
Det sociale område	1.014	844	1.322	1.044
Miljøområdet	523	842	882	926
Bolig- og lokalområdet	1.072	524	972	791
Fagligt arbejde	1.717	1.550	1.925	1.042
Rådgivning og jura	459	858	949	851
Politik	1.111	1.480	1.070	805
Internationale aktiviteter	395	804	1.115	1.027
Religion og kirke	3.239	5.060	4.680	2.489
Andet	1.030	1.602	1.589	1.502

Anm.: 2004-, 2012- og 2020-beløb er reguleret til 2024-beløb ved hjælp af forbrugerprisindeks (Danmarks Statistik, u.å.). Indeks er opgjort pr. 1. januar 2004, 2012, 2020 og 2024.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

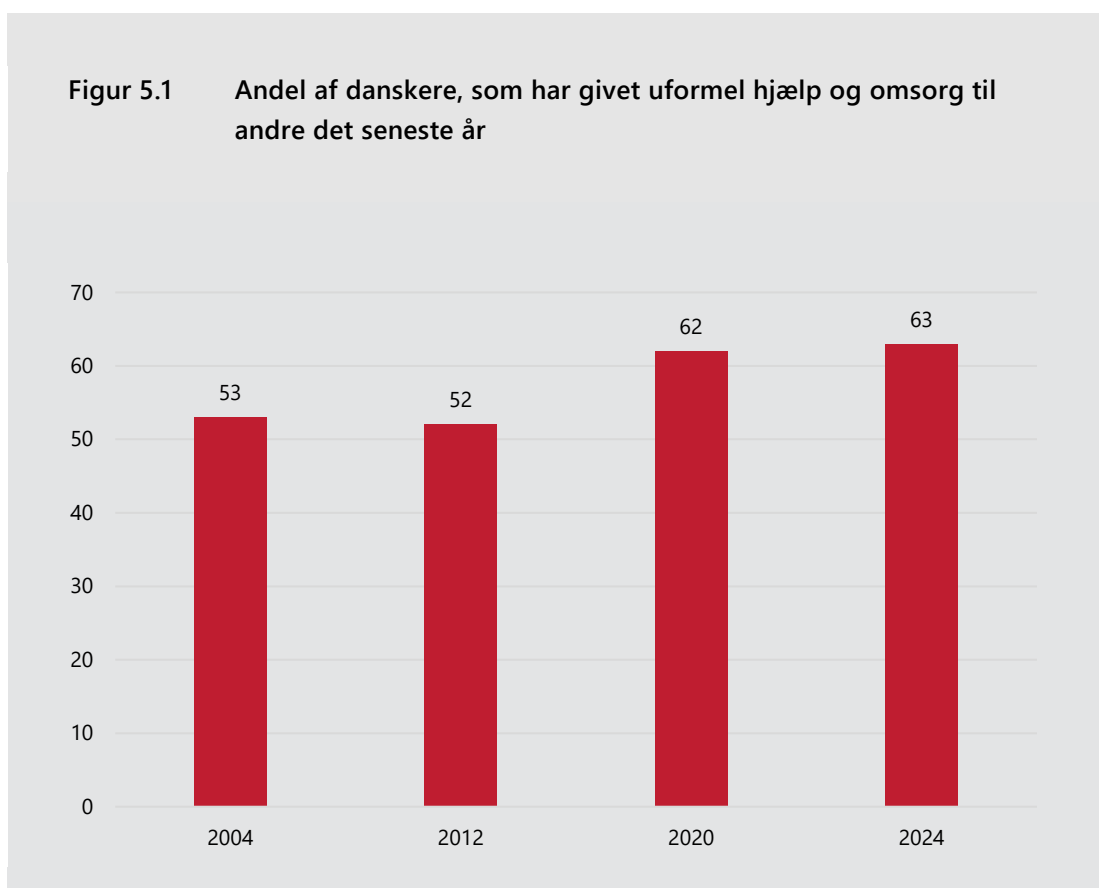
Tabel 4.3 viser, at kulturområdet ikke blot har en højere andel af danskere, som har doneret penge (jf. Tabel 4.2), men også, at de beløb, danskerne har givet, har været større. Mens det gennemsnitlige beløb i 2020-målingen blev målt til 1.233 kroner, er det gennemsnitlige beløb i 2024 målt til 1.523 kroner. Tabellen viser videre, at det alene er kulturområdet samt miljøområdet, som i forhold til 2020-målingen har haft en stigning i de gennemsnitlige størrelser på donationsbeløb. Det største fald finder vi i området for religion og kirke, hvor beløbet er faldet fra et gennemsnitlig donationsbeløb på 4.680 kroner i 2020 til 2.489 kroner i 2024, hvilket giver en ratio på 0,53. Fagligt arbejde har også haft et markant fald fra 1.925 kroner i 2020 til 1.042 kroner i 2024, hvilket giver en ratio på 0,54.

5 Uformel hjælp og omsorg

I dette kapitel vil vi kortlægge omfanget af uformel hjælp og omsorg. I vores kortlægning omhandler uformel hjælp og omsorg at hjælpe andre, som man ikke bor sammen med, fx i forbindelse med indkøb, pasning, rengøring, havearbejde, vask, bank, posthus, kontakt til myndigheder eller lignende.

5.1 Omfang af uformel hjælp og omsorg

Vores analyser viser, at lidt under to tredjedele af befolkningen (63 %) i 2024 har givet uformel hjælp. Som det fremgår af Figur 5.1, er det på niveau med forrige måling fra 2020, hvor andelen blev målt til 62 % af befolkningen i 2020. Forskellen på 1 procentpoint er ikke statistisk signifikant. Danskerne fastholder dermed den stigning i uformel hjælp, som blev målt i kølvandet på covid-19-pandemien i 2020, hvor mange i perioder har været begrænset i mulighederne for fx selv at købe ind pga. smittefaren for risikogrupper, evt. karantæneperioder eller andet.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

5.2 Hvem giver uformel hjælp og omsorg

For at give en sociodemografisk beskrivelse af, hvem som især giver uformel hjælp i 2024, har vi anvendt en lineær sandsynlighedsmodel. Modellen indeholder sociodemografiske variable for køn, alder, uddannelsesniveau, beskæftigelsessituation og urbanitet, og den fremgår af Tabel 5.1.

Modellen i Tabel 5.1 viser, at mænd i forhold til kvinder har en smule lavere sandsynlighed (3 procentpoint) for at give uformel hjælp til andre mennesker end kvinder. Vi finder ingen statistisk signifikant sammenhæng for gruppen, der i spørgsmålet om køn identificerer sig som 'andet'. Endvidere viser modellen, at der ikke er statistisk signifikante sammenhænge på tværs af aldersgruppen, når vi kontrollerer for andre sociodemografiske forhold.

I forhold til uddannelsesniveau viser modellen positive signifikante estimater for alle betakoefficienter, hvilket betyder, at personer med en kompetencegivende uddannelse har en større sandsynlighed for at give uformel hjælp end en person i referencegruppen, som ikke har en kompetencegivende uddannelse. Ser vi på koefficientstørrelserne er de særligt høje for korte- og mellemlange videregående uddannelser, hvor koefficienten er på 0,07. Dermed har personer med disse uddannelser 7 procentpoint større sandsynlighed for at give uformel hjælp end personer uden en kompetencegivende uddannelse. Koefficienten er en smule lavere for lange videregående uddannelser, hvor den er estimeret til 0,05.

For beskæftigelsessituation finder vi ingen signifikante sammenhænge blandt personer aktive på arbejdsmarkedet. Til gengæld finder vi, at personer, der er langvarigt syge, samt personer, der er alderspensionister, har en mindre sandsynlighed for at give uformel hjælp på hhv. 10 og 7 procentpoint. Disse sammenhænge kan forklares ved, at det netop er disse grupper, som er de mest sandsynlige modtagere af den uformelle hjælp. Personer med hjemmeboende børn har også en smule lavere sandsynlighed for at give uformel hjælp (4 procentpoint). Endelig viser modellen, at personer bosat i områder med et mellemniveau af befolkningstæthed har en større sandsynlighed for at give uformel hjælp end personer i referencegruppen, som er bosat i tætbefolkede områder.

Tabel 5.1 Uformel hjælp og sociodemografiske karakteristika

Betakoefficienter	
Køn	
Kvinde	Ref.
Mand	-0,03*
Andet	-0,00
Aldersgrupper	
16-29 år	Ref.
30-49 år	-0,04
50-65 år	0,03
66+ år	-0,04
Uddannelse	
Ingen kompetencegivende uddannelse	Ref.
Faglig uddannelse eller lignende	0,04*
Kort videregående uddannelse	0,07**
Mellemlang videregående uddannelse	0,07***
Lang videregående uddannelse	0,05*
Beskæftigelsessituation	
Selvstændig eller medhjælpende ægtefælle	Ref.
Funktionær/tjenestemand	-0,04
Faglært arbejder	-0,00
Ufaglært arbejder	-0,01
Ansæt i flexjob/skånejob	-0,05
På barsels- eller forældreorlov	-0,06
Langvarigt syg	-0,10*
Arbejdsløs på dagpenge	-0,04
Kontanthjælpsmodtager	-0,04
Efterlønsmodtager	0,05
Alderspensionist	-0,07*
Hjemmegående husmor/husfar	0,10
Under uddannelse (inkl. lærlinge og elever)	-0,02

Betakoefficienter	
Andet	-0,05
Hjemmeboende børn	
Ja	Ref.
Nej	0,04*
Befolkningstæthed	
Tæt	Ref.
Mellem	0,03*
Tyndt	0,03
Konstantled	0,63
Antal observationer	8.754

Anm.: Betakoefficienter fra lineær sandsynlighedsmodel.

Note: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

5.3 Tidsforbrug på uformel hjælp og omsorg

Tabel 5.2 viser tidsforbrug for frivilligt arbejde i 2024 fordelt på sociodemografiske grupper. Af tabellen fremgår det, at kvinder i gennemsnit den seneste måned ved besvarelsen af spørgeskemaet havde anvendt 11 timer, mens mændene i gennemsnit havde anvendt en smule mindre tid i form af 9,5 timer. Forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant. I forhold til aldersgrupper viser tabellen, at personer i aldersgruppen 30-49 år i gennemsnit bruger færre timer end de andre aldersgrupper. Mens denne gruppe i gennemsnit har anvendt lidt over 7,3 timer, har aldersgrupperne 16-29 år og 50-65 år i gennemsnit anvendt hhv. 10,7 og 10,6 timer den seneste måned. Personer i den ældste aldersgruppe, som er 66 år eller ældre, har det højeste gennemsnitlige tidsforbrug på uformel hjælp og omsorg, da de har brugt 13,4 timer. På baggrund af besvarelserne i spørgeskemaet ser der ikke ud til at være de store forskelle over befolkningens uddannelsesniveau. Selvom personer med lang videregående uddannelse har et gennemsnitligt tidsforbrug, der er en smule lavere, er forskellen ikke statistisk signifikant. Vi finder heller ikke statistisk signifikante forskelle i forhold til tidsforbrug og befolkningstæthed i bopælsområde.

Tabel 5.2 Tidsforbrug brugt på uformel hjælp denne seneste måned og sociodemografiske karakteristika

	Gennemsnitsforbrug i timer	Standard afvigelse	Minimum	Maksimum
Køn				
Kvinde	11,07	0,48	0	400
Mand	9,48	0,43	0	300
Andet	11,02	3,39	0	400
Aldersgrupper				
16-29 år	10,66	1,02	0	400
30-49 år	7,32	0,47	0	200
50-65 år	10,61	0,50	0	300
66+ år	13,39	0,68	0	365
Uddannelse				
Ingen kompetencegivende uddannelse	10,08	0,75	0	400
Faglig uddannelse eller lignende	10,07	0,54	0	300
Kort videregående uddannelse	10,67	0,96	0	300
Mellemlang videregående uddannelse	10,95	0,64	0	365
Lang videregående uddannelse	9,73	0,74	0	300
Hjemmeboende børn				
Ja	6,99	0,39	0	400
Nej	11,37	0,40	0	400
Befolkningstæthed				
Tæt	10,04	0,54	0	400
Mellem	11,01	0,64	0	400
Tyndt	9,90	0,48	0	336
Alle	10,31	0,32	0	400

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

5.4 Hvem modtager uformel hjælp og omsorg?

Tabel 5.3 giver et overblik over forskellige hvem, som danskerne giver uformel hjælp til. For at præsentere ændringer over tid medtager tabellen også tal fra 2004, 2012 og 2020. Bemærk dog, at der i de forrige målinger ikke er blevet spurgt ind til de samme personer. I forhold til 2020-målingen er der ikke sket store forskudninger.

Tabel 5.3 Hvem giver danskerne uformel hjælp til? Procent, antal timer seneste gennemsnit over måned (md. gns.).

	2004	2012	2020	2024
Forældre/svigerforældre	25	24	30	31
Bedsteforældre			7	9
Børn/svigerbørn eller børnebørn	11	15	24	18
Slægt, naboer og venner	31	[34]	[40]	
Kusine/fætter			3	3
Søskende			14	15
Andre slægtninge		15	[22] 6	6
Naboer/venner		27	30	
Venner				25
Naboer				16
Kolleger				8
Andre i det område, hvor jeg bor				8
Andre	3	3	3	4
Alle	52	53	62	63
Antal timer seneste (md. gennemsnit)	15	13	11	11
Antal	3.125	2.801	7.191	8.754

Anm.: Tabellen er baseret på følgende spørgsmål: "Hjælper du ofte nogen, som du ikke bor sammen med (fx med indkøb, pasning, rengøring, havearbejde, vask, bank, posthus, kontakt til myndigheder og lignende)?"
Antal svarkategorier er udvidet i 2012 og igen i 2020.

Note: [] angiver beregnede andele i svarkategori fra tidligere undersøgelse. Der har været mulighed for at afgive flere svar.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Som det fremgår af Tabel 5.3, hjælper størstedelen (31 %) enten forældre eller bedsteforældre, hvilket er det samme fund, som vi fandt i 2020-målingen. Niveaue er også det samme, hvor andelen lå på 30 % i 2020-målingen. Til gengæld kan vi observere et fald i danskere, som hjælper børn, svigerbørn eller børnebørn. Mens godt 24 % af de frivillige i 2020 hjalp denne gruppe, er det i 2024 blot 18 %, hvilket er et fald på 25 %

6 Frivilligt arbejde blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister

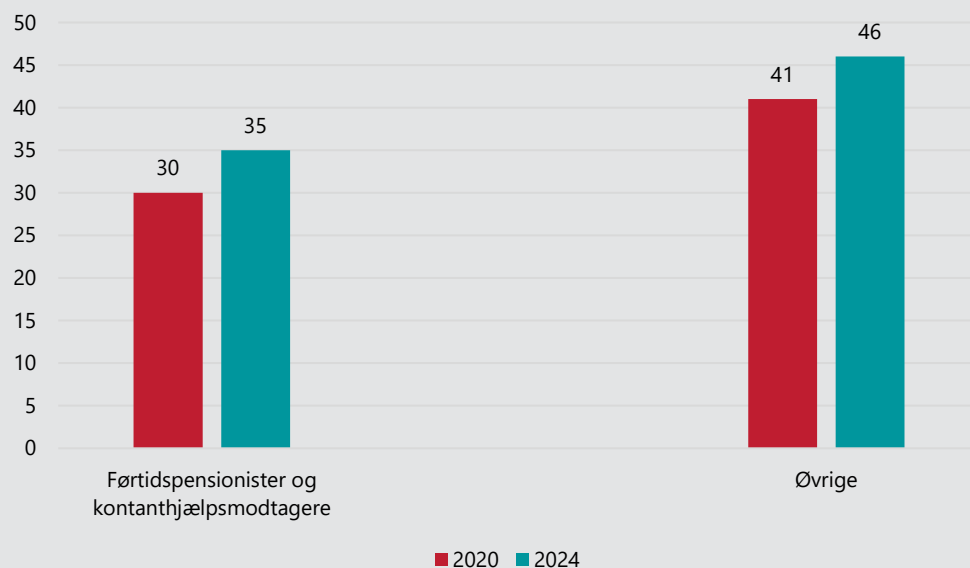
I dette kapitel har vi fokus på frivillighed blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister. Dataindsamlingen for 2024-målingen har ligesom målingen fra 2020 været baseret på en stratificeret stikprøve, som giver mulighed for detaljerede analyser af kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister. Som det også er beskrevet i rapportens metodeafsnit, indebærer vores design for dataindsamlingen, at vi sammen med Danmarks Statistik kontaktede et stort antal borgere, som enten har modtaget kontanthjælp eller førtidspension. Ved hjælp af en særlig statistisk procedure har vi efterfølgende kunnet vægte besvarelsene for borgere på disse ydelser ned til et repræsentativt niveau. På den måde har vi mange observationer for små grupper, uden at vi taber repræsentativt i forhold den øvrige befolkning.

Vores analyser af 2024-målingen viser, at flere personer på kontanthjælp eller førtidspension i forhold til 2020-målingen har arbejdet frivilligt det seneste år. De frivillige på kontanthjælp eller førtidspension har også haft et højere tidsforbrug.

6.1 Omfang og udvikling af det frivillige arbejde

Sammenlignet med 2020 har flere kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister været frivillige i løbet af 2024. Figur 6.1 viser andelen af personer, som arbejder frivilligt i 2020 og 2024, særskilt for kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister samt øvrige personer, som ikke modtager disse ydelser. Foruden frivilligt arbejde medtager figuren også tidsafgrænset frivilligt arbejde og frivilligt arbejde på nettet. Som det fremgår af figuren, er der sket en stigning fra en andel af frivillige kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister på 30 % i 2020 til en andel på 35 % i 2024. Dermed følger kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister samme mønster, som vi finder i den øvrige befolkning, hvor der i perioden fra 2020 til 2024 også er sket en stigning fra hhv. 41 % i 2020 til 46 % i 2024.

Figur 6.1 Kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister og øvrige, som har arbejdet frivilligt i 2020 og 2024. Procent.

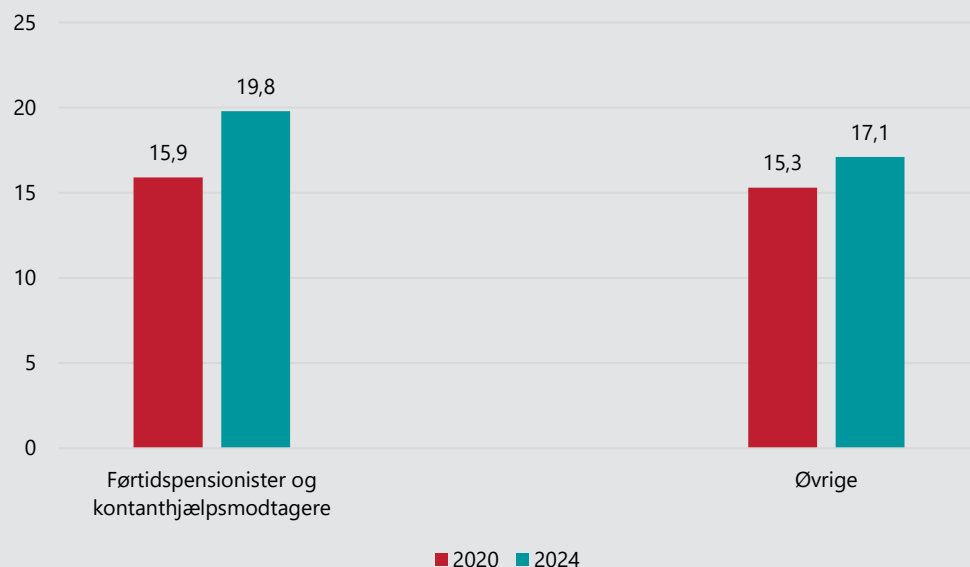
Anm.: Frivilligt arbejde i figuren er inkl. tidsafgrænset frivilligt arbejde og frivilligt arbejde på nettet.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

6.2 Tidsforbrug på det frivillige arbejde

Det er ikke kun omfanget af frivilligt arbejde, som er steget siden 2020 blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister. Som det fremgår af Figur 6.2, finder vi også en stigning i tidsforbruget blandt kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister, som har foretaget frivilligt arbejde. I figuren har vi afbilledet det gennemsnitlige antal timer om måneden brugt på frivilligt arbejde blandt personer, som har udført frivilligt arbejde inden for den seneste måned, særskilt for kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister i 2020 og 2024.

Figur 6.2 Gns. antal timer om måneden brugt på frivilligt arbejde blandt personer, som har udført frivilligt arbejde inden for den seneste måned. Særsilt for kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister. Udviklingen fra 2020 til 2024.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

Figur 6.2 viser, at mens frivillige kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister i gennemsnit brugte 15,9 timer den seneste måned på frivilligt arbejde i 2020, er tidsforbruget steget 19,8 timer i 2024. Stigningen er større end den, vi finder hos den øvrige befolkning, hvor tidsforbruget blandt de frivillige er steget fra 15,3 timer i gennemsnit den seneste måned i 2020 til 17,1 timer i 2024.

6.3 Områder for det frivillige arbejde

I Tabel 6.1 har vi opgjort andelen af den danske befolkning, som har udført frivilligt arbejde inden for det sidste år på de forskellige områder, særsilt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i 2020 og 2024 samt den øvrige befolkning i 2024. Tabellen viser, at der ikke er de store forskelle på, hvilket område førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere har været aktive på som frivillige i 2020 og 2024. Til gengæld finder vi i en række forskelle, når vi sammenligner førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere med den øvrige befolkning.

Tabel 6.1 Andelen af danskere, som har udført frivilligt arbejde inden for det sidste år, fordelt på førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere (2020 og 2024) og øvrige befolkning (2024). Procent.

Område	Førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere		Øvrige
	2020	2024	2024
Kulturområdet (fx museer, lokalhistoriske arkiver og sangkor)	3	4	5
Idrætsområdet (fx sportsklubber, danseforeninger og svømmehaller)	6	7	15
Fritidsområdet i øvrigt (fx hobbyforeninger, slægtsforskning og spejder)	3	3	5
Uddannelse, undervisning og forskning (fx skolebestyrelse, voksen- og fritidsundervisning og husholdningsforening)	2	2	5
Sundheds- og sygdomsområdet (fx bloddonor, patientforening og krisehjælp).	2	3	4
Det sociale område (fx pensionistforeninger, væresteder, flygtningevenner og daginstitutionsbestyrelser)	6	6	6
Miljøområdet (fx naturfredning, dyreværn og selvejende haver)	1	1	2
Bolig- og lokalsamfundsområdet (fx beboerforeninger, antenneforeninger og grundejerforeninger)	3	5	6
Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer (fx fagforbund, handelsstandsforening og turistforening)	1	1	1
Området omhandlende rådgivning og juridisk bistand (fx forbrugerorganisationer, menneskerettigheder og retshjælp)	1	1	1
Politik og partiforeninger (fx vælgerforeninger og græsrodsorganisationer)	1	2	2
Internationale aktiviteter (fx humanitære, freds- og solidaritetsorganisationer)	1	1	2
Religion og kirke (fx menighedsarbejde og søndagsskole)	2	2	3
Andre områder	6	8	5
Frivilligt arbejde i alt	26	31	41
Antal	768	1.781	6.973

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

Som det også fremgår af Tabel 6.1, viser der sig at være forskelle på idrætsområdet, hvor andelen blandt førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere er på 7 %, mens andelen i den øvrige befolkning i 2024 er på 15 %. Førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere har en højere andel, som er frivillige på andre områder (8 %) end tilsvarende andel i den øvrige befolkning (5 %).

6.4 Arbejdsopgaver i det frivillige arbejde

Tabel 6.2 viser andelen af befolkningen, som inden for det seneste år har udført forskellige frivillige arbejdsopgaver, særligt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i 2020 og 2024 samt den øvrige befolkning i 2024. Som det fremgår af tabellen, er der ikke sket de store forskydninger i, hvilke arbejdsopgaver de frivillige førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere har foretaget i 2020 og 2024. Vi finder dog flere signifikante forskelle i arbejdsopgaver mellem de frivillige førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i forhold til frivillige i den øvrige befolkning i 2024. Frivillige i den øvrige befolkning har højere andele, som har udført praktisk arbejde (fx rengøring eller indkøb), bestyrelsesarbejde (fx skolebestyrelse), skaffet midler (fx pengeindsamling eller salg i genbrugsbutikker), undervist (fx lektiehjælper) samt arbejdet over internettet (fx teknisk udvikling af blogs eller hjemmesider). Til gengæld har de frivillige førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i forhold til frivillige i den øvrige befolkning højere andele, som har givet rådgivning eller retshjælp samt foretaget oplysnings- eller informationsvirksomhed.

Tabel 6.2 Andele af danskere, som inden for det seneste år har udført forskellige frivillige arbejdsopgaver, særskilt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere (2020 og 2024) og øvrige befolkning (2024). Procent.

Arbejdsopgave	Førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere		Øvrige	
	2020	2024	2024	
Praktisk arbejde (fx rengøring, indkøb, køkken- eller caféarbejde, vedligeholdelse, kørsel og lignende)	10	10	15	*
At skaffe midler (fx pengeindsamlinger, salg i genbrugsbutikker, salg i foreningsregi, ansøgninger og lignende)	5	6	7	*
Bestyrelsesarbejde, udvalgs- eller rådsarbejde (fx skolebestyrelse, foreningers HR-udvalg og lignende)	9	9	17	*
At være kontaktperson (fx yde personlig omsorg, samvær, deltage i besøgstjeneste, være mentor eller lignende)	6	6	7	*
Sekretariatsarbejde eller administrativt arbejde (fx telefonpasning, vedligeholdelse af hjemmeside, referatskrivning, bogføring, registrering af nye medlemmer eller frivillige og lignende)	4	4	5	*
Arbejde over internettet (fx teknisk udvikling af blogs el. hjemmesider, adm. af Facebookgruppe (bredere end gruppe for venner og familie), programmering af open source, adm. af hotline/debatforum og lignende)	3	3	4	*
Politisk arbejde eller kampagneaktivitet (fx aktiviteter i politiske ungdomsorganisationer, udledning af informationsmateriale og lignende)	1	2	2	
Uddannelse, undervisning, holdlederskab eller instruktion (fx lektiehjælper, afholdelse af førstehjælpskurser, træner af et idrætshold, videreformidling af egne kompetencer og lignende)	4	4	9	*
Rådgivning eller retshjælp (fx bisidder, økonomisk eller juridisk rådgivning eller lignende)	1	2	1	*
Vagttjeneste (fx brandslukning, redningsarbejde, nødhjælpsarbejde, frivilligt arbejde i hjemmeværnet og lignende)	1	1	1	
Oplysnings- eller informationsvirksomhed	2	3	2	*
Andre typer end de allerede nævnte	6	11	12	*
Antal	768	1.781	6.973	

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige kolonne.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

6.5 Anledninger og begrundelser for det frivillige arbejde

I Tabel 6.3 har vi opgjort de frivilliges anledning til at komme i gang med det frivillige arbejde, særskilt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i 2020 og 2024 samt den øvrige befolkning 2024. Tabellen viser, at lidt flere førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i 2024 end i 2020 var frivillige på grund af pårørendes situation og lidt færre pga. børns aktiviteter. I forhold til den øvrige befolkning er det færre blandt førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere, der er blevet opfordret eller valgt, og færre der er frivillige på grund børns aktiviteter. Til gengæld er det flere blandt førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere, der angiver, at anledningen var, at de fik tid tilovers, eller at det var et tilfælde.

Tabel 6.3 Anledning til at komme i gang med det frivillige arbejde, særskilt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere (2020 og 2024) samt øvrige befolkning (2024). Procent.

	Førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere		Øvrige
	2020	2024	2024
Du blev opfordret, eller du blev valgt	47	48	55 *
Der blev annonceret efter ulønnet arbejdskraft	8	7	6
Du blev inspireret af et opslag på et socialt medie, en tv-udsendelse, en avisartikel e.l. om frivilligt arbejde	5	9	9
Det var nødvendigt, så nogen måtte gøre det	27	23	25
På grund af børns aktiviteter	15	13 *	22 *
På grund af egen interesse	63	58	60
På grund af pårørendes situation	5	8 *	6 *
På grund af dit job eller din uddannelse	8	9	15 *
På grund af medlemskab	16	12	21 *
Du fik tid tilovers	14	14	11 *
Det var et tilfælde	13	14	9 *
Andre grunde end de allerede nævnte	154	15	9 *
Antal	197	572	2.806

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige kolonne.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

Ligesom for den øvrige befolkning er den hyppigste anledning til frivilligt arbejde således ifølge Tabel 6.3 pga. egen interesse. Den næstmest hyppige anledning er også ligesom den øvrige befolkning, at personen blev opfordret eller valgt til det. I det hele taget adskiller responsmønsteret for personer, der har modtaget enten førtidspension eller kontanthjælp, sig ikke meget fra hinanden. Til gengæld adskiller førtidspensionisterne og kontanthjælpsmodtagerne i 2024-målingen sig markant fra deres besvarelser i 2020-målingen. Eksempelvis svarede blot 1 % af dem i 2020, at de var frivillige pga. deres pårørendes situation, mens 8 % angav denne anledning i 2024. De forskellige svarmønstre kan muligvis skyldes, at stikprøven i 2020 blot var på 197 respondenter, mens den i 2024 er mere end fordoblet og nu består af 572 respondenter.

I Tabel 6.4 ser vi på andelen af de frivillige, der har arbejdet for foreninger eller for andre, særs­kilt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i 2020 og 2024 samt den øvrige befolkning i 2024. Tabellen viser her, at der ikke er sket de store forskydninger mellem 2020- og 2024-målingen. Den eneste ændring i svarmønsteret er i 'ved ikke'-kategorien, som er steget fra 11 % i 2020-målingen til 18 % i 2024-målingen blandt førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagerne. Dermed er der også tale om en større andel end blandt den øvrige befolkning, hvor andelen ligger på 14 %.

Tabel 6.4 Andelen af de frivillige, der har arbejdet for foreninger eller for andre, særs­kilt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere (2020 og 2024) samt øvrige befolkning (2024). Procent.

	Førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere		Øvrige	
	2020	2024	2024	
En frivillig forening/organisation	59	60	67	*
En selvejende institution	14	10	17	*
En offentlig institution	13	13	10	*
Folkekirken eller andre religiøse samfund	9	8	8	
En erhvervsvirksomhed	3	2	3	*
I uformel sammenhæng	18	20	16	*
Ved ikke	11	18	14	*
Antal	197	572	2.806	

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige kolonne.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

Ligesom i 2020-målingen har vi også adspurgt, hvad der har afholdt respondenterne fra ikke at være frivillige. Respondenternes svar, på hvad der afholdt dem, fremgår af Tabel 6.5, som er opdelt i forhold til førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere samt den øvrige befolkning.

Tabel 6.5 **Hvad afholder ikke-frivillige fra at udføre frivilligt arbejde, særskilt for førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere (2020 og 2024) samt øvrige befolkning 2024. Procent.**

	Førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere		Øvrige
Hvad afholder dig fra at udføre frivilligt arbejde?	2020	2024	2024
1. Fordi det ikke interesserer dig	18	15	17 *
2. Fordi du aldrig er blevet spurgt	14	13	20 *
3. Fordi du ikke har tid eller hellere vil bruge tiden til noget andet	24	21	56 *
4. Fordi du tidligere har haft dårlige erfaringer med frivilligt arbejde	3	3	2 *
5. På grund af regler for modtagelse af offentlige ydelser, fx dagpenge, efterløn, kontanthjælp eller lignende	2	16 *	3 *
6. Fordi du ikke ved, hvordan du skal komme i gang	6	7	11 *
7. Fordi du ikke føler, at du har de sociale, faglige eller sproglige kompetencer/færdigheder	8	10	5 *
8. Fordi du ikke føler, at du har de personlige ressourcer	27	29	14 *
9. Fordi du ikke føler, at der vil blive taget hensyn til dine psykiske eller fysiske udfordringer og behov	16	18	3 *
10. Fordi du ikke føler, at der er plads til dig	6	7	2 *
11. Andre grunde end de allerede nævnte	22	25	13 *
Antal	197	1.132	3.720

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige kolonne.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

Tabel 6.5 viser, at førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere i 2024-målingen adskiller sig fra den øvrige befolkning på en række områder. Eksempelvis er der signifikant færre førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere, som svarer, at deres grund for ikke at udføre frivilligt arbejde skyldes, at det ikke interesserer dem. Der er også færre, som lægger til grund, at de aldrig er blevet spurgt (13 % mod 20 % blandt den øvrige befolkning). Til gengæld er der flere, som svarer, at deres

manglende deltagelse skyldes, at det er pga. regler for modtagelse af offentlige ydelser som fx dagpenge, efterløn, kontanthjælp eller lignende (16 % mod 3 %). Der er også flere førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere, som svarer, at den manglende deltagelse skyldes, at de ikke føler, de har de sociale, faglige eller sproglige kompetencer eller færdigheder (10 % mod 5 %). Endelig svarer 18 % af førtidspensionisterne og kontanthjælpsmodtagerne, at deres manglende deltagelse i frivilligt arbejde skyldes, at de ikke føler, at der vil blive taget hensyn til deres psykiske eller fysiske udfordringer og behov. I forhold til 2020-målingen er der her sket en mindre stigning, da 16 % angav denne årsag i 2020 mod de 18 % i 2024.

7 Frivilligt arbejde blandt unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet

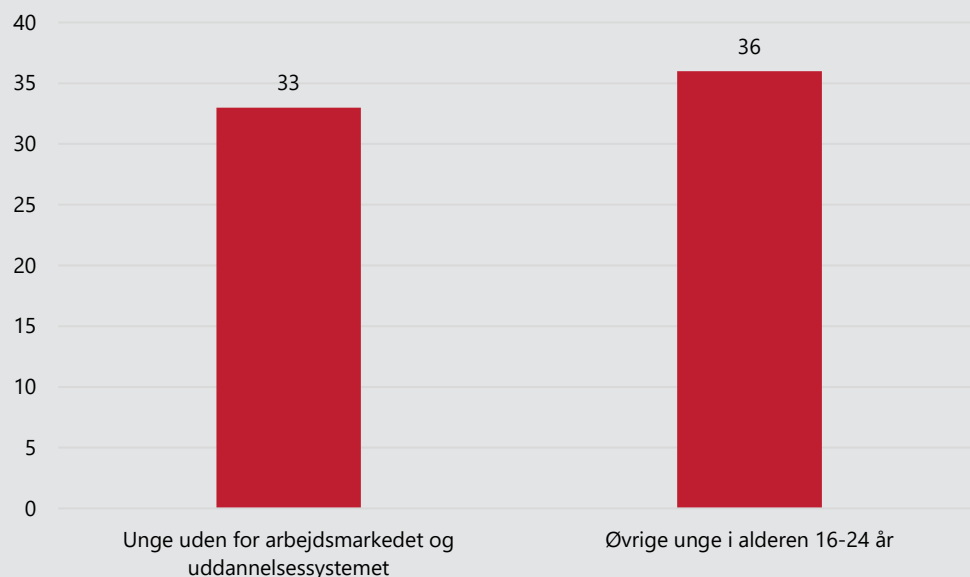
Som noget nyt i 2024-målingen har vi foruden fokus på frivilligt arbejde blandt førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere også fokus på frivilligt arbejde blandt unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Som beskrevet i rapportens metodeafsnit beror vores analyser af disse unge også på en stratificeret stikprøve, som muliggjorde, at vi kunne indhente spørgeskemabesvarelser fra en stor gruppe af personer, som efterfølgende ved hjælp af en statistisk metode blev vægтет ned, så deres antal blev repræsentativt. Unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet er i målingen defineret ved, at de er mellem 16-24 år og hverken er i gang med en uddannelse eller i arbejde i mindst to ud af de seneste tre kvartaler i 2023. I alt deltog 1.678 unge uden for uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet i 2024-målingen.

Kapitlets analyser viser, at omfanget af frivilligt arbejde blandt de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet ikke adskiller sig signifikant fra jævnaldrende unge, som er i uddannelse eller aktive på arbejdsmarkedet. Dette resultat skal dog ses i relation til, at vi finder betydeligt mere heterogenitet i de unges deltagelse blandt personer uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet end blandt de øvrige unge. Endvidere viser analyserne, at de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet bruger mere tid på frivilligt arbejde end de øvrige unge.

7.1 Omfang af det frivillige arbejde

Deltagelse i frivilligt arbejde blandt unge 16-24-årige uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet adskiller sig ikke signifikant fra andre unge. Som vist i Figur 7.1 finder vi, at 33 % af de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet deltager i frivilligt arbejde mod 36 % blandt de øvrige unge i samme aldersgruppe. Samlet set kan vi således konkludere, at de unge i denne aldersgruppe af 16-24-årige – på trods af manglende deltagelse i uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet – er de mindst aktive af samtlige aldersgrupper. Til sammenligning viser vores deskriptive analyser, at 38 % af den samlede population af unge i aldersgruppen 25-30 år har deltaget i frivilligt arbejde det seneste år.

Figur 7.1 **Unge uden job og uddannelse samt øvrige unge i alderen 16-24 år, som arbejder frivilligt (2020 og 2024). Procent.**

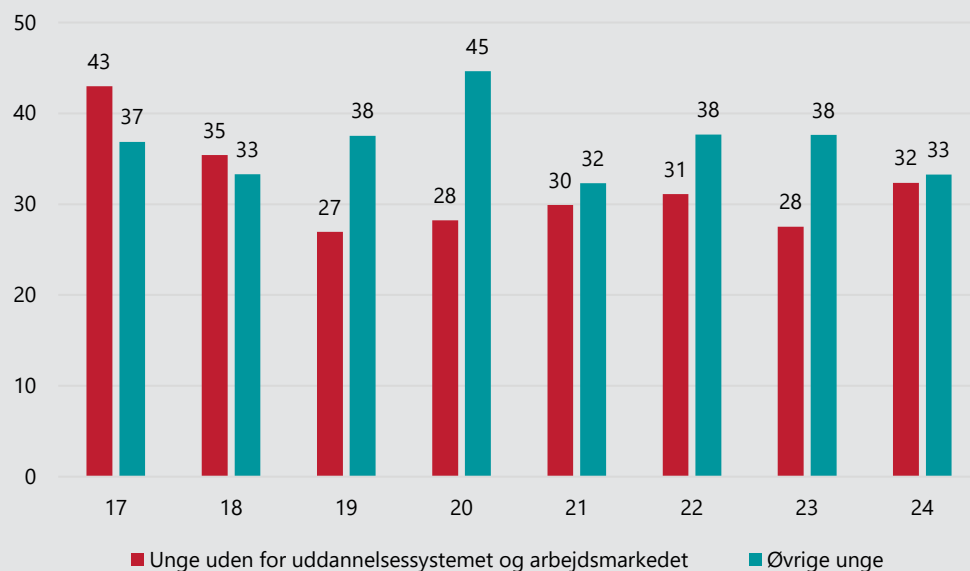

Anm.: Frivilligt arbejde er inkl. tidsafgrænset frivilligt arbejde og frivilligt arbejde på nettet.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Vi har også foretaget analyser af heterogeniteten blandt de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet i forhold til deres deltagelse i frivilligt arbejde. Figur 7.2 er en illustration på disse analyser, da den viser andelen af personer over 16 år, som arbejder frivilligt i 2020 og 2024 – særskilt for, om de unge er uden job og uddannelse. Af figuren fremgår det, at de unge ved flere alderstrin adskiller sig fra hinanden. Eksempelvis er det blot 27 % af de unge uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, som er frivillige som 19-årige, mens tilsvarende andel for de øvrige unge er på 37 %. Selvom der i forhold til rapportens analyser her er tale om relativt små grupper (hhv. 150 personer i gruppen af unge udenfor og 70 personer i gruppen af øvrige unge), er forskellen statistisk signifikant.

Figur 7.2 Andel af personer over alder, som arbejder frivilligt i 2020 og 2024, særligt for unge uden job og uddannelse samt øvrige unge i alderen 16-24 år. Procent.

Anm.: Frivilligt arbejde er inkl. tidsafgrænset frivilligt arbejde og frivilligt arbejde på nettet.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

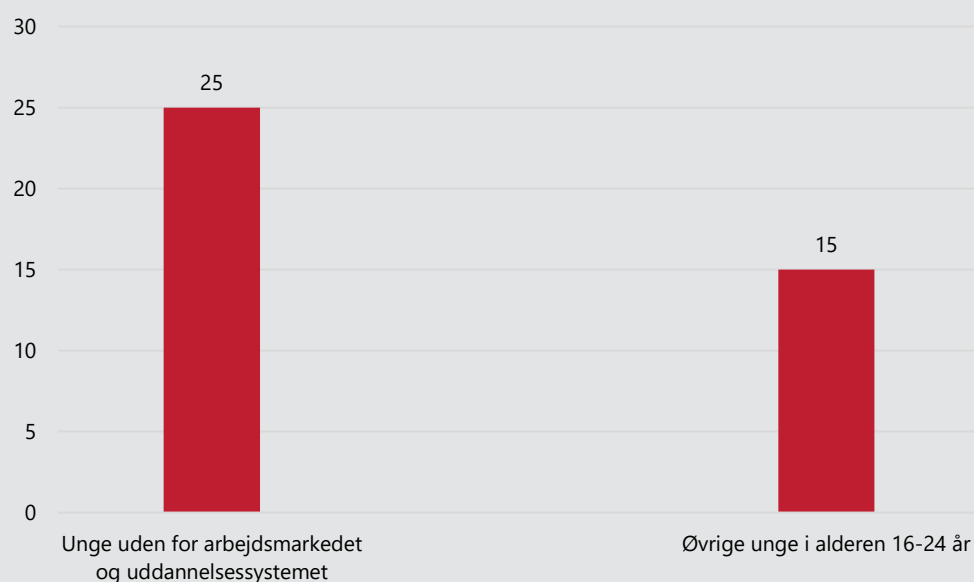
Vi kan på baggrund af Figur 7.2 således konkludere, at trods ligheder er der stadig markant forskelle mellem de unge, alt efter om de deltager i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet i forhold til frivilligt arbejde. Imidlertid tillader selv denne måling med stratificerede stikprøver kun begrænsede muligheder for at komme meget nærmere disse forskelle.

7.2 Tidsforbrug på det frivillige arbejde

De unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet har et signifikant højere tidsforbrug på frivilligt arbejde end deres jævnaldrende i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. De unges gennemsnitlige antal timer, som de har brugt om måneden på frivilligt arbejde den seneste måned, fremgår af Figur 7.3. Figuren viser således, at selvom de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet ikke adskiller sig fra øvrige unge i forhold til, hvorvidt de er frivillige, har de et markant højere timeforbrug i forhold til frivilligt arbejde. Mens frivillige blandt unge uden for

uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet i gennemsnit anvendte 25 timer den seneste måned for besvarelsen af spørgeskemaet, anvendte øvrige unge blot 15 timer.

Figur 7.3 Gns. antal timer om måneden brugt på frivilligt arbejde blandt unge uden job og uddannelse samt øvrige unge i alderen 16-24 år. Procent.

Anm.: Unge uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet samt øvrige unge i alderen 16-24 år, som har udført frivilligt arbejde inden for den seneste måned.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

7.3 Områder for det frivillige arbejde

Vi finder ikke nogen signifikante forskelle i forhold til, hvilke områder de unge er frivillige i, når vi opdeler dem i forhold til, om de er uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet eller ej. Som vi viser i Tabel 7.1, er deres besvarelser inden for den statistiske usikkerhed. De unge 16-24-årige er således relativt enige om, at de især foretrækker at være aktive inden for idrætsområdet (hhv. 12 % af de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet og 17 % af de øvrige unge).

Tabel 7.1 Andelen af unge uden job og uddannelse samt øvrige unge i alderen 16-24 år, som har udført frivilligt arbejde inden for det sidste år på de forskellige områder. 2024. Procent.

	Unge uden arbejde og uddannelse	Øvrige unge i alderen 16-24 år
Kulturområdet (fx museer, lokalhistoriske arkiver og sangkor)	5	3
Idrætsområdet (fx sportsklubber, danseforeninger og svømmehaller)	12	17
Fritidsområdet i øvrigt (fx hobbyforeninger, slægtsforskning og spejder)	7	6
Uddannelse, undervisning og forskning (fx skolebestyrelse, voksen- og fritidsundervisning og hus-holdningsforening)	6	9
Sundheds- og sygdomsområdet (fx bloddonor, patientforening og krisehjælp)	2	3
Det sociale område (fx pensionistforeninger, væresteder, flygtningevenner og daginstitutionsbestyrelser)	4	4
Miljøområdet (fx naturfredning, dyreværn og selvejende haver)	2	1
Bolig- og lokalsamfundsområdet (fx beboerforeninger, antenneforeninger og grundejerforeninger)	1	3
Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer (fx fagforbund, handelsstandsforening og turistforening)	1	1
Området omhandlende rådgivning og juridisk bistand (fx forbrugerorganisationer, menneskerettigheder og retshjælp)	0	1
Politik og partiforeninger (fx vælgerforeninger og græsrodsorganisationer)	2	1
Internationale aktiviteter (fx humanitære, freds- og solidaritetsorganisationer)	3	2
Religion og kirke (fx menighedsarbejde og søndagsskole)	2	2
Andre områder	5	4
Frivilligt arbejde i alt	33	36
Antal	1.562	444

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Af Tabel 7.1 fremgår det videre, at det næstmest populære område er fritidsområdet, hvor 7 % af de unge udenfor og 6 % af de øvre unge er aktive. Tredje mest

populære område blandt de unge er at være frivillig inden for uddannelse, undervisning og forskning (fx i form af lektiehjælp). Her finder vi, at hhv. 6 % og 9 % er aktive i dette område.

7.4 Arbejdsopgaver i det frivillige arbejde

Vi har også analyseret, om der er forskelle på de to grupper af frivillige unge i alderen 16-24 år, når vi ser på, hvilke områder af frivilligt arbejde de er aktive indenfor. Hovedresultaterne af disse analyser er vist i Tabel 7.2. I tabellen har vi medtaget 12 forskellige arbejdsopgaver, som bl.a. inkluderer praktisk arbejde (herunder rengøring, vedligeholdelse og kørsel), at skaffe midler via pengeindsamlinger eller salg af genbrugsartikler samt at være kontaktperson. Tabellen viser, at den mest hyppige arbejdsopgave for de unge uden job eller uddannelse er at udføre praktisk arbejde, som 13 % af de frivillige unge fra denne gruppe har udført. Af andre udbredte arbejdsopgaver er opgaver inden for uddannelse, undervisning og holdlederskab (herunder lektiehjælp), som 10 % af de aktive har udført, samt kontaktperson (6 %) eller at skaffe midler (6 %). Endelig har 14 % af de aktive uden uddannelse og job angivet, at deres arbejdsopgave er af en anden type end dem, som vi har spurgt ind til i spørgeskemaet.

Tabel 7.2 Unge uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet samt øvrige unge i alderen 16-24 år, som inden for det seneste år har udført forskellige frivillige arbejdsopgaver. 2024. Procent.

	Unge uden job og uddannelse	Øvrige unge i alderen 16-24 år
Arbejdsopgave	2024	2024
Praktisk arbejde (fx rengøring, indkøb, køkken- eller caféarbejde, vedligeholdelse, kørsel og lignende)	13	16
At skaffe midler (fx pengeindsamlinger, salg i genbrugsbutikker, salg i for- eningsregi, ansøgninger og lignende)	6	7
Bestyrelsesarbejde, udvalgs- eller rådsarbejde (fx skolebestyrelse, foreningers HR-udvalg og lignende)	5	7
At være kontaktperson (fx yde personlig omsorg, samvær, deltage i besøgstjeneste, være mentor eller lignende)	6	6
Sekretariatsarbejde eller administrativt arbejde (fx telefonpasning, vedligeholdelse af hjemmeside, referatskriv- ning, bogføring, registrering af nye medlemmer eller frivillige og lignende)	2	2
Arbejde over internettet (fx teknisk udvikling af blogs el. hjemmesider, adm. af Face- bookgruppe (bredere end gruppe for venner og familie), pro- grammering af open source, adm. af hotline/debatforum og lig- nende)	3	3
Politisk arbejde eller kampagneaktivitet (fx aktiviteter i politiske ungdomsorganisationer, uddeling af in- formationsmateriale og lignende)	3	1
Uddannelse, undervisning, holdlederskab eller instruktion (fx lektiehjælper, afholdelse af førstehjælpskurser, træner af et idrætshold, videreformidling af egne kompetencer og lignende)	10	11
Rådgivning eller retshjælp (fx bisidder, økonomisk eller juridisk rådgivning eller lignende)	0	1
Vagttjeneste (fx brandslukning, redningsarbejde, nødhjælpsarbejde, frivilligt arbejde i hjemmeværnet og lignende)	2	1
Oplysnings- eller informationsvirksomhed	1	1
Andre typer end de allerede nævnte	14	13
Antal	1.562	444

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Efter gennemgang af fordelinger blandt unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet med øvrige unge kan vi konkludere, at der i forhold til de 12 typer af arbejdsopgaver ikke er nogen statistisk signifikante forskelle mellem grupperne.

7.5 Anledninger og begrundelser for det frivillige arbejde

I Tabel 7.3 fremgår de unges besvarelser i forhold til deres anledning til at komme i gang med frivilligt arbejde. Tabellen viser, at de to grupper af unge ikke adskiller sig signifikant fra hinanden. Det skal dog bemærkes, at vi pga. datagrundlaget og emnet har at gøre med relativt små stikprøver på hhv. 530 personer af unge uden job og uddannelse og blot 163 personer i gruppen af øvrige 16-24-årige.

Tabel 7.3 Anledning til at komme i gang med frivilligt arbejde for frivillige unge uden job og uddannelse samt øvrige unge i alderen 16-24 år. 2024. Procent.

	Unge uden job og uddannelse	Øvrige unge i alderen 16-24 år
Du blev opfordret, eller du blev valgt	48	50
Der blev annonceret efter ulønnet arbejdskraft	7	10
Du blev inspireret af et opslag på et socialt medie, en tv-udsendelse, en avisartikel eller lignende om frivilligt arbejde	13	
Det var nødvendigt, så nogen måtte gøre det	17	17
På grund af børns aktiviteter	15	15
På grund af egen interesse	64	66
På grund af pårørendes situation	7	9
På grund af dit job eller din uddannelse	16	20
På grund af medlemskab	17	21
Du fik tid tilovers	15	12
Det var et tilfælde	11	10
Andre grunde end de allerede nævnte	12	13
Antal	530	163

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Tabel 7.4 viser andelen af de unge frivillige, der har arbejdet for foreninger eller for andre, særskilt for de to grupper af 16-24-årige. Vi finder, at andelen blandt de to grupper af unge er relativt ens. Det eneste sted, vi finder en signifikant forskel, er i forhold til, om de unge har været frivillige inden for regi af folkekirken eller andre religiøse samfund. Mens 12 % af de unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet har været aktive inden for dette område, er det blot 5 % af de øvrige unge i samme aldersgruppe.

Tabel 7.4 Andelen af de unge frivillige uden job og uddannelse samt øvrige unge i alderen 16-24 år, der har arbejdet for foreninger eller for andre. 2024. Procent.

	Unge uden job og uddannelse	Øvrige unge i alderen 16-24 år
En frivillig forening/organisation	48	56
En selvejende institution	20	22
En offentlig institution	12	13
Folkekirken eller andre religiøse samfund	12	5 *
En erhvervsvirksomhed	3	4
I uformel sammenhæng	17	14
Ved ikke	27	26
Antal	530	163

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige kolonne.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

7.6 Hvad afholder dem fra at være frivillige?

Vi afslutter analyserne af de 16-24-årige unge uden job og uddannelse med at se på, hvilke grunde de giver, når de ikke-frivillige bliver adspurgt, hvad der har afholdt dem. Resultatet af disse analyser fremgår af Tabel 7.5, som viser, at de unge på tværs af de to grupper er enige om hovedårsagerne. Således svarer hhv. 44 % af de unge udenfor og 51 af de øvre unge, at de ikke har været frivillige, fordi de ikke har haft tid eller hellere ville bruge tiden på noget andet. En anden hyppig anledning, som hhv. 44 % af de unge udenfor og 45 % af de øvre unge angiver, er, at de aldrig er blevet spurgt.

Tabel 7.5 Hvad afholder ikke-frivillige unge uden job og uddannelse samt øvrige unge i alderen 16-24 år fra at udføre frivilligt arbejde. 2024. Procent.

	Unge uden job og uddannelse	Øvrige unge i alderen 16-24 år
Hvad afholder dig fra at udføre frivilligt arbejde?	2024	2024
1. Fordi det ikke interesserer dig	25	29
2. Fordi du aldrig er blevet spurgt	44	45
3. Fordi du ikke har tid eller hellere vil bruge tiden til noget andet	44	51
4. Fordi du tidligere har haft dårlige erfaringer med frivilligt arbejde	2	2
5. På grund af regler for modtagelse af offentlige ydelser, fx dagpenge, efterløn, kontanthjælp eller lignende	5	2
6. Fordi du ikke ved, hvordan du skal komme i gang	22	25
7. Fordi du ikke føler, at du har de sociale, faglige eller sproglige kompetencer/færdigheder	13	7 *
8. Fordi du ikke føler, at du har de personlige ressourcer	16	10
9. Fordi du ikke føler, at der vil blive taget hensyn til dine psykiske eller fysiske udfordringer og behov	10	3 *
10. Fordi du ikke føler, at der er plads til dig	5	2
11. Andre grunde end de allerede nævnte	8	7
Antal	870	240

Note: Med * er markeret statistisk markante forskelle ($p < 0,01$) i forhold til forrige kolonne.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2020 og 2024.

Vi finder dog også flere signifikante forskelle mellem de to grupper af unge. Mens 13 % af de unge uden job og uddannelse fx svarer, at de ikke oplever, at de har de sociale, faglige eller sproglige kompetencer eller færdigheder, er den tilsvarende andel hos de øvrige unge på blot på 7 %. Endvidere svarer 10 % af de unge udenfor, at de ikke oplever, at der vil blive taget hensyn til deres psykiske eller fysiske udfordringer og behov. Til sammenligning giver kun 3 % af de øvre unge, der ikke har været frivillige, denne grund.

Samlet set kan vi på baggrund af kapitlets analyser konkludere, at mens der er mange ligheder i frivilligt arbejde mellem de unge inden for og uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, er der også væsentlige forskelle. Flere af disse forskelle skal findes i de barrierer, som de unge oplever for at kunne deltage på lige fod med andre unge. Der er således et potentiale for, at endnu flere unge kan deltage i frivilligt arbejde. I næste kapitel ser vi nærmere på, hvad der afholder den øvrige befolkning fra at deltage i frivilligt arbejde.

8 Potentialer for frivillighed

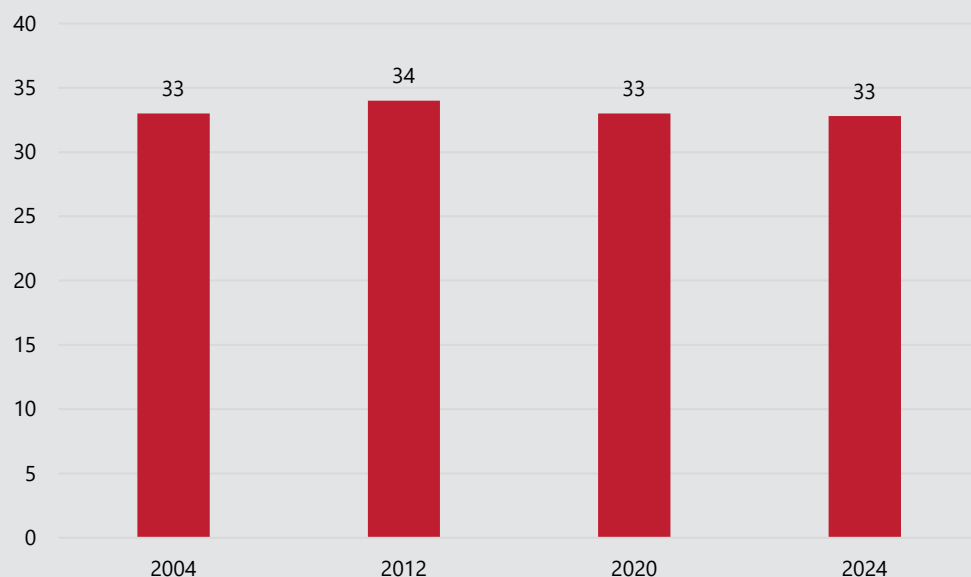
I dette afsluttende kapitel på vores præsentation af 2024-målingen vil vi se nærmere på personer, som af forskellige årsager ikke er frivillige. Formålet er både at kortlægge deres sociodemografiske profil og samtidig undersøge potentialerne for, at flere personer vil engagere sig i frivilligt arbejde.

Vi finder, at en tredjedel (32,8 %) af den voksne danske befolkning aldrig har lavet frivilligt arbejde. Dermed er andelen af danskere, som aldrig har været frivillige, konstant siden den første repræsentative spørgeskemabaserede måling af danskerne frivillighed fra 2004. De største andele af danskere, der aldrig har arbejdet frivilligt, finder vi hos målingens yngste og ældste aldersgrupper. I forhold til de foregående målinger skal det dog bemærkes, at andelen blandt de ældste, som aldrig har udført frivilligt arbejde, er mindsket. Vores analyser viser videre, at der i befolkningen meget bredt er villighed til at yde en frivillig indsats, hvis man oplever, at der er brug for det. Ifølge respondenterne af 2024-målingen ville lidt under halvdelen (48 %) af befolkningen, der ikke har udført frivilligt arbejde, have udført det, hvis nogen havde bedt dem om det.

8.1 Dem, der aldrig har udført frivilligt arbejde

Størstedelen af danskerne har på et tidspunkt i deres liv foretaget frivilligt arbejde. Ikke desto mindre finder vi også i 2024-målingen, at godt en tredjedel af danskerne aldrig har været frivillige. Som vi har illustreret i Figur 8.1, har denne andel af ikke-frivillige været konstant siden den første repræsentative spørgeskemabaserede måling af danskernes frivillighed fra 2004. I 2020 fandt vi, at 33 % af befolkningen aldrig har været frivillige. Denne andel svarer helt til andelen i 2004 og 2012, hvor man fandt, at hhv. 34 % og 33 % af den voksne befolkning aldrig har været frivillige.

Figur 8.1 Andel af danskere, som aldrig har udført frivilligt arbejde. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Omend en tredjedel af danskerne siden 2004 aldrig har arbejdet frivilligt, er det værd at bemærke, at den resterende befolkning (på to tredjedele) i et eller andet omfang enten arbejder frivilligt eller tidligere har gjort det. Som vi viser i Tabel 8.1, er andelen af danskere, der har arbejdet frivilligt, steget siden 2004 fra 38 % til 40 %, mens andelen, der tidligere har arbejdet frivilligt, men ikke gjorde det, da de blev målt i spørgeskemaundersøgelsen, er faldet fra 27 % af befolkningen til 24 %.

Tabel 8.1 Danskernes grad af frivilligt arbejde. Procent.

	2004	2012	2020	2024
Har arbejdet frivilligt seneste år	38	38	36	40
Har arbejdet frivilligt tidsafgrænset seneste år		8	4	4
Har tidligere udført frivilligt arbejde	27	21	28	24
Har aldrig udført frivilligt arbejde	34	33	33	33
I alt	99	100	101	101
Antal	3.114	2.804	7.191	8.754

Anm.: Andelen af befolkningen i alderen 16 år eller derover, der har arbejdet frivilligt det seneste år og tidligere udført frivilligt arbejde, samt gruppen der aldrig har udført frivilligt arbejde. 2004-2020. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

8.2 Hvem har aldrig lavet frivilligt arbejde

Yderligere analyser af de danskere, som aldrig har foretaget frivilligt arbejde, viser en relativt stor variation over sociodemografiske karakteristika. I Tabel 8.2 har vi opstillet en lineær sandsynlighedsmodel for sandsynligheden for aldrig at have været frivillig blandt respondenterne i 2024-målingen.

Tabel 8.2 Vægtet lineær sandsynlighedsmodel for aldrig at have været frivillig

De ikke-frivillige	
Køn	
Kvinde	Ref.
Mand	-0,03***
Andet	0,09
Aldersgrupper	
16-29 år	Ref.
30-49 år	0,04
50-65 år	0,03
66+ år	0,00
Uddannelse	
Ingen kompetencegivende uddannelse	Ref.
Faglig uddannelse eller lignende	-0,08***
Kort videregående uddannelse	-0,10***
Mellemlang videregående uddannelse	-0,16***
Lang videregående uddannelse	-0,20***
Beskæftigelsessituation	
Selvstændig eller medhjælpende ægtefælle	Ref.
Funktionær/tjenestemand	0,01
Faglært arbejder	0,07
Ufaglært arbejder	0,14***
Ansæt i flexjob/skånejob	0,10*
På barsels- eller forældreorlov	0,14
Langvarigt syg	0,07

De ikke-frivillige	
Arbejdsløs på dagpenge	0,16*
Kontanthjælpsmodtager	0,21**
Efterlønsmodtager	0,11
Alderspensionist	0,07
Hjemmegående	0,38***
Under uddannelse (inkl. lærlinge og elever)	-0,00
Andet	0,09*
Hjemmeboende børn	
Ja	Ref.
Nej	0,01
Befolkningstæthed	
Tæt	Ref.
Mellem	-0,01
Tyndt	-0,04*
Konstantled	0,43
Antal observationer	8,754

Anm.: Betakoefficienter angiver procentvis ændring.

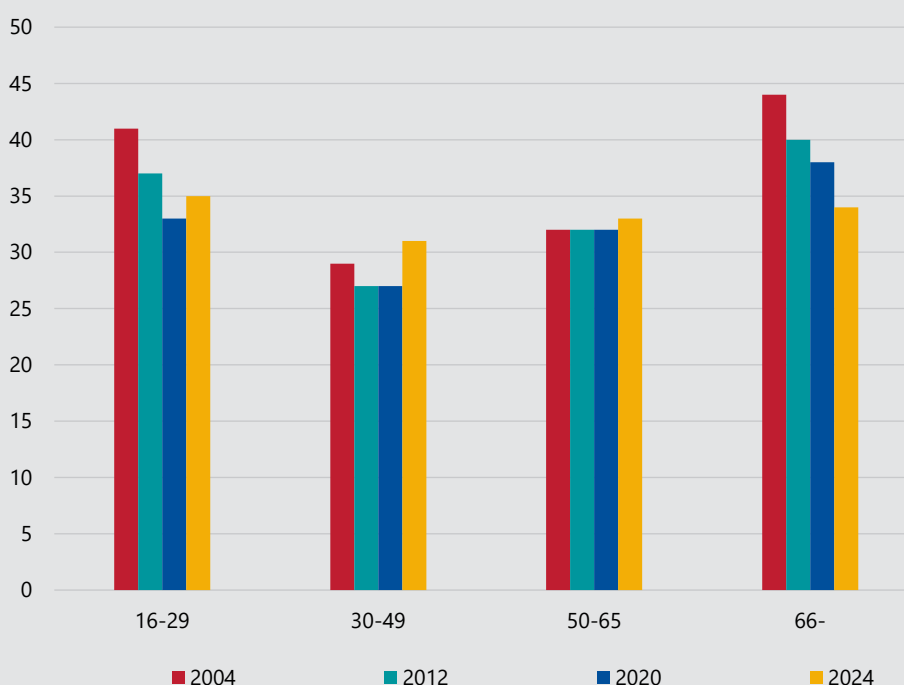
Note: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

Modellen i Tabel 8.2 medtager en række sociodemografiske karakteristika og viser bl.a., at mænd har mindre sandsynlighed end kvinder for aldrig at have været frivillig. Modellen finder ingen signifikante forskelle over aldersgrupperne. I forhold til uddannelse fremgår det af modellen, at sandsynligheden falder med uddannelsesniveau. Således har personer med faglig uddannelse 8 procentpoint lavere sandsynlighed for aldrig at have været frivillig i forhold til referencegruppen af personer uden en kompetencegivende uddannelse, mens personer med lang videregående uddannelse har 20 procentpoint lavere sandsynlighed. For beskæftigelsessituation finder vi en række statistisk signifikante sammenhænge. Personer i ufaglært arbejde har 14 procentpoint større sandsynlighed for aldrig at have været frivillig end personer, der er selvstændige eller medhjælpende ægtefælle. Personer, der er på dagpenge, eller kontanthjælpsmodtagere har også en større sandsynlighed på hhv. 16 og 21 procentpoint. Endelig har hjemmegående husmødre/husfædre 38 procentpoint større sandsynlighed for aldrig at have været frivillig end referencegruppen.

Figur 8.2 giver et grafisk overblik over de personer, som aldrig har været frivillig, over fire aldersgrupper i forhold til de fire målinger af frivilligt arbejde fra hhv. 2004, 2012, 2020 og 2024. Figuren viser, at 2024-målingen bryder op med en række mønstre, som har været gennemgående i de forrige målinger. I den yngste aldersgruppe af 16-29-årige har der fx i de tre foregående målinger været et mønster, hvor stadig færre aldrig har været frivillige. Dette mønster bliver i 2024 brudt, da 35 % af de 16-29-årige nu svarer, at de aldrig har været frivillige mod 33 % i 2020. Ligeledes finder vi et ændret mønster for de 30-49-årige, hvor flere i 2024 også svarer, at de aldrig har været frivillige. Mens 31 % aldrig har været frivillige i 2024, er andelen blandt disse 30-49-årige i 2020 på 27 %. For de 60-65-årige er tendensen den samme på tværs af de fire målinger, hvor 32-33 % aldrig har været frivillige.

Figur 8.2 Andel af danskere på 16+ år, der aldrig har arbejdet frivilligt. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

De største andele, der aldrig har arbejdet frivilligt, findes i de yngste og ældste aldersgrupper. I aldersgruppen af personer på 66 år og derover finder vi fx, at 38 % aldrig har udført frivilligt arbejde. I 2004 var det 44 % af de over 65-årige, og i 2012 var det 40 %. At det er blandt de ældste, at man finder de største andele, der aldrig har været frivillige, og at denne andel er blevet mindre fra 2004 til 2020, passer

sammen med en antagelse om, at frivilligheden op gennem 1990'erne har været stigende og påvisningen af, at der i de senere år er blevet flere blandt de ældre, som deltager i frivilligt arbejde.

8.3 Hvad der afholder de ikke-frivillige fra at være frivillige

Vores analyser viser, at der er flere forhold, som gør sig gældende for, hvorfor ikke-frivillige ikke har været frivillige. Ligesom ved de forrige målinger har vi adspurgt respondenter, som har tilkendegivet, at de ikke har været frivillige, om, hvad der har afholdt dem fra at være frivillig. En kortlægning af respondenternes besvarelser af disse spørgsmål fremgår af Tabel 8.3. I tabellen har vi opdelt respondenterne fra 2024, som ikke har været frivillige, i tre grupper: dem, der tidligere har udført frivilligt arbejde, dem, der aldrig har udført frivilligt arbejde, og samtlige respondenter, der ikke har været frivillige. Tabellen medtager også andelen af samtlige respondenter, der ikke har været frivillige i 2004, 2012 og 2020.

Forklaringen om, at de der aldrig havde været frivillige, fordi "de hellere ville bruge tiden på noget andet", er ligesom ved de foregående 4 år den mest hyppige forklaring. Således vælger over halvdelen (52 %) af samtlige ikke-frivillige i 2024-målingen denne årsag, hvilket er på niveau med de 56 %, som valgte denne årsag i 2020. Andelen er dog faldet en smule i forhold til 2012 og 2004, hvor hhv. 63 % og 65 % af samtlige ikke-frivillige valgte denne forklaring. De højere andele i de to første målinger kan muligvis skyldes, at respondenterne her havde færre svarkategorier på spørgsmålet om, hvad der afholdte dem fra at udføre frivilligt arbejde. Mens respondenterne i 2024 således havde 11 forskellige svarkategorier, havde respondenter i 2012 seks svarkategorier og i 2004 blot fem svarkategorier. Den næstmest hyppige forklaring på den manglende frivillighed i 2024 er, at de ifølge respondenterne aldrig var blevet spurgt, som godt hver femte (19 %) angiver som årsag. Af andre hyppigt valgte årsager er manglende interesse (17 %) og følelse af at mangle personlige ressourcer (15 %).

Tabel 8.3 Ikke-frivilliges oplysninger om, hvad der afholder dem fra at udføre frivilligt ulønnet arbejde. 2004, 2012, 2020 og 2024. Procent.

Hvad afholder dig fra at udføre frivilligt arbejde?	2024			2020	2012	2004
	Tidligere udført frivilligt arbejde	Aldrig udført frivilligt arbejde	Samtlige ikke-frivillige	Samtlige ikke-frivillige	Samtlige ikke-frivillige	Samtlige ikke-frivillige
1. Fordi det ikke interesserer dig? ***	7	24	17	17	12	17
2. Fordi du aldrig er blevet spurgt? ***	11	26	19	16	12	12
3. Fordi du ikke har tid eller hellere vil bruge tiden til noget andet? **	58	48	52	56	63	65
4. Fordi du har en sygdom eller et handicap?					10	9
5. Fordi du tidligere har haft dårlige erfaringer med frivilligt arbejde? ***	5	1	2	2	1	1
6. På grund af regler for modtagelse af offentlige ydelser (fx dagpenge, efterløn og kontanthjælp)?	3	4	4	3	1	0
7. Fordi du ikke ved, hvordan du skal komme i gang? ***	11	11	11	7	1	
8. Fordi du ikke føler, at du har de sociale, faglige eller sproglige kompetencer ***	4	7	6	4		
9. Fordi du ikke føler, at du har de personlige ressourcer ***	17	14	15	14		
10. Fordi du ikke føler, at der vil blive taget hensyn til dine psykiske eller fysiske udfordringer ***	4	5	4	3		
11. Fordi du ikke føler, at der er plads til dig ***	2	3	3	2		
12. Andre grunde end de allerede nævnte? ***	18	12	15	16	11	8
Antal	2.053	2.799	4.852	4.342	1.518	1.900

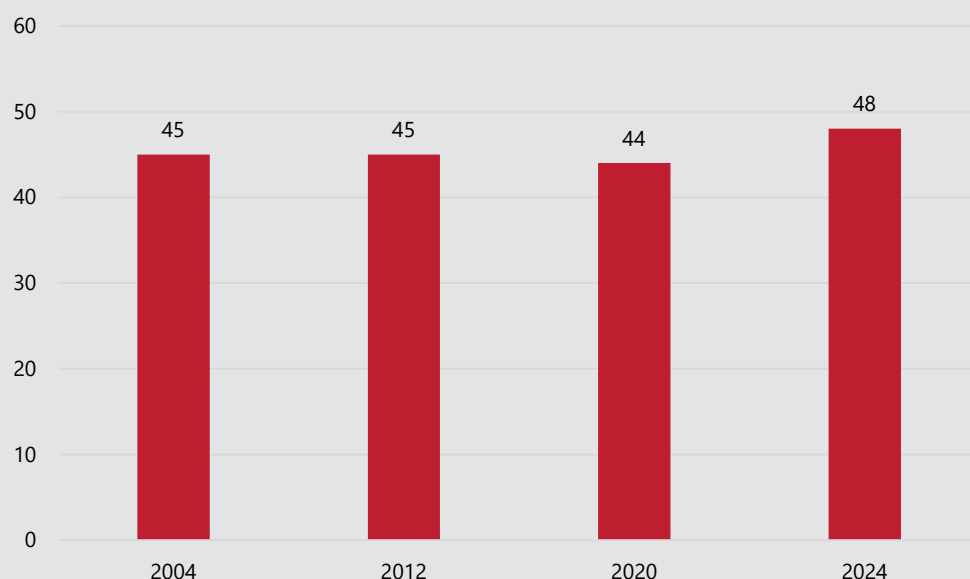
Note: * indikerer et signifikansniveau på mindre end 5 %, ** på mindre end 1 % og *** på mindre end 0,1 % ved en χ^2 -uafhængighedstest.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

8.4 Potentialer for frivillighed

I tråd med de forrige målinger af danskernes frivillige arbejde har vi også adspurgt danskere, som aldrig har været frivillige, om de kunne tænke sig at være frivillige, hvis de oplevede, at der var brug for det. Tidsserien for de ikke-frivilliges besvarelse af dette spørgsmål fremgår af Figur 8.3, som viser en mindre stigning fra 2020-målingen. Mens andelen, der ville have udført frivilligt arbejde, hvis de var blevet bedt om det i 2020, lå på 44 % af befolkningen, er andelen i 2024 på 48 %

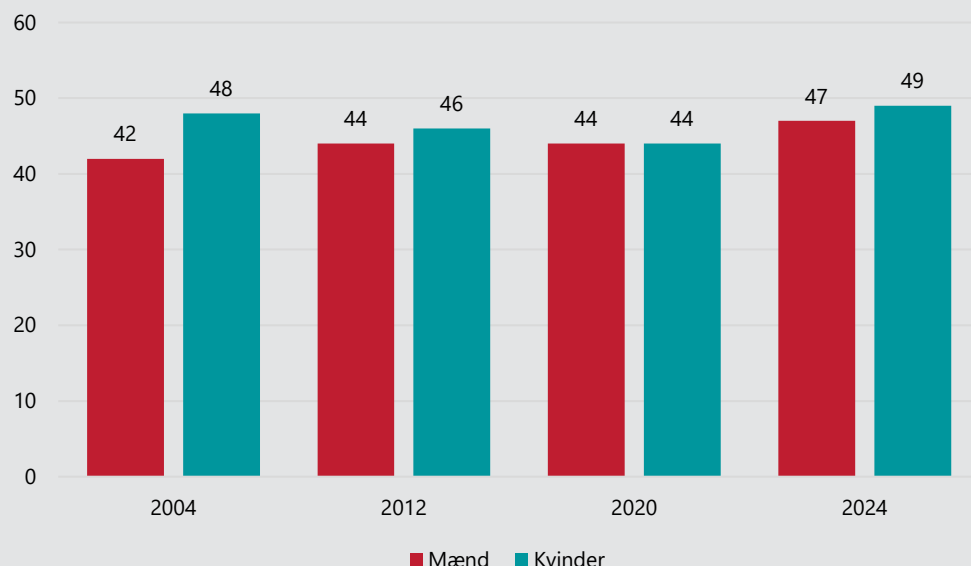
Figur 8.3 Andelen af ikke-frivillige, der kunne tænke sig at deltage i frivilligt arbejde, hvis nogen bad dem om det. 2004-2024. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Vores analyser viser videre, at der er kønsforskelle i dette potentiale. Flere kvinder end mænd, der ikke var frivillige i 2004, ville have været det, hvis de var blevet spurgt. Denne kønsforskel er dog blevet udlignet over tid. Mens det i 2004 drejede sig som 42 % af mændene fra denne gruppe og 48 % af kvinderne, er det i 2024 hhv. 47 % af mændene og 49 % af kvinderne. Udjævningen er illustreret i Figur 8.4.

Figur 8.4 **Forskel på køn i andelen af ikke-frivillige, der kunne tænke sig at deltage i frivilligt arbejde, hvis nogen bad dem om det. 2004-2024. Procent.**

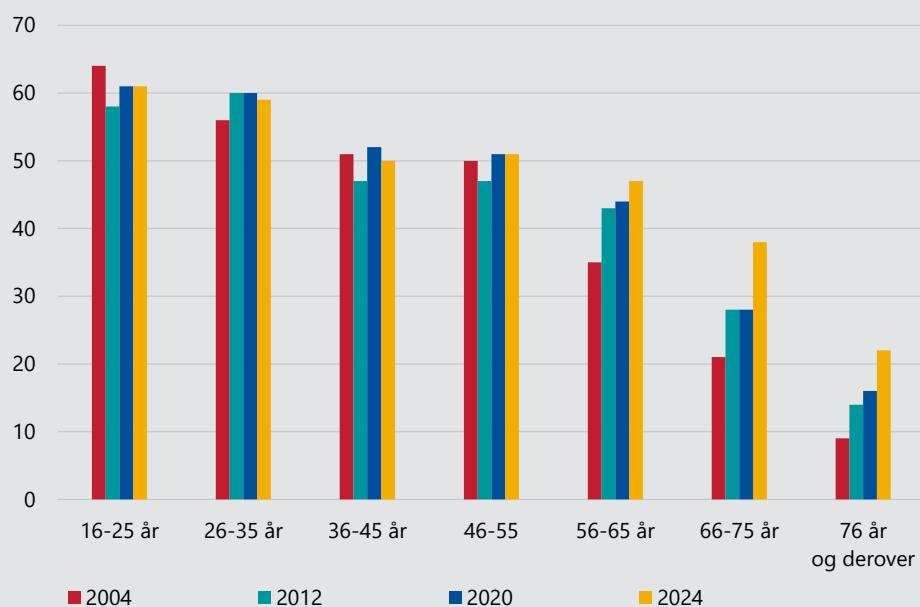

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

Der er således i befolkningen meget bred villighed til at yde en frivillig indsats, hvis man oplever, at der er brug for det. Samlet er det ca. to tredjedele af befolkningen, der enten deltager eller tidligere har deltaget i frivilligt arbejde. Af de 33 % af den voksne befolkning, der aldrig har deltaget i frivilligt arbejde, giver de 11 % udtryk for, at de gerne ville deltage i frivilligt arbejde, hvis nogen bad dem om det. Det er således kun ca. 22 % af den voksne befolkning, der aldrig har udført frivilligt arbejde og heller ikke kunne tænke sig at gøre det.

Denne sammenhæng går på tværs af aldersgrupper. Et gennemgående træk er, at andelen af ikke-frivillige, som ville have været frivillige, er højest i de yngre aldersgrupper. Forskellen mellem de yngre og de ældre aldersgrupper er dog siden 2004-målingen blevet udjævnet. I Figur 8.5 har vi afbilledet sammenhængen mellem dette potentiale og alder. Figuren viser, at stadig flere ældre ønsker at være frivillige, selvom de ikke have foretaget frivilligt arbejde.

Figur 8.5 Andelen af ikke-frivillige, der kunne tænke sig at deltage i frivilligt arbejde, hvis nogen bad dem om det. 2004-2024. Procent.

Kilde: Frivillighedsundersøgelserne 2004, 2012, 2020 og 2024.

For at undersøge for multivariate sammenhænge har vi i Tabel 8.4 opstillet en væg-
tet lineær sandsynlighedsmodel for personer, der har angivet, at de er ikke-frivillige,
men at de kunne tænke sig at deltage i frivilligt arbejde, hvis nogen bad dem om
det. Modellen viser, at mens vi ikke finder nogle signifikante kønsforskelle, finder vi
en enkelt signifikant sammenhæng for aldersgrupperne, hvor den ældste alders-
gruppe (66+ år) har 12 procentpoint mindre sandsynlighed for at ville være frivillige,
hvis nogen bad dem om det. For uddannelse er der heller ikke nogen signifikante
sammenhænge, men for beskæftigelsessituation finder vi flere signifikante sammen-
hænge. Således har funktionærer/tjenestemænd, hjemmegående samt personer un-
der uddannelse (inkl. lærlinge og elever) alle en større sandsynlighed end reference-
gruppen af selvstændige for at ville deltage i frivilligt arbejde, hvis blot de blev
spurgte. For hjemmeboende børn finder modellen ingen signifikante sammenhænge.
Til gengæld viser modellen signifikante sammenhænge for befolkningstæthed, hvor
personer, der ikke er frivillige og bosat i mellem eller tyndt befolkede har mindre
sandsynlighed for at ville være frivillige, hvis de blev spurgt, end ikke-frivillige per-
soner bosat i tæt befolkede områder.

Tabel 8.4 Vægtet lineær sandsynlighedsmodel for ikke-frivillige, der kunne tænke sig at deltage i frivilligt arbejde, hvis nogen bad dem om det

Potentiel frivillig	
Køn	
Kvinde	Ref.
Mand	0,00
Andet	-0,01
Aldersgrupper	
16-29 år	Ref.
30-49 år	-0,02
50-65 år	-0,05
66+ år	-0,12*
Uddannelse	
Ingen kompetencegivende uddannelse	Ref.
Faglig uddannelse eller lignende	0,00
Kort videregående uddannelse	0,04
Mellemlang videregående uddannelse	0,02
Lang videregående uddannelse	0,06
Beskæftigelsessituation	
Selvstændig eller medhjælpende ægtefælle	Ref.
Funktionær/tjenestemand	0,13*
Faglært arbejder	0,07
Ufaglært arbejder	0,11
Ansæt i flexjob/skånejob	0,03
På barsels- eller forældreorlov	0,23
Langvarigt syg	0,03
Arbejdsløs på dagpenge	0,03
Kontanthjælpsmodtager	0,01
Efterlønsmodtager	0,06
Alderspensionist	-0,03
Hjemmegående	0,34**
Under uddannelse (inkl. lærlinge og elever)	0,24**

Potential frivillig	
Andet	-0,00
Hjemmeboende børn	
Ja	Ref.
Nej	0,01
Befolkningstæthed	
Tæt	Ref.
Mellem	-0,07
Tyndt	-0,10*
Konstantled	0,41
Antal observationer	2,942

Anm.: Betakoefficienter angiver procentvis ændring.

Note: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2024.

> Dokumentation

9 Data & Metode

9.1 Dataindsamling

Frivillighedsundersøgelse er gennemført i samarbejde med Danmarks Statistik (DST) og Norstat. Dataindsamlingen blev foretaget som en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse med opfølgning pr. telefon i perioden fra den 19. februar til den 14. juni 2024. Ud af en nettostikprøve på i alt 45.082 personer besvarede 8.754 personer spørgeskemaet, hvilket giver en samlet svarprocent på 19,4 %. Det skal hertil bemærkes, at denne svarprocent er væsentlig lavere end ved de forrige målinger, hvor svarprocenter fx i 2020 lå på 47,7 % af nettostikprøven.

Ligesom ved de forrige målinger er populationen for undersøgelsen afgrænset til personer bosiddende i Danmark, der var 16-89 år. Alder blev målt den 1. januar 2024. I tråd med undersøgelsens formål om også at have et særligt fokus på omfanget og karakteren af frivilligt arbejde blandt kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister samt unge uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet er populationen opdelt i fire strata: (1) førtidspensionister, (2) kontanthjælpsmodtagere, (3) unge (16-24-årige) uden job og uddannelse og (3) øvrige befolkning.

DST kontaktede de udtrukne respondenter via digital post (e-Boks) med et brev med information om undersøgelsen samt om besvarelse af internetspørgeskema og link hertil. Der blev sendt et almindeligt brev til personer, der er undtaget for NemID og brug af e-Boks. Efter ca. 1 uge blev en påmindelse sendt til de respondenter, der ikke havde svaret på e-Boks-beskeden. Denne påmindelse blev sendt med almindeligt brev til alle respondenter, der endnu ikke havde svaret. En sidste henvendelse blev sendt, inden dataindsamlingen stoppede, for at minde respondenterne om undersøgelsen. Henvendelsen blev her sendt som en e-mail via e-Boks og med postbrev til personer, der er undtaget for e-Boks. Under hele indsamlingsperioden var det muligt at besvare spørgeskemaet via en side på internettet.

Invitationsbrevet indeholdt information om undersøgelsens baggrund og formål samt information om databrug og datasikkerhed. Herudover blev der givet information om, at undersøgelsen blev gennemført af DST og VIVE for Social- og Ældreministeriet.

Tabel 9.1 giver et overblik over besvarelsesne i de fire strata, som er medtaget i undersøgelsen. Det er alene fuldt gennemførte interviews, der indgår i afrapporteringen af undersøgelsen og tælles med i svarprocent for måling. Den samlede svarprocent var på 19,4 %, hvilket er lavere end 2020-målingen, hvor svarprocenten var målt til 47,7 %. Den lave svarprocent skal dog ses i relation til størrelsen på

nettostikprøven for denne måling, som med 45.323 personer er markant større end tidligere målinger. Fx var nettostikprøven i 2020-målingen på blot 15.052 personer. Den større nettostikprøve for 2024-målingen betyder, at selvom svarprocenten er relativt lav, kan selve stikprøven stadig være repræsentativ for den danske befolkning. Vi vender tilbage til spørgsmålet om repræsentativitet i afsnit 9.2.

Vores svarprocent skyldes en række faktorer. Herunder, at vi i denne måling har haft fokus på at medtage flere befolkningsgrupper, som oftest har en meget lav svarprocent ved spørgeskemaundersøgelser. Især har vi en lav svarprocent blandt de unge. Hertil skal det yderligere bemærkes, at det bl.a. pga. forskelle i metoder og design kan være vanskeligt at sammenligne svarprocenterne over de forskellige målinger af danskernes frivillige arbejde. Eksempelvis har der tidligere været besøgsinterviews, som ikke har været benyttet i hverken 2020 eller 2024.

Tabel 9.1 Respondenter og besvarelser i frivillighedsundersøgelsen 2024

	Førtids- pensionister	Kontanthjælps- modtagere	Unge uden job og uddannelse	Øvrige befolkning	Alle
Nettostikprøve	5.012	5.018	11.030	24.022	45.082
Antal helt gennemførte besvarelser	944	837	1.678	5.295	8.754
Heraf pr. telefon	119	72	159	392	742
Svarprocent	18,83	16,68	15,21	22,04	19,42

Kilde: Oplysninger fra DST Survey. Metodedokument.

Af Tabel 9.1 fremgår det endvidere, at ikke alle strata havde den samme svarprocent. Mens personer i den øvrige befolkning har den højeste svarprocent på 22,04 %, har unge uden job og uddannelse den laveste svarprocent på 15,21 %

9.2 Repræsentativitet

Alle undersøgelser baseret på stikprøver vil indeholde en vis grad af sociodemografisk skævhed med hensyn til, at besvarelserne repræsenterer forskellige undergrupper af befolkningen. Som det fremgår af Tabel 9.2, er dette også tilfældet for denne undersøgelse. Tabellen viser, at mens mænd udgør 49 % af befolkningen i alderen 16-89 år, så udgør mænd i undersøgelsen 45 %. Mænd er således en smule underrepræsenterede i undersøgelsen. Tilsvarende gælder, at de yngre grupper af 25-29-årige er lidt underrepræsenterede i undersøgelsen. Skævhederne med hensyn til køn og alder er relativt små, hvilket betyder, at vi i analyserne kan anvende en

survey-vægt for at justere for disse skævheder i datagrundlaget. Ved at anvende survey-vægten kan vi således sikre, at undersøgelsens resultater vedr. danskernes frivillige arbejde er repræsentativt over de fire strata i forhold til køn, alder, geografi og uddannelse. Det skal dog bemærkes, at selvom vi med hjælp fra DST's befolkningsregistre kan korrigere for evt. socioøkonomiske og demografiske skævheder, kan der meget vel være mange andre forhold, som vi ikke korrigerer for. Eksempelvis kan det tænkes, at de frivillige har en større tendens til at besvare spørgsmål om deres involvering i frivilligt arbejde end personer, der aldrig har været aktive inden for frivilligt arbejde.

Tabel 9.2 Personer i befolkningen og svarpersoner i undersøgelsen fordelt efter køn, alder, region, højeste gennemførte uddannelse og herkomst. Procent.

	Fordeling af svar før opregning		Vægtet fordeling af svar
	Svar	Befolkningen	Svar vægtet
Strata			
1. Førtidspension	10.8	5.3	5.3
2. Kontanthjælp	9.6	3.7	3.7
3. Unge uden job og uddannelse	19.2	2.0	2.0
4. Øvrige befolkning	60.5	88.9	88.9
Køn			
1. Mænd	44.9	49.6	49.4
2. Kvinder	55.1	50.4	50.6
Alder			
16-19 år	13.9	5.7	5.7
20-24 år	11.3	7.7	7.6
25-29 år	4.0	8.3	8.3
30-34 år	3.9	8.2	8.2
35-39 år	4.9	7.3	7.4
40-44 år	5.3	6.9	6.9
45-49 år	6.2	7.7	7.6
50-54 år	7.5	8.0	8.1
55-59 år	9.3	8.5	8.4
60-64 år	9.5	7.5	7.4
65-69 år	10.4	6.7	6.9

	Fordeling af svar før opregning		Vægtet fordeling af svar
70-74 år	5.7	6.0	6.0
75+ år	8.1	11.5	11.5
Herkomst			
1. Dansk	90.5	83.9	83.9
2. Indvandrere/efterkommere	9.5	16.1	16.1
Højeste fuldførte uddannelse			
1. Grundskole eller uoplyst	32.8	27.3	27.3
2. Gymnasial, erhvervsfaglig (EUD)	37.5	38.9	38.9
3. KVVU, MVU	19.6	20.3	20.3
4. Bachelor, LVU, Ph.d.	10.1	13.5	13.5
Familietype			
1. Enlige	38.1	37.6	37.2
2. Par	61.9	62.4	62.8
Familieindkomst (1.000 kr.)			
1. Op til 100	11.7	12.8	12.9
2. Fra og med 100 op til 150	5.4	5.4	5.2
3. Fra og med 150 op til 200	12.9	13.1	13.1
4. Fra og med 200 op til 250	14.3	14.7	14.7
5. Fra og med 250 op til 350	27.3	25.8	25.8
6. Fra og med 350	28.3	28.2	28.2
I alt	100	100	100

Kilde: Oplysninger fra DST Survey. Metodedokument.

9.3 Definitioner

9.3.1 Strata

Befolkning er i 2024-målingen opdelt i fire strata: (1) førtidspensionister, (2) kontanthjælpsmodtagere, (3) unge uden job og uddannelse og (4) øvrige befolkning. Operationaliseringen blev foretaget i samarbejde med DST. Til inddeling af strata 1 (førtidspensionister) og strata 2 (kontanthjælpsmodtagere) anvendte vi en registervariabel om socioøkonomiske klassifikationer (SOCIO13) med skæringsdatoen den

31. december 2022. Inddelingen af strata 1 og 2 følger samme inddeling som i frivillighedsundersøgelsen, der blev gennemført i 2020 (Espersen, Fridberg et al, 2021).

Til inddelingen af strata 3 (unge uden job og uddannelse) anvendes data fra DREAM. Inddelingen af strata 3 følger delvist inddelingen fra undersøgelsen, 'VIVE Fælleskabsmålingen' fra 2022 (Benjaminsen et al., 2022). I frivillighedsundersøgelsen for 2024 har DST foretaget følgende afgrænsning: Unge, som hverken er i gang med en uddannelse eller i arbejde i mindst to ud af de seneste tre kvartaler i 2023, bliver inddelt i strata 3. Det vil sige, at de er uden for uddannelsessystemet i mindst 2 af ugerne 14, 27 og 40, samtidig med at de heller ikke er i arbejde den måned, den pågældende uge ligger i. Denne afgrænsning afviger fra VIVEs Fælleskabsmåling fra 2021, hvor der i stedet blev anvendt følgende afgrænsning:

1. Hvis man er 18-19 år og har været uden arbejde og uddannelse i mindst 2 kvartaler i det andet halvår, og man har en lav indkomst, så er man i eksklusionsgruppen
2. Hvis man er 20-24 år og har været uden arbejde og uddannelse i mindst 2 kvartaler af både det første og det andet halvår, og man har en lav indkomst, så er man i eksklusionsgruppen.

Til inddelingen af strata 4 vil man skulle være en del af den øvrige befolkning og dermed ikke indgå i strata 1-3. De fire strata er hierarkisk opbygget, så en person, der både er på kontanthjælp, er mellem 16-24 år og hverken er i gang med en uddannelse eller har et arbejde, tilhører strata 2. I Tabel 9.3 giver vi et samlet overblik over operationaliseringen af de fire strata.

Tabel 9.3 Operationalisering af de fire strata

Stata	Beskrivelse	Operationalisering
1	Personer, som modtager førtidspension	Personer, som er registreret med kode 321 i SOCIO13, dvs. som førtidspensionist
2	Personer, som er på kontanthjælp	Personer, som er registreret med kode 330 i SOCIO13, dvs. som kontanthjælpsmodtager
3	Unge mellem 16-24 år, som ikke er i gang med en uddannelse og heller ikke er i arbejde	Informationer om beskæftigelse, uddannelse og alder. Oplysninger om beskæftigelse og uddannelse er fra 1. kvartal 2023 til 3. kvartal 2023. Oplysningerne er hentet fra DREAM-databasen. Personer, som er registreret med følgende ydelseskoder i DREAM i den første uge af et kvartal, betragtes som værende under uddannelse i det respektive kvartal: 113 122 123 126 134 144 164 214 231 232 412 413 511 521 522 611 651 652 661 704 714 724 734 744 754 764 814 874 881 894 Hvis en person ikke modtager en af de ovenstående ydelser fra DREAM, men er registreret enten med et arbejdssted, en branche eller en virksomhedsform i den første måned i kvartalet, så betragtes personen som værende i arbejde i det respektive kvartal. Hvis en person hverken er under uddannelse eller er i arbejde, så betragtes personen som værende uden for uddannelsessystemet og uden arbejde i det respektive kvartal.
4	Øvrige	Personer, der ikke hører til en af de tre ovennævnte strata, udgør strata 4.

Kilde: VIVE.

9.3.2 Frivilligt arbejde

Der er tidligere gennemført repræsentative frivillighedsundersøgelser af danskernes frivillige arbejde i Danmark, og en stor del af denne 2024-undersøgelse er som allerede nævnt gennemført med de samme metoder som undersøgelserne i 2004, 2012 og 2020 (ex-SFI/VIVE). Derved er det muligt at sammenligne danskernes frivillige engagement over tid og opnå indsigt i udviklingen i frivilligt arbejde over tid. Specifikt er opgørelsen af frivilligt arbejde blandt borgere, der modtager kontanthjælp og førtidspension, baseret på samme afgrænsning som i frivillighedsundersøgelsen for 2020. Det betyder, at vi i relation til førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere især sammenligner med 2020-undersøgelsen og definerer denne gruppe af borgere på samme måde som i 2020.

Frivillighedsundersøgelsen skal således kortlægge og belyse forskellige aspekter ved det frivillige arbejde i Danmark. Det drejer sig fx om:

- Hvem udfører frivilligt arbejde med hensyn til sociodemografisk karakteristika (fx køn, alder og uddannelse), holdninger og værdier?
- Hvilke områder udføres det på, og hvilken type arbejde drejer det sig om?

- Hvor mange timer er frivillige aktive, og gennemføres det frivillige arbejde i en forening, uden for en forening, i en kommune eller i andre arenaer?
- Pengegaver til frivilligt arbejde og frivillige organisationer.

I undersøgelserne har vi endvidere anvendt den samme afgrænsning og definition af frivilligt arbejde som i de øvrige undersøgelser fra 2004, 2012 og 2020. Frivilligt arbejde forstås her som en aktivitet, der:

- er ulønnet (dog med mulighed for kompensation for udgifter)
- er frivillig (fx ikke aktivering)
- udføres i en organisatorisk sammenhæng, som både kan være offentlig eller privat
- er til gavn for andre end én selv og den nærmeste familie
- er aktiv (dvs. medlemskab af en organisation er ikke nok).

I denne forståelse af frivilligt arbejde lægges der ikke vægt på, at der skal være en hensigt om at hjælpe andre, men at det skal være til gavn for andre end én selv og den nærmeste familie og netværk. Helt uformelle hjælpeaktiviteter og omsorg – som at hjælpe en ældre dame over gaden og købe ind for naboen – medregnes ikke, idet der kræves en vis organisatorisk struktur som baggrund for indsatsen, og aktiviteterne skal komme andre end den nærmeste familie og venner til gode og ikke alene udgøre hjemlige og familiære aktiviteter.

I de senere år har vi set en stigning i frivilligt arbejde, der organiseres i netværk uden for foreninger og organisationer, og det benævner vi 'frivilligt arbejde i uformel sammenhæng'. Det gælder fx *Venligboerne*, *Næstehjælperne* og *Sager der samler*, hvor det frivillige arbejde ikke er organiseret i formelle organiseringer, men stadig kommer andre end familien og det nære netværk til gode og ikke alene er en spontan enkeltstående aktivitet (fx at hjælpe en ældre dame over vejen). Vi har dog også spurgt respondenterne, om de inden for det sidste år har hjulpet familie, naboer og netværk m.m. Denne del af undersøgelsen rapporteres i Kapitel 5: 'Uformel hjælp og omsorg'. Uformel hjælp og omsorg adskiller sig fra 'uformel frivillighed', idet den uformelle hjælp og omsorg er afgrænset til det nære netværk, mens frivillighed organiseret uden for formelle sammenhænge – dvs. uden for foreninger og frivillige, selvejende eller offentlige organisationer – kommer andre end det nære netværk til gode. Der er naturligvis gråzoner imellem 'uformel frivillighed' og 'uformel hjælp og omsorg', men uformel frivillighed har typisk en organisering, der blot er mere netværksbaseret, græsrodspræget og løs end den frivillighed, der finder sted i foreninger og organisationer.

9.4 Områder af frivilligt arbejde

Det er en vigtig del af formålet med denne undersøgelse at kunne belyse udviklingen i omfang og karakter af befolkningens deltagelse i frivilligt arbejde. For at gøre undersøgelsens opgørelser sammenlignelig med de foregående opgørelser er frivilligt arbejde blevet klassificeret inden for de 14 områder, som er indeholdt i den såkaldte ICNPO-klassifikation: 'International Classification of Nonprofit Organizations'. I undersøgelsen er der derfor spurgt til deltagelsen i frivilligt arbejde på samme måde, som det blev gjort i 2004-, 2012- og 2020-undersøgelserne. Respondenten er først blevet præsenteret for følgende tekst:

Her kommer nogle spørgsmål om frivilligt ulønnet arbejde. Frivilligt ulønnet arbejde kan udføres på mange områder. Ofte er det for frivillige foreninger og organisationer, men det kan også finde sted for en offentlig eller privat virksomhed. Ulønnet frivilligt arbejde kan bestå i mange forskellige ting: Man kan træne et fodboldhold, man kan også være museums-vagt, samle penge ind, sidde i bestyrelsen i grundejerforeningen, i skolebestyrelsen, være frivillig på et værested og meget andet.

Frivilligt arbejde må ikke forveksles med den hjælp, du giver til familie og nære venner.

Har du inden for det seneste år arbejdet frivilligt inden for et eller flere af følgende områder?

Herefter nævnes de 14 områder, som det frivillige arbejde kan være udført indenfor, og som følger ICNPO-klassifikationen (Salamon et al., 2003). Denne klassifikation gør det muligt at sammenligne de danske resultater med internationale resultater. I spørgeskemaet blev disse områder angivet med eksempler på, hvad der kunne høre under de forskellige områder. De 14 områder af frivilligt arbejde, som er medtaget i undersøgelsen, fremgår af Boks 9.1.

1. **Kultur:**
Fx museer, lokalhistoriske arkiver, sangkor og teater
2. **Idræt:**
Fx sportsklubber, danseforeninger og svømmehaller
3. **Fritid i øvrigt:**
Fx hobbyforeninger, slægtsforskning og spejder
4. **Uddannelse, undervisning og forskning:**
Fx skolebestyrelse, voksen- og fritidsundervisning, husholdningsforening og studenterforening
5. **Sundhed og sygdom:**
Fx bloddonor, patientforening og krisehjælp
6. **Det sociale område:**
Fx pensionistforeninger, væresteder, flygtningevenner og daginstitutionsbestyrelser
7. **Miljø:**
Fx naturfredning, dyreværn og selvejende haver
8. **Bolig- og lokalsamfund:**
Fx beboerforeninger, antenneforeninger, andelsforeninger og grundejerforeninger
9. **Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer:**
Fx fagforbund, handelsstandsforening og turistforening
10. **Rådgivning og juridisk bistand:**
Fx forbrugerorganisationer, menneskerettigheder og retshjælp
11. **Politik og partiforeninger:**
Fx vælgerforeninger, græsrodsorganisationer og kvindebevægelse
12. **Internationale aktiviteter:**
Fx humanitære, freds- og solidaritetsorganisationer
13. **Religion og kirke:**
Fx menighedsarbejde og søndagsskole
14. **Andre områder** end ovenstående.

Ligesom ved målingerne i 2012 og 2020 har vi i 2024-målingen også spurgt ind til omfanget af tidsafgrænset frivilligt arbejde. Vi har beholdt spørgsmålsformuleringen fra de forrige målinger og spurgt:

Har du inden for det seneste år udført ulønnet frivilligt arbejde, som har været tidsafgrænset? For eksempel hjulpet med at afvikle et sportsarrangement eller en festival, samlet penge ind en dag til en bestemt organisation, hjulpet med at samle affald ind eller lignende?

Fra 2020-målingen har vi også bibeholdt spørgsmålet om frivillige aktiviteter på nettet, som udelukkende foregår på nettet:

Nu kommer nogle spørgsmål om virtuel frivillighed. Med virtuel frivillighed menes aktiviteter på nettet, som kan opfattes som frivilligt ulønnet arbejde.

Har du udført virtuelt frivilligt arbejde i løbet af det seneste år?

Der tænkes med virtuelt frivilligt arbejde på frivilligt arbejde udført uden at mødes ansigt til ansigt. Det kan være hjælp til administration af sociale medier, online lektiehjælp, rådgivning eller lignende.

Der tænkes dog ikke på privat forbrug af sociale medier, blogs og nettet i øvrigt.

2012-målingen havde også et spørgsmål til frivilligt arbejde på internettet, men spørgsmålsformuleringen er anderledes end i 2020- og 2024-målingen. Her anvendte vi følgende spørgsmålsformulering:

Nu kommer nogle spørgsmål om aktiviteter på nettet, som kan opfattes som frivilligt ulønnet arbejde.

I dag er det også muligt at udføre frivilligt ulønnet arbejde over internettet, dvs. uden at mødes ansigt til ansigt. For eksempel kan man skrive artikler til Wikipedia, lave rådgivning via en chatfunktion, være lektiehjælper på nettet, organisere kampagner, moderere diskussioner og lave blogs for foreninger/organisationer, programmere software til open source sammen med andre med mere.

Vi tænker her ikke på privat brug af nettet som at opdatere egen hjemmeside, blog eller Facebook-side. Heller ikke på arbejde med en forenings hjemmeside og andre internetaktiviteter knyttet til det ordinære frivillige arbejde i en forening eller organisation.

Virtuelt frivilligt arbejde i 2020 er derfor frivilligt arbejde, der alene finder sted på nettet, fx rådgivning, sociale aktiviteter, idræt, lektiehjælp, skrive artikler til

Wikipedia, varetage en chatfunktion m.m. På baggrund af de ændrede spørgsmålsformuleringer er resultaterne vedr. det virtuelle frivillige arbejde i 2012 og 2020 ikke direkte sammenlignelige.

9.5 Fejl i spørgeskemaet

Den 18. april 2024 blev det opdaget, at DST Survey havde foretaget to fejl i spørgeskemaet, dvs. efter at dataindsamlingen var påbegyndt. Fejlen vedrører de to variable FOEDSEL og HJMBRNFOEDSEL.

For FOEDSEL lyder spørgsmålsformuleringen: *"Hvornår er du født?"*. Fejlen består i, at det alene har været muligt for respondenterne at svare inden for intervallet 1935-2005. Fejlen betyder, at de respondenter, der er født mellem 2006-2008, ikke har kunnet angive deres korrekte fødselsår. Fejlen blev rettet den 18. april 2024.

Variablen HJMBRNFOEDSEL er baseret på spørgsmålsformuleringen: *"Hvornår er de [ens hjemmeboende børn under 18 år, red.] født?"*. Fejlen består her også i, at DST ikke har anvendt korrekte svarkategorier, hvorfor det kun har været muligt for respondenterne at svare inden for intervallet 2002-2020. Det vil sige, at de respondenter, der har hjemmeboende børn født imellem 2021-2024, ikke har kunnet angive korrekt fødeår, indtil fejlen blev rettet den 18. april 2024.

For begge variable er fejlen blevet rettet ved hjælp af registrene. For HJMBRNFOEDSEL vil DST Survey dog skulle rette enkelte observationer manuelt. Alle besvarelser fra og med den 18. april 2024 er retvisende, da svarkategorierne indeholder de korrekte tidsintervaller.

Litteratur

- Amilon, A., Fridberg, T. & Larsen, M.R. (2019). *Ældres frivillige arbejde: Udviklingen over tid*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Benjaminsen, L., Andrade, S.B., & Enemark, M.H. (2022). *Fællesskabsmålingen. En undersøgelse af livsvilkår og social eksklusion i Danmark*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Boje, T. (2017). *Civilsamfund, medborgerskab og deltagelse*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Boje, T.P., Espersen, H.H., Fridberg, T., Henriksen, L.S., & Ibsen, B. (red.) (2023). *Gør frivillighed samfundet bedre?* Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Danmarks Statistik (u.å.). *Forbrugerprisindeks*: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/oekonomi/prisindeks/forbrugerprisindeks>
- Enjolras, B. & Strømsnes, K. (red.) (2017). *Scandinavian Civil Society and Social Transformations: The Case of Norway*. Cham: Springer.
- Enoksen, N.G., Larsen, C. & Hansen A. K. (2019). *Svarprocenter, svære respondenter og frafald i surveys*. Oplæg af Danmarks Statistik til Survey Selskabet. København: Danmarks Statistik.
- Espersen, H.H. (2024). *Civilsamfundet i den offentlige samskabelsesdagsorden: Deltagelse og styring i udvalgte samskabelsesinitiativer i danske kommuner*. Ph.d.-afhandling. Roskilde: Institut for Mennesker og Teknologi, Roskilde Universitet.
- Espersen, H.H., Andersen, L.L. & Tortzen, A. (2021). Civil society organizations and municipalities in changing times: Potentials and pitfalls in the collaborative turn. I Ibsen, B. (red.) *Voluntary and Public Sector Collaboration in Scandinavia: New Approaches to Co-Production* (s. 225-253). Cham: Palgrave Macmillan.
- Espersen, H.H., Fridberg, T., Andreasen, A.G. & Brændgaard, N.W. (2021). *Frivillighedsundersøgelsen 2020: En repræsentativ befolkningsundersøgelse af danskernes frivillige arbejde 2004-2020*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

- Frederiksen, M., Henriksen, L.S. & Grubb, A. (2021). *Innovation without participation? The counterfactuals of community co-production*. I Ibsen, B. (red.) *Voluntary and Public Sector Collaboration in Scandinavia: New Approaches to Co-Production* (s. 195-224). Cham: Palgrave Macmillan.
- Fridberg, T. & Henriksen, L.S. (red.) (2014). *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Grubb, A. (2016). *"Vi skal bare hjælpe og spise chokoladekiks": En kvalitativ undersøgelse af unge frivilliges deltagelse i en ikke-medlemsbaseret, digitalt koordineret organiseringsform af frivilligt socialt arbejde*. Ph.d.-afhandling. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Grubb, A. & Henriksen, L.S. (2019). *On the changing civic landscape in Denmark and its consequences for civic action*. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 30, 62-73.
- Henriksen, L.S., Grubb, A., Qvist, H.-P.Y. & Holstein, E.L. (2022). *Match – Rekruttering og fastholdelse af frivillige i civilsamfundsorganisationer: En undersøgelse på området for socialt udsatte*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Henriksen, L.S., Strømsness, K. & Svedberg, L. (red.) (2019). *Civic Engagement in Scandinavia: Volunteering, Informal Help and Giving in Denmark, Norway and Sweden*. Cham: Springer.
- Hustinx, L. & Lammertyn, F. (2003). Collective and reflexive styles of volunteering: A sociological modernization perspective. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 14(2), 167-188.
- Højgaard, C.D. (2024). *The Emergence and Endurance of Civic Action in Fluid Forms of Organizing: A Practice-Oriented Exploration of Flexible Forms of Volunteering in Loose Organizational Attachments*. Ph.d.-afhandling. København: Department of Business and Law, Copenhagen Business School.
- Ibsen, B. (red.) (2020). *Den frivillige kommune: Samspillet mellem den frivillige og den offentlige sektor*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Ibsen, B. & Espersen, H.H. (2016). *Kommunernes samarbejde med civile aktører: Forskelle og ligheder i forventninger, praksis, samarbejdspartnere og oplevet udbytte*. København: KORA – Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning.

- Jørgensen, A.B. & Qvist, H.-P.Y. (2024). Uncovering social assimilation disparities: Immigrants' volunteering in associations. *Ethnic and Racial Studies*, 1-26.
- Loga, J. (2018). Sivilsamfunnets roller i velferdsstatens omstilling. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 2(1), 58-73.
- Petrovski, E., Dencker-Larsen, S. & Holm, A. (2017). The effect of volunteer work on employability: A study with Danish survey and administrative register data. *European Sociological Review*, 33(3), 349-367.
- Rambøll (2017). *Frivillighedsundersøgelsen 2017*. København: Rambøll.
- Salamon, L.M., Sokolowski, S.W. & List, R. (2003). *Global Civil Society: An Overview*. Baltimore, MD: Center for Civil Society Studies, Institute for Policy Studies, The John Hopkins University.
- Qvist, H.-P.Y. & Munk, M.D. (2018). The individual economic returns to volunteering in work life. *European Sociological Review*, 34(2), 198-210.

Bilag 1 Følge- og ekspertgruppe

Undersøgelsen har haft både en følge- og en ekspertgruppe tilknyttet, som er præsenteret i Bilagsboks 1.1. Følgegruppen har afholdt to online møder: Et møde om spørgeskemaet og et møde om de foreløbige resultater efter dataindsamlingen. Derudover har tre forskere både deltaget i følgegruppen og i en arbejdsgruppe omkring spørgeskemaet inden indsamling af data. Vi takker alle for godt samarbejde og konstruktive kommentarer.

Bilagsboks 1.1 Følge- og ekspertgruppe

Følgegruppe:

- **Frivilligrådet** v. specialkonsulent Helene Elisabeth Dam Jørgensen
- **Center for Frivilligt Socialt Arbejde**, v. analysechef Mette Hjære
- **Kulturens Analyseinstitut** v. analysechef Jens Christian Nielsen
- **Civilsamfundets Brancheforening** v. chefkonsulent Louise Boye Larsen
- **KL (Kommunernes Landsorganisation)** v. specialkonsulent Mie Bjerre
- **Danmarks Statistik** v. teamleder Monika Klingsbjerg-Besrechel
- **Social- og Boligministeriet** v. fuldmægtig Ida Emilie Stigaard Bruhn
- **Frivilligcentre & Selvhjælp Danmark (FriSe)** v. konsulent Ninna Henriksen
- **Videncenter for Folkeoplysning (Vifo)** v. analytiker Malene Thøgersen

Ekspertgruppe:

- **Bjarne Ibsen**, professor emeritus Syddansk Universitet
- **Lars Skov Henriksen**, professor Aalborg Universitet
- **Thomas P. Boje**, professor Roskilde Universitet

